

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023

PROJEKT PO KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH

GNIEW, MARZEC 2017

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach
Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

opracowanie na zlecenie Gminy Gniew:

AMT Partner sp. z o.o.
ul. Jaśkowa Dolina 16 lok. 3
80-252 Gdańsk
www.amtpartner.pl

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Kontekst strategiczny	5
3. Charakterystyka gminy.....	19
4. Delimitacja obszaru zdegradowanego.....	22
5. Identyfikacja zróżnicowania w jednostkach urbanistycznych	43
6. Wyniki delimitacji i wskazanie obszaru zdegradowanego	46
7. Wybór obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	56
8. Diagnoza	58
Sfera społeczna	58
Sfera gospodarcza.....	71
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	73
Sfera techniczna	78
Sfera środowiskowa.....	81
9. Wizja stanu pożądanego i planowanych efektów procesu rewitalizacji	88
10. Cele szczegółowe rewitalizacji oraz założenia procesu	89
11. Narzędzia realizacji celów.....	93
12. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych	99
13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa	103
14. Mechanizmy zapewnienie komplementarności	105
15. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup w proces rewitalizacji	107
 Załącznik nr 1 Raport z konsultacji społecznych na etapie diagnozy	 108
Załącznik nr 2 Raport z konsultacji społecznych na etapie wyboru obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.	118
Załącznik nr 3 Raport z konsultacji społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji	128
Załącznik nr 4 Indykatory plan finansowy i zakres planowanych działań dla obszaru rewitalizacji	133

1. Wstęp

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023 realizowany jest w oparciu o treść Uchwały Nr XX/151/16 z dnia 04 maja 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Na podstawie wskazanej wyżej uchwały usankcjonowano wybór obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, którego uzasadnienie znajduje się w kolejnych rozdziałach dokumentu. *Diagnoza obszarów zdegradowanych i rewitalizacji* stanowi zatem podsumowanie I etapu planowania procesów rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych gminy Gniew.

Dokument zawiera analizę struktury miasta i gminy w podsystemach społecznym, gospodarczym i przestrzennym, uwieńczoną wskazaniem obszarów zdegradowanych miasta, na których w sposób szczególny kumulują się negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze. Wskazane obszary przeznaczone zostaną do objęcia Lokalnym Programem Rewitalizacji, przedstawiającym rozwiązania konkretnych problemów zidentyfikowanych na obszarach zdegradowanych miasta, integrując jednocześnie różne źródła finansowania przedsięwzięć mogących oddziaływać na poprawę stanu istniejącego zarówno bezpośrednio, jak i w sposób pośredni, w tym:

- środki funduszy strukturalnych;
- środki wsparcia krajowego;
- środki własne miasta.

Dokument wypełnia przestrzeń po nieobowiązującym *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Starego Miasta, Wzgórza Zamkowego, Podzamcza w miejscowości Gniew jako obszaru przestrzeni publicznej* opracowanego na zlecenie Gminy Gniew przez Business Mobility International sp. z o.o. w lipcu 2006 roku i przeznaczonego na perspektywę oznaczoną w wieloletnim planie inwestycyjnym gminy na lata 2006-2013.

W poprzednim dokumencie obszar wskazany do rewitalizacji był niemal zbieżny z aktualnie przyjętym obszarem zdegradowanym i rewitalizacji i obejmował:

- Stare Miasto: Plac Grunwaldzki, ul. Pod Basztą, ul. Południowa, ul. Sambora, ul. Dolny Podmur, Spichrzowa, ul. Krótka, ul. Brzozowskiego, ul. Boczna, ul. Zamkowa, ul. Sobieskiego, ul. Bankowa, ul. Wodna, ul. Jakusza Gostomskiego, ul. Ks. Kursikowskiego, ul. Wiślana, ul. Wąska, Wodna, Wschodnia, Bankowa, . Krótka, Kościelna, Górny Podmur,
- Wzgórze Zamkowe: Zamek pokrzyżacki, Pałac Myśliwski, Pałac Marysienki, Budynek Bramny, Zespół obwarowań zamkowych.
- Podzamcze: Mury obronne miasta, budynek koszarowy, obszar wjazdu do zamku od rzeki Wisły, ul. Wąska, ul. Wschodnia, Rycerska, ul. Wiślana (część – zejście nad Wisłę), ul. Promowa, doły rz. Wierzycy do rz. Wisły, obszar niezabudowany wokół fosy.

2. Kontekst strategiczny

Rewitalizacja jest to kompleksowy, zaplanowany proces przemian społecznych, przestrzennych i gospodarczych, realizowany na obszarze dotkniętym zjawiskami kryzysowymi. Proces prowadzi do przywrócenia atrakcyjności tego obszaru dla mieszkańców, przedsiębiorców, pracujących lub odwiedzających (odbiorców usług dostępnych na tym terenie), z korzyścią dla całej społeczności miasta. Rewitalizacja rozumiana jako kompleksowy i skoordynowany proces przemian zachodzących na obszarach zdegradowanych miasta jest istotnym elementem jego polityki, której wyrazem jest programowanie operacyjne wyrażone zapisami Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji to wieloletni program operacyjny, podrzędny w stosunku do strategii rozwoju gminy, przyjęty i koordynowany przez jednostkę samorządu terytorialnego. Ma na celu rewitalizację określonego obszaru zdegradowanego lub obszarów zdegradowanych, realizowany jest zgodnie z określonym harmonogramem czasowym i finansowany z określonych źródeł.

Lokalny Program Rewitalizacji przedstawia rozwiązania konkretnych problemów społeczno-gospodarczych zidentyfikowanych na obszarach zdegradowanych miasta. Integruje różne źródła finansowania przedsięwzięć mogących oddziaływać na poprawę stanu istniejącego zarówno bezpośrednio, jak i w sposób pośredni, w tym: środki wsparcia międzynarodowego, środki wsparcia krajowego i środki własne gminy.

Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miast stanowi jeden z głównych zakresów interwencji dedykowanej ośrodkom miejskim, skupiony wokół Celu Operacyjnego 2.2 Wysoki poziom kapitału społecznego *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020* oraz Priorytetu 2.3 Przestrzeń dla aktywności *Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie aktywności zawodowej i społecznej Aktywni Pomorzanie*. Realizowana na obszarach zdegradowanych szczególna interwencja o charakterze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, będzie współfinansowana ze środków europejskich wzmacniając wysiłki zmierzające do wypełnienia zaleceń Wspólnoty i zobowiązań Polski względem Unii Europejskiej.

Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miast będzie realizowana w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 poprzez formułę umożliwiającą łączenie komplementarnych przedsięwzięć realizowanych w ramach różnych osi priorytetowych.

Lokalny program rewitalizacji w świetle dokumentów strategicznych poziomu krajowego i wojewódzkiego

Krajowa Polityka Miejska

Podstawowym celem *Krajowej Polityki Miejskiej* jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania równoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Wszystkie miasta powinny być dobrym miejscem do życia, z dostępem do wysokiej jakości usług z zakresu ochrony zdrowia, edukacji, transportu, kultury i administracji publicznej. Podstawę prac nad *KPM* stanowią Założenia Krajowej Polityki Miejskiej do roku 2020, które Rada Ministrów przyjęła 16 lipca 2013 r. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju przedstawiło pierwszy projekt *KPM* w marcu 2014 r.

Nowa polityka regionalna Polski (wyrażona w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie) oraz polityka przestrzenna (wyrażona w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030) wprowadziły nowe podejście do rozwoju – tzw. *zintegrowane podejście terytorialne*. Podejście to integruje działania różnych podmiotów w różnych sferach, mówi także o potrzebie i korzyściach z dopasowywania polityk publicznych do potrzeb i potencjałów różnych obszarów. Wyrazem realizacji tego zintegrowanego podejścia terytorialnego wobec polskich obszarów miejskich jest Krajowa Polityka Miejska.

Tematyka koncepcji i jej cele stanowią rozwinięcie adekwatnych celów i treści polityki regionalnej i polityki przestrzennej. *KPM* koncentruje się na najważniejszych kwestiach i wyzwaniach. Pogrupowane są one w 10 wątkach tematycznych:

- A. Kształtowanie przestrzeni;
- B. Partycypacja społeczna;
- C. Transport i mobilność miejska;
- D. Niskoemisyjność i efektywność energetyczna;
- E. **Rewitalizacja;**
- F. Polityka inwestycyjna;
- G. Rozwój gospodarczy;
- H. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu;
- I. Demografia;
- J. Zarządzanie obszarami miejskimi.

Cel strategiczny Krajowej Polityki Miejskiej 2023 to **wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawy jakości życia mieszkańców**. Jest on powiązany z celami dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

Cel strategiczny można opisać celami szczegółowymi, których realizacja ma sprawić, że polskie miasta będą:

I. **Sprawne**

Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych. Szczególną troską należy objąć wypracowanie optymalnych mechanizmów współpracy w miejskich obszarach funkcjonalnych, rozwijanie mechanizmów partycypacji i upowszechnianie partnerskiego udziału społeczeństwa w rozwoju miast.

II. **Zwarte i zrównoważone**

Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji. Miasto zwarte powinno być odpowiedzią na ważne wyzwanie stojące przed miastami, jakim jest żywiołowy i chaotyczny rozwój rozproszonej zabudowy. Idea miasta zwanego związanego jest także z aspektami środowiskowymi (ochrona środowiska naturalnego, dbałość o zasoby ziemi i jakość krajobrazu).

III. **Spójne**

Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich. Odnowa i rewitalizacja obszarów najbardziej problemowych powinna stanowić element całościowej polityki miasta i powinna być prowadzona w oparciu o wypracowaną wizję jego stanu docelowego.

IV. **Konkurencyjne**

Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. Poprawie konkurencyjności, szczególnie dużych ośrodków miejskich służą przede wszystkim: stymulowanie wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw (współpraca biznes-nauka), wzmocnienie sieciowej współpracy miast z innymi ośrodkami oraz obszarem regionu (otoczeniem).

V. **Silne**

Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej, w tym na niektórych obszarach wiejskich poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. Konieczne jest wspieranie siły rozwojowej miast subregionalnych i lokalnych ośrodków wzrostu poprzez wzmacnianie siły gospodarczej z równoczesnym podnoszeniem jakości życia.

Tabela 1 Obszary realizacji celów szczegółowych polityki miejskiej – macierz wątków tematycznych

WĄTKI TEMATYCZNE \ CELE	I Miasto sprawne	II Miasto zwarte i zrównoważone	III Miasto spójne	IV Miasto konkurencyjne	V Miasto silne
Kształtowanie przestrzeni	++	+++	++	++	++
Partycypacja publiczna	+++	+	++	++	++
Transport i mobilność miejska	++	+++	++	++	+
Niskoemisyjność i efektywność energetyczna	+	+++	++	++	++
Rewitalizacja	+	++	+++	++	++
Polityka inwestycyjna	++	++	++	+++	+++
Rozwój gospodarczy	++	+	++	+++	+++
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	++	+++	+	+	+
Demografia	+++	++	++	+	+++
Zarządzanie obszarami miejskimi	+++	++	+	++	++

Źródło: Krajowa Polityka Miejska 2023

Najważniejsze kwestie, na które w dokumencie koncepcji szczególnie zwraca się uwagę to:

- przeciwdziałanie tzw. żywiołowej suburbanizacji, czyli „rozlewaniu się miast”, przez promowanie idei miasta zwanego,
- zrównoważone inwestowanie w miastach, z preferencją dla wcześniej zagospodarowanych terenów i duży nacisk na potrzeby kompleksowej rewitalizacji miast, składającej się z komponentów infrastrukturalnych, społecznych, gospodarczych i środowiskowych;
- silne akcentowanie partycypacji społecznej i udziału mieszkańców oraz innych „użytkowników” miast w planowaniu i realizacji ich rozwoju;
- potrzeba odpowiedzi w wielu sektorach na problemy demograficzne polskich miast;
- konsekwentne dążenie do osiągnięcia zrównoważonej mobilności w obszarach miejskich;
- rozwijanie wielopoziomowej współpracy w zarządzaniu obszarami miejskimi (miastami wraz z ich tzw. obszarami funkcjonalnymi);
- dążenie do racjonalnego gospodarowania zasobami (ziemi, wody, środowiska, energii), poprawa środowiska w miastach i adaptacja do zmian klimatu, które w znacznym stopniu dotyczą mieszkańców miast.

Narodowy Plan Rewitalizacji (założenia)

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju przygotowało założenia *Narodowego Planu Rewitalizacji* (NPR). Na ich bazie ma powstać pakiet rozwiązań systemowych, który sprawi, że rewitalizacja będzie kompleksowa i bardziej skuteczna.

Narodowy Plan Rewitalizacji

W dokumencie rewitalizacja definiowana jest jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Konieczne jest zerwanie z postrzeganiem rewitalizacji jako zbioru punktowych, oderwanych od siebie działań.

Narodowy Plan Rewitalizacji wskazuje, że podstawowym instrumentem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych powinien być program rewitalizacji opracowany i uchwalony przez samorząd lokalny. Program rewitalizacji to wieloletni program działań zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju. Objęcie danego obszaru programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty/narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne i instrumenty krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

Narodowy Plan Rewitalizacji wskazuje też kluczowe elementy charakteryzujące dobre i efektywne programy rewitalizacji tj.:

- Program rewitalizacji musi mieć **charakter zintegrowany, wieloaspektowy**, obejmujący zidentyfikowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszar kryzysowy.
- W procesie przygotowania programu konieczne jest także przygotowanie **pogłębionej diagnozy społecznej** dla określenia ewentualnych potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (pobudzającym aktywność lokalną) przygotowujących w kolejnym etapie do działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu.
- Procesy rewitalizacji muszą być określane przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na **najbardziej zdegradowanych (problemowych) obszarach**.
- Realizacja działań wynikających z programu powinna wiązać się z ich **priorytetyzacją** i identyfikacją przedsięwzięć koniecznych, a nie jednocześnie wszystkich możliwych do objęcia bez względu na ich efektywność. Działania rewitalizacyjne muszą koncentrować się na rozwiązaniu kluczowych problemów, które według diagnozy najbardziej przyczyniają się do powstania i trwania kryzysu danego obszaru.
- Programy rewitalizacji muszą ujmować działania w sposób **kompleksowy** tak, aby nie pomijać kontekstu społecznego, ekonomicznego, środowiskowego związanego z tożsamością danego obszaru, a także jego społecznego i przestrzennego otoczenia.
- Konieczne jest dążenie w realizacji programów rewitalizacji do **koordynacji instrumentów wsparcia**.
- Konieczne jest **angażowanie społeczeństwa i umożliwienie szerokiej partycypacji** w procesie przygotowania, a potem ich realizacji/wdrażania programów, partycypacja społeczna musi być „wpisana” w proces rewitalizacji jako fundament wielu działań.
- Ważne jest, aby programy rewitalizacji posiadały **przejrzysty system monitoringu** skuteczności działań i odpowiednio elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany.

Narodowy Plan Rewitalizacji promuje podejście kompleksowe, zakładające skoncentrowane wysiłki wielu podmiotów na rzecz wyprowadzenia ze stanu kryzysowego danego obszaru, obejmującego interwencję w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz kulturowej. Niezbędne jest przy tym, aby rewitalizacja obszarów zdegradowanych była elementem całościowej wizji rozwoju miasta.

Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiej województwa pomorskiego

U genezy powstania dokumentu koncepcji leżała troska samorządu województwa o zapewnienie optymalnego rozwoju obszarów miejskich oraz świadomość znaczenia tego rozwoju dla całego regionu. Dokument w swoim wymiarze merytorycznym stanowi próbę

określenia roli, jaką samorząd województwa może odgrywać we wspieraniu zrównoważonego rozwoju miast. Zrównoważona polityka miejska z poziomu regionu to polityka ukierunkowana na miasta jako elementy pewnego spójnego systemu – miejskiej sieci osadniczej. Systemu, w którym istotną rolę powinien odgrywać zarówno obszar metropolitalny, jak i pozostałe ośrodki wraz ze swoimi obszarami funkcjonalnymi. Pierwszym priorytetem zdefiniowanym w części rekomendacyjnej Koncepcji jest „policentryczny, zrównoważony system osadniczy”. Polityka miejska jako integralna część polityki rozwoju kreowanej przez samorząd województwa, realizowana musi być przede wszystkim zgodnie z ogólnymi zasadami prowadzenia polityki rozwoju regionu.

Szczególnie istotną z uwagi na specyfikę środowiska zurbanizowanego jest zasada zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z nią, rozwój miast i ich obszarów funkcjonalnych to rozwój w poszanowaniu bogactwa historii, harmonijnie łączący środowisko zurbanizowane ze środowiskiem przyrodniczym, zapewniający odpowiednie warunki życia obecnym, jak i przyszłym pokoleniom. Wzmacnianie atrakcyjności miast powinno być nierozdzielnie związane z troską o poprawę jakości życia ich mieszkańców oraz świadomością ograniczonej dostępności zasobów i zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi. Wszelkie działania związane z poprawą warunków społeczno-gospodarczych muszą zatem uwzględniać konsekwencje środowiskowo-przestrzenne, w duchu odpowiedzialności za szeroko rozumianą jakość życia dziś, jak i w przyszłości. Środkami do osiągnięcia założonych celów rozwojowych miast jest szereg działań w różnych dziedzinach życia, które dla osiągnięcia wymiernych efektów muszą być silnie ze sobą powiązane, rozpatrywane jako całość, a decyzje, które w związku z tymi działaniami są podejmowane nie mogą zapadać bez udziału społeczności, których one dotyczą.

W nawiązaniu do wyzwań rozwojowych pomorskich miast oraz zasad polityki miejskiej województwa pomorskiego zdefiniowany został priorytet nadrzędny prowadzenia tej polityki: **wzrost konkurencyjności i spójności społecznej, gospodarczej oraz terytorialnej regionu przez zrównoważony rozwój miast i ich obszarów funkcjonalnych.**

Rozwinięciem priorytetu nadrzędnego są 3 priorytety wraz zarekomendowanymi w ich ramach celami (zaznaczone priorytety i cele w największym stopniu związane z rewitalizacją).

Tabela 2 Priorytety polityki miejskiej województwa pomorskiego

Priorytet	Rekomendowane cele
1. Policentryczny i zrównoważony system osadniczy	1.1. Poprawa dostępności miast oraz wzrost efektywności systemów transportu drogowego w miastach oraz w ich obszarach funkcjonalnych 1.2. Rozwój efektywnych systemów transportu zbiorowego 1.3. Rozwój funkcji ośrodków, stosownie do ich znaczenia, potrzeb i skali oddziaływania
2. Wysoka jakość środowiska miejskiego oraz struktur miejskich	2.1. Poprawa jakości środowiska miejskiego

	2.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz wysoka jakość przestrzeni publicznych 2.3. Ograniczanie i kontrola procesów suburbanizacyjnych
3. Wszechstronne wykorzystanie potencjałów miast	3.1. Rozwój kapitału ludzkiego i kapitału społecznego miast 3.2. Rozwój gospodarczego potencjału miast oraz wzmacnianie procesów jego odbudowy 3.3. Ochrona, zachowanie i promocja walorów kulturowych i przyrodniczych miast i ich otoczenia

Źródło: Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiej województwa pomorskiego.

Wśród tak zdefiniowanych priorytetów wraz z rekomendowanymi celami, w kontekście procesów rewitalizacyjnych istotny jest zwłaszcza Priorytet 2 Wysoka jakość środowiska miejskiego oraz struktur miejskich, **cel 2.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz wysoka jakość przestrzeni publicznych**, w zakresie którego rekomendowane kierunki działań na poziomie lokalnym to:

- **Identyfikacja terenów zdegradowanych** w strukturze miasta i określenie ich roli w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta (strategia i studium).
- **Solidne przygotowanie** (na podstawie szczegółowej analizy obszaru) i konsekwentna realizacja spójnych koncepcji nowego zagospodarowania na terenach rewitalizowanych, powiązanych z układem funkcjonalno-przestrzennym miasta oraz odpowiadających na lokalne potrzeby społeczno-gospodarcze.
- **Rewitalizacja zdegradowanych terenów śródmiejskich i mieszkaniowych** (w tym: historyczne centra miast, kwartały zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zdegradowane osiedla mieszkaniowe).
- **Rewitalizacja terenów poprodukcyjnych** oraz takich, które utraciły dotychczasowe funkcje: przemysłowe, kolejowe, wojskowe, produkcji rolnej, obsługi techn. itd. (w tym rekultywacja tych terenów).
- **Rewitalizacja zdegradowanych obszarów cennych przyrodniczo** (w tym: tereny zbiorników wodnych, tereny nadbrzeżne, obszary lasów i innych terenów zieleni o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych).
- **Zapewnienie profesjonalnej kadry** odpowiedzialnej za procesy rewitalizacyjne w mieście.
- **Zapewnienie przestrzeni publicznych o wysokim standardzie** (funkcjonalnych, bezpiecznych, estetycznych, dostosowanych do potrzeb wszystkich użytkowników), m.in. poprzez wprowadzanie odpowiednich ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz przejęcie przez gminę odpowiedzialności (wykonawczej bądź koordynacyjnej) za ich realizację, w tym zagwarantowanie montażu finansowego w wieloletniej prognozie finansowej.
- **Tworzenie i realizacja kompleksowych rozwiązań** zmierzających do budowania spójnych systemów przestrzeni publicznych, powiązanych ciągami pieszymi o odpowiednim standardzie – spajających strukturę przestrzenną w centrach miast i wpływających na zmianę filozofii funkcjonowania miast - miasto przyjazne dla człowieka (w tym eliminacja ruchu tranzytowego w centrach miast).
- **Poprawa kondycji stref śródmiejskich** oraz działania zmierzające do wykształcenia takich stref w miastach bez wyraźnie wyodrębnionego w swej strukturze centrum.
- **Wykorzystanie potencjału realizowanych prestiżowych inwestycji** w zakresie rozwoju funkcji metropolitalnych do podniesienia jakości przestrzeni miasta – wpisanie ich w strukturę

przestrzenną miasta i wzajemne powiązanie spójnym, czytelnym systemem przestrzeni publicznych.

- **Wykorzystanie formuły konkursów studialnych i warsztatów** przy szerokim udziale lokalnych społeczności, jako działań poprzedzających kolejne etapy realizacji inwestycji w przestrzeni publicznej.
- **Wykorzystanie formuły konkursów urbanistycznych i architektonicznych** oraz współpracy z uczelniami wyższymi w poszukiwaniu najlepszych rozwiązań koncepcyjnych i projektowych (w szczególności) dla najważniejszych elementów struktury przestrzennej miast.
- **Dbłość o wysoki poziom projektów i wykonawstwa inwestycji** realizowanych w przestrzeni publicznej oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu partycypacji społecznej w procesie planowania i realizacji tych inwestycji.
- **Zachowanie równowagi pomiędzy tradycją i współczesnością przestrzeni miasta**, poprzez m.in.:
 - świadome odniesienia do tradycji architektonicznych i urbanistycznych miejsc, uwzględniające współczesne rozwiązania, w opozycji do realizowania obiektów i przestrzeni będących pastiszem substancji zabytkowej;
 - uznanie historycznej przestrzeni miejskiej, w pierwszej kolejności, za istotną przestrzeń życiową jej mieszkańców.
- **Mobilizacja do działania** oraz wspieranie oddolnych inicjatyw lokalnych społeczności na rzecz poprawy wizerunku i funkcjonowania przestrzeni miejskiej w ich najbliższym otoczeniu m.in. przez wdrażanie formuły budżetu partycypacyjnego.
- **Wspieranie prywatnych właścicieli** w działaniach renowacyjnych dotyczących substancji zabytkowej, w tym substancji mieszkaniowej, w miastach (np. konkursy dla wspólnot mieszkaniowych w zabudowie historycznej).
- **Podnoszenie poziomu świadomości społecznej** na temat przestrzeni (w tym edukacja przestrzenna dzieci i młodzieży).

Lokalny program rewitalizacji jako program operacyjny miasta

Należy podkreślić, że niniejszy program rewitalizacji stanowi wyraz troski samorządu lokalnego o zapewnienie zrównoważonej terytorialnie polityki rozwojowej na terenie Miasta i Gminy Gniew. Ze względu na operacyjny i wdrożeniowy charakter programu stanowi on doprecyzowanie zapisów dokumentów strategicznych wyższego rzędu, w tym w szczególności w wymiarze strategii rozwoju gminy tj. **Strategii zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Gniew na lata 2009-2020**. Strategia rozwoju jako nadrzędny dokumentu kształtujący wizję i cele rozwoju na obszarze analizowanej jednostki terytorialnej, ukierunkowuje także działania organów samorządu terytorialnego w sferze długoterminowej polityki rozwoju przestrzennego, społecznego i gospodarczego.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Gniew została opracowana przyjmując za podstawę wyniki aktualizacyjnej debaty strategicznej organizowanej Metodą Aktywnego Planowania Strategicznego. Podczas debaty omówiono elementy analizy SWOT oraz wypracowano podstawy identyfikacji celów i kierunków działania w poszczególnych przyjętych teoretycznie obszarach życia społeczno-gospodarczego. Większość ze zidentyfikowanych priorytetów i celów

szczegółowych wyznaczonych w dokumencie strategii wykazuje wysoki poziom zbieżności z założeniami niniejszego dokumentu programu rewitalizacji (zaznaczenie):

Tabela 3 Priorytety i cele określone w Strategii zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Gniew na lata 2009-2020

Priorytet	Cele szczegółowe
1. Gospodarka	1.1. Tworzenie warunków dla dalszego rozwoju gospodarczego gminy 1.2. Podejmowanie działań w zakresie promocji gminy
2. Infrastruktura	2.1. Podejmowanie działań w kierunku polepszenia standardu i jakości komunikacyjnej gminy 2.2. Podjęcie działań w kierunku rewitalizacji i przebudowy obiektów komunalnych na terenie gminy 2.3. Intensywne działania w zakresie przebudowy i rozbudowy infrastruktury technicznej gminy 2.4. Podjęcie działań w kierunku kompleksowego zabezpieczenia przeciwpowodziowego 2.5. Podjęcie działań w kierunku zaopatrzenia w wodę do celów przeciwpowodziowych ¹
3. Wielokierunkowa przestrzeń gminy	3.1. Tworzenie warunków na rzecz kompatybilności wszystkich zamierzeń gospodarczych i społecznych z warunkami określonymi przestrzenią gminy (w tym MPZP, SUiKZP)
4. Ochrona środowiska	4.1. Podejmowanie działań dla podniesienia jakości ochrony środowiska na terenie gminy

¹ Woda do celów przeciwpowodziowych powinna być dostępna w szczególności z urządzeń zaopatrujących w wodę ludność, zgodnie z regulaminem dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Wodę do celów przeciwpowodziowych, w wymaganej ilości określonej według przepisów dot. przeciwpowodziowego zaopatrzenia w wodę, powinna zapewniać sieć wodociągowa doprowadzająca wodę do jednostki osadniczej. W przypadku, gdy w jednostce osadniczej zasoby wody przeznaczonej dla ludności dostarczanej wodociągiem nie zapewniają ilości wymaganych do celów przeciwpowodziowych, powinno wykonać się, w odległości nie większej niż 250 m od skrajnej zabudowy jednostki osadniczej lub chronionego obiektu budowlanego, co najmniej jedno z następujących uzupełniających źródeł wody:

- 1) Studnię o wydajności nie mniejszej niż 10 dm³/s;
- 2) Punkt czerpania wody przy naturalnym lub sztucznym zbiorniku wodnym o pojemności zapewniającej odpowiedni zapas wody albo na cieku wodnym o stałym przepływie wody nie mniejszym niż 20 dm³/s przy najniższym stanie wód;
- 3) Przeciwpowodziowy zbiornik wodny spełniający wymagania Polskiej Normy.

Uzupełniające źródła wody, powinno umożliwiać pobieranie wody z głębokości nie większej niż 4 m, licząc między lustrem wody a poziomem stanowiska czerpania wody, i być wyposażone w:

- 1) Studzienkę ssawną lub inne urządzenie umożliwiające pobór wody, zabezpieczone przed zamuleniem i zamarzaniem;
- 2) Stanowiska czerpania wody wraz z dojazdem.

Istniejące na terenie gminy i miasta stacje uzdatniania wody (SUW), sieci wodociągowe z hydrantami zewnętrznymi oraz zbiorniki przeciwpowodziowe, należy dostosowywać do obowiązujących wymagań ustanowionych w przepisach z zakresu ochrony przeciwpowodziowej dotyczących przeciwpowodziowego zaopatrzenia w wodę tj. dostosowywać SUW do wymagań pompowni przeciwpowodziowych, sieci wodociągowych z hydrantami zewnętrznymi oraz zbiorniki przeciwpowodziowych do wymagań urządzeń przeciwpowodziowych.

5. Zasoby społeczne	5.1. Podwyższenie jakości oferty gminy w zakresie rekreacji i wypoczynku 5.2. Podniesienie jakości usług w obiektach użyteczności publicznej 5.3. Podejmowanie działań w zakresie zwiększania jakości oferty edukacyjnej i dostosowania jej do potrzeb jej beneficjentów i rynku pracy 5.4. Podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy 5.5. Podjęcie działań w zakresie poprawy gospodarki mieszkaniowej i rozwoju różnych form budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy Gniew 5.6. Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia zapobiegającego kryzysom w rodzinie oraz wzmacniającego pozycję dziecka 5.7. Działania na rzecz stworzenia zintegrowanego systemu wsparcia i aktywizacji osób niepełnosprawnych 5.8. Podejmowanie działań na rzecz wsparcia seniorów w ich integracji i pełnym dostępie do oferty edukacyjnej, kulturalnej, usług zdrowotnych, rekreacji i wypoczynku 5.9. Aktywizowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym 5.10. Tworzenie podstaw dla rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi
----------------------------	--

Źródło: Strategia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Gniew na lata 2009-2020.

Poniżej przedstawiono także matrycę powiązań w zakresie priorytetów między niniejszym dokumentem LPR a kluczowymi dokumentami strategicznymi dotyczącymi rozwoju gminy.

Tabela 4 Matryca powiązań między LPR a dokumentacji strategicznymi gminy

Priorytety / Cele strategiczne dokumentów	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023			
	PO PIERWSZE RODZINA AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I OBYWATELSKA MIESZKAŃCÓW	PO DRUGIE PRACA WZROST PRZEDSIĘBIOR- CZOŚCI I AKTYWIZACJA ZAWODOWA	PO TRZECIE PRZYJAZNA INFRASTRUK- TURA WZROST DOSTĘPNOŚCI WIELOFUN- KCYJNYCH PRZESTRZENI MIEJSKICH	PO CZWARTE POMOCNE INSTYTUCJE ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH
Strategia Zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Gniew na lata 2009-2020²				
GOSPODARKA				
INFRASTRUKTURA (w tym rewitalizacja)				
WIELOKIERUNKOWA PRZESTRZEŃ GMINY (dokumenty strategiczne i planistyczne)				
OCHRONA ŚRODOWISKA (w tym ochrona powietrza)				
ZASOBY SPOŁECZNE (w tym usługi społeczne, NGO, bezpieczeństwo publiczne, gospodarka mieszkaniowa)				
Aktualizacja Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta i Gminy Gniew na okres 2014-2020³				
I. Wzrost mobilności ekonomicznej poprzez zwiększenie szans mieszkańców gminy Gniew do prawidłowego funkcjonowania na rynku pracy.				
II. Tworzenie warunków sprzyjających samodzielności i samowystarczalności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tworzenie sieci wsparcia dającej im poczucie bezpieczeństwa i adaptacji społecznej				

² Dokument przyjęty na mocy uchwały Nr XLIII/354/10 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 24 lutego 2010 r.

³ Dokument przyjęty na mocy uchwały Nr LII/337/14 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 29 października 2014 r.

III. Profilaktyka uzależnień, rozwiązywanie problemów alkoholowych przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie			
IV. Budowanie wsparcia społecznego poprzez rozwój społeczeństwa obywatelskiego			

Źródło: Opracowanie własne.

Reasumując, niniejszy program rewitalizacji dla miasta Gniew jest dokumentem operacyjnym, podrzędnym w stosunku do obowiązującej strategii rozwoju gminy. Stwierdzić należy, że dla obu dokumentów wspólne są elementy diagnozy problemów oraz priorytetów i celów rozwoju. Jednak zaplanowane działania rewitalizacyjne obejmą jedynie część terytorium gminy - pewien limitowany obszar miasta Gniew, który w wyniku przemian społecznych, gospodarczych i przestrzennych utracił w pewnym zakresie swoje pierwotne funkcje i przeznaczenie. W związku z tym Program Rewitalizacji należy traktować jako kompleksowy program działań obejmujących m.in. modernizację zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzację zabytków, w powiązaniu z wprowadzeniem zmian gospodarczych i społecznych na danym obszarze.

Niniejszy Program zgodny jest więc także z celami i priorytetami zawartymi w **Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Gniew na okres 2014-2020**, opracowanej we wrześniu 2014 roku przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie. Realizacja działań infrastrukturalnych i społecznych, w szczególności utworzenie Centrum Wspierania Rodzin realizować będzie liczne priorytety i cele szczegółowe zapisane w przedmiotowej Strategii, wymienione poniżej:

II. Tworzenie warunków sprzyjających samodzielności i samowystarczalności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tworzenie sieci wsparcia dającej im poczucie bezpieczeństwa i adaptacji społecznej.

- a. organizowanie środowiskowych form wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- b. tworzenie sieci wsparcia różnych instytucji i ich współpracy na rzecz organizowania opieki i pomocy nad osobami zależnymi,
- c. wspieranie i tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodziny, budowanie więzi rodzinnych i spójności rodziny,
- d. tworzenie i realizacja programów wczesnej interwencji dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, lub dotkniętych przemocą, aby zapobiec nawarstwianiu się problemów, których skumulowanie może doprowadzić do rozpadu więzi rodzinnych i struktury rodziny,
- e. wczesne diagnozowanie i terapia osób i ich rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

III. Profilaktyka uzależnień, rozwiązywanie problemów alkoholowych, przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie.

- f. zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem,
- g. udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,

- h. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych,

IV. Budowanie wsparcia społecznego poprzez rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

- i. Podniesienie świadomości na temat roli społeczności lokalnej we wdrażaniu i rozwoju integracji społecznej,
- j. Tworzenie warunków do wyzwalania aktywności społecznej
- k. Wspieranie i wzmacnianie postaw obywatelskich na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów społecznych.

Działalność planowanego Centrum Wspierania Rodzin będzie miała charakter kompleksowy i jednocześnie zindywidualizowany, zaprojektowany do potrzeb konkretnego uczestnika projektu i jego rodziny i przybierze trzy formy: specjalistycznego wsparcia rodzin, placówki wsparcia dziennego, usług opiekuńczych.

Należy więc podkreślić, że w kontekście obszaru rewitalizacji wdrożenie zadań planowanych w ramach projektów podstawowych, w szczególności działalność Centrum Wspierania Rodzin, bezpośrednio realizować będzie kierunki nakreślone w strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Dokument wpisują się ponadto cele i kierunki wskazane w **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Gniew**. Wśród strategicznych celów rozwoju wskazano na konieczność „utrzymania historycznie ukształtowanej sieci osadniczej i wykorzystania walorów krajobrazu kulturowego”. Realizacja działań rewitalizacyjnych na obszarze Śródmieścia i Podzamcza w Gniewie pozwoli na lepsze wyeksponowanie historycznych walorów architektonicznych miasta. Podobnie, kierunki zagospodarowania przestrzennego w obszarze wykazują zgodność z zamierzeniami inwestycyjnymi określonymi w niniejszym dokumencie. Należy podkreślić, iż realizacja zadań rewitalizacyjnych określonych jako podstawowe bezpośrednio wpisuje się w zapisane w Studium „działania w obszarze Starego Miasta i Podzamcza, polegające na rehabilitacji istniejących walorów kulturowych, sanacji zabudowy, rewitalizacji”. Istotą inwestycji będzie powiem zwiększenie jakości życia na obszarach problemowych poprzez podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i osiedleńczej przestrzeni.

Lokalny program rewitalizacji a obowiązujące przepisy prawa

Wdrożenie programu rewitalizacji może wymagać dostosowania już istniejących aktów prawa miejscowego do jego założeń. Poniżej przeanalizowano możliwości niektórych zmian tego typu:

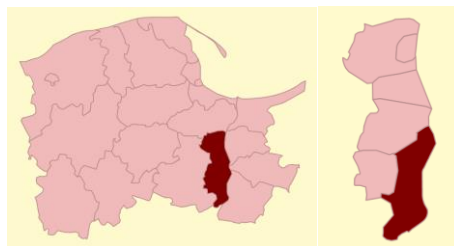
- **określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust 1 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy** – przedmiotową uchwałą stanowi uchwała nr XXXI/202/13 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 30 stycznia 2013 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Gniew oraz wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Gniew na lata 2013-2017. Wdrożenie celów i działań określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji nie wymaga wprowadzania zmian w przedmiotowej uchwale. W rozdziale 6 przedmiotowej uchwały dopuszcza się dokonanie zamiany lokalu na inny lokal mieszkalny z zasobu gminy, stąd przepisy uchwały nie stoją w sprzeczności z kierunkami LPR.
- **określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji** – w związku z opracowywaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji na podstawie uchwały o samorządzie gminnym nie jest konieczne powoływanie Komitetu Rewitalizacji w drodze uchwały Rady Miejskiej, zgodnie z procedurą określoną w ustawie o rewitalizacji dla Gminnych Programów Rewitalizacji.
- **wskazanie zasadności utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji** – z uwagi na tryb sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji (w oparciu o ustawę o samorządzie gminnym) nie istnieje podstawa prawna do ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Gmina planuje dokonać analizy zastosowania tego narzędzia, tym bardziej, że w Uchwale nr XXIII/174/16 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 31 sierpnia 2016 roku w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji miasta Gniew, ustanowione zostało prawo pierwokupu nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji na rzecz Gminy Gniew. Zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji prawo pierwokupu przestanie obowiązywać po 2 latach od podjęcia uchwały, o ile gmina nie sporządzi Gminnego Programu Rewitalizacji. W związku z faktem, iż w okresie krótszym niż 2 lata planuje się opracowanie GPR szczegółowo przeanalizowana zostanie zasadność ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.
- **wskazanie niezbędnych zmian w dokumentach planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego)** – na obszarze rewitalizacji obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta i gminy Gniew, przyjęte Uchwałą Nr XLII/271/2014 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 22 stycznia 2014 roku z późn. zm. W związku z wprowadzeniem przez ustawę o rewitalizacji w art. 41 do zakresu ustaleń studium wskazania obszarów zdegradowanych, gmina ma obowiązek przy aktualizacji tego dokumentu planistycznego uwzględnić w jego zapisach ustanowione obszary: zdegradowany i rewitalizacji.
- **wskazanie niezbędnych zmian w dokumentach planistycznych (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego)** – na obszarze rewitalizacji obowiązuje Uchwała Nr VII/69/07 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru Starego Miasta, Wzgórza Zamkowego, Podzamcza w miejscowości Gniew, jako planowanego obszaru przestrzeni publicznej, opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego

Nr 111 poz. 1822 z dnia 21 czerwca 2007 r. Przy najbliższej aktualizacji MPZP zostanie zaktualizowany o zapisy wprowadzające obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Obecnie brak takiego zapisu nie stanowi jednak przeszkody prawnej we wdrażaniu LPR, ujęte bowiem w MPZP kierunki zagospodarowania przestrzennego są zgodne z kierunkami zawartymi w LPR.

- **wskazanie konieczności utworzenia miejscowego planu rewitalizacji** – w związku z realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji na podstawie ustawy o samorządzie gminnym nie ma możliwości sporządzenia miejscowego planu rewitalizacji. Analiza zasadności opracowania takiego planu zostanie wykonana w trakcie prac na Gminnym Programem Rewitalizacji, których rozpoczęcie planowane jest w ciągu kolejnych dwóch lat.

3. Charakterystyka gminy

Miasto i Gmina Gniew to gmina miejsko-wiejska położona we wschodniej części województwa pomorskiego, w powiecie tczewskim, na obszarze Powiśla. Jednostka terytorialna graniczy z sąsiednimi gminami: Pelplin, Morzeszczyn, Smętowo Graniczne, Nowe, Sadlinki, Kwidzyn, Ryjewo, Sztum.

Na terytorium gminy składa się miasto Gniew oraz obszar wiejski z 19 sołectwami. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 194 km².

Dane statystyczne wskazują na trudną się sytuację demograficzną (nieznaczny spadek liczby ludności, zwiększający się udział osób w wieku nieprodukcyjnym) przy korzystnych zmianach na rynku pracy (spadek bezrobocia, ożywienie przedsiębiorczości) i spadku liczby korzystających z pomocy społecznej.

Poniżej można zapoznać się z wybranymi danymi statystycznymi dla Miasta i Gminy Gniew.

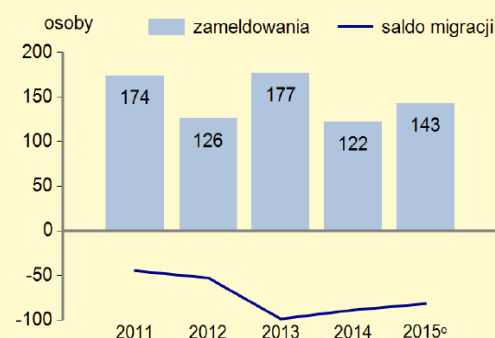
Tabela 5 Wybrane dane statystyczne dla Miasta i Gminy Gniew

2015	Liczba	miejsowości	24	
		sołectw	19	
	Powierzchnia w km ²		194	

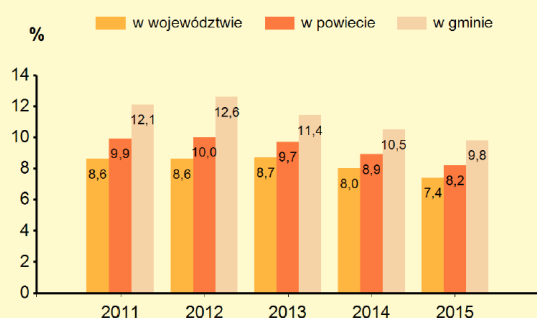
WYBRANE DANE STATYSTYCZNE	2013	2014	2015	Powiat 2015
Ludność	15875	15875	15760	115610
Ludność na 1 km ²	82	82	81	166
Kobiety na 100 mężczyzn	100	100	101	103
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	56,0	57,1	57,9	59,5
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2822	3094	3132	3143
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2888	3127	3102	3164
Turystyczne obiekty noclegowe ^a	8	7	7	21
Porady udzielone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	5	5	5	4
Lesistość w %	20,0	20,0	20,0	14,6
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	11	38	11	34
Pracujący ^b na 1000 ludności	118	119	118	235
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	8,0	6,5	5,4	5,1
Ludność - w % ogółu ludności - korzystająca z instalacji				
wodociągowej	82,2	90,1	89,7	97,4
kanalizacyjnej	60,3	64,8	63,6	85,8
gazowej	41,8	39,6	39,6	50,0
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	1189	1203	1226	1438

EDUKACJA	2013/14	2014/15	2015/16
Placówki wychowania przedszkolnego	7	7	7
w tym przedszkola	3	3	3
Miejsca w przedszkolach	248	259	265
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	473	451	402
w tym w przedszkolach	334	315	291
Szkoły podstawowe	6	6	6
Uczniowie szkół podstawowych	930	957	1026
Gimnazja	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	469	478	457
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach: podstawowych	15	16	16
gimnazjalnych	20	20	18

MIGRACJE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY

UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ W LUDNOŚCI OGÓŁEM

ZASOBY MIESZKANIOWE

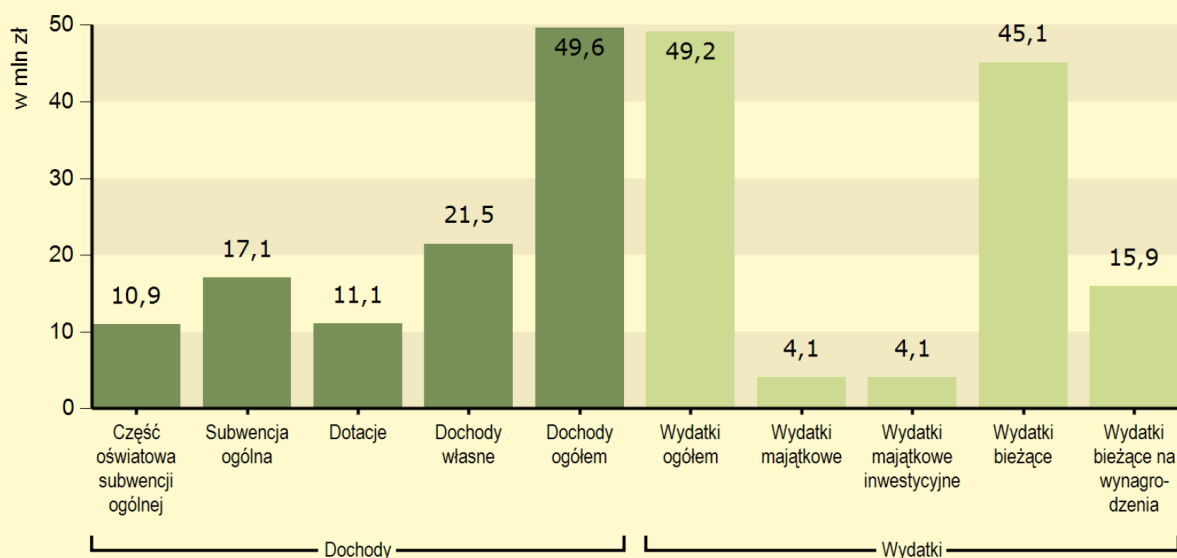
	2014	2015
Mieszkania ^a	4 734	4 746
Przeciętna powierzchnia użytkowa ^a 1 mieszkania w m ²	68,0	68,1
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	5 570	5 165
Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych w tys. zł	.	115,1
Liczba lokali socjalnych	46	46

DŁUGOŚĆ
ŚCIEŻEK
ROWEROWYCH
W 2015 R.

2,1 km

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU GMINY WEDŁUG RODZAJÓW W 2015 R.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2016, Urząd Statystyczny w Gdańsku.

4. Delimitacja obszaru zdegradowanego

Metodyka delimitacji obszarów kryzysowych w jednostkach urbanistycznych

Obszary zdegradowane wyznaczone są w procesie porównywania wewnątrzgminnego stopnia zróżnicowania poszczególnych wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji. Klasyfikacja została skonstruowana tak, by łączyła w sobie trzy najważniejsze, w kontekście założonego celu, cechy terenów:

- funkcję terenu,
- fizjonomię (jego budowę przestrzenną i charakter zabudowy),
- intensywność użytkowania (poziomą i pionową).

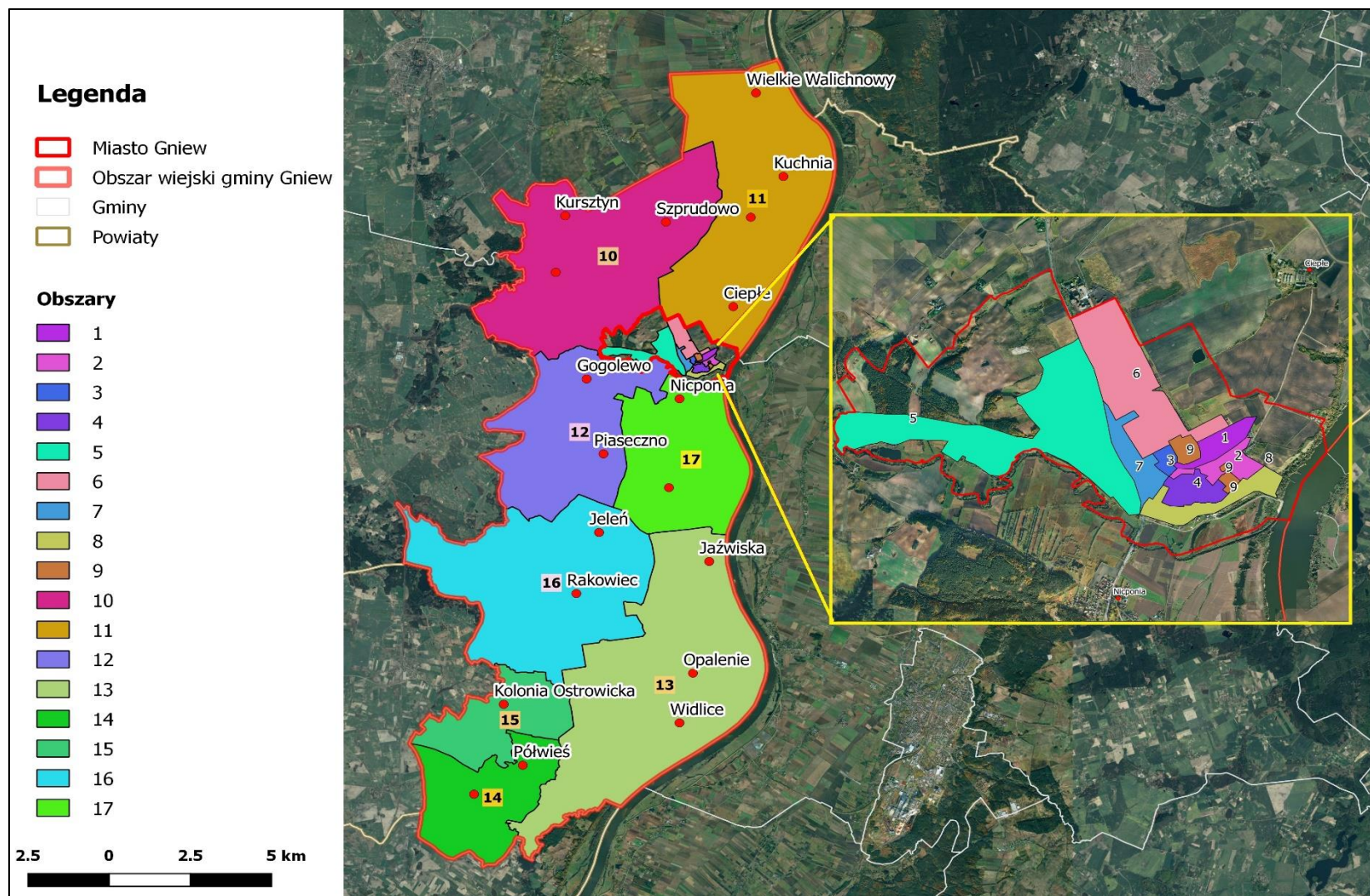
W procesie wyznaczania granic poszczególnych jednostek urbanistycznych wykorzystywane są różnego rodzaju źródła informacji przestrzennych, które pozwolą zbudować podział możliwie intuicyjny dla mieszkańców. Stąd też niezbędne było wykorzystanie takich źródeł danych jak:

- istniejące i historyczne granice dzielnic samorządowych,
- obwody wyborcze
- jednostki GUS (obwody spisowe i obręby statystyczne),
- kataster nieruchomości,
- wszystkie dostępne mapy miasta (historyczne i topograficzne),
- numeryczny model terenu,
- struktura tkanki miejskiej,
- wyniki badań literatury i inne.

Wyłonienie kluczowych obszarów predysponowanych do kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest niezbędne dla zapewnienia odpowiedniej koncentracji środków i działań w tym zakresie rewitalizacji.

W przedmiotowym przypadku za punkt wyjścia dla procesu wyznaczania jednostek urbanistycznych przyjęto podział na dziewięć jednostek na terenie miasta Gniew oraz kolejnych osiem w obrębie obszaru wiejskiego gminy, zgodnie z poniższą ilustracją.

Rysunek 1 Podział Gminy Gniew na obszary problemowe

Źródło: Opracowanie własne.

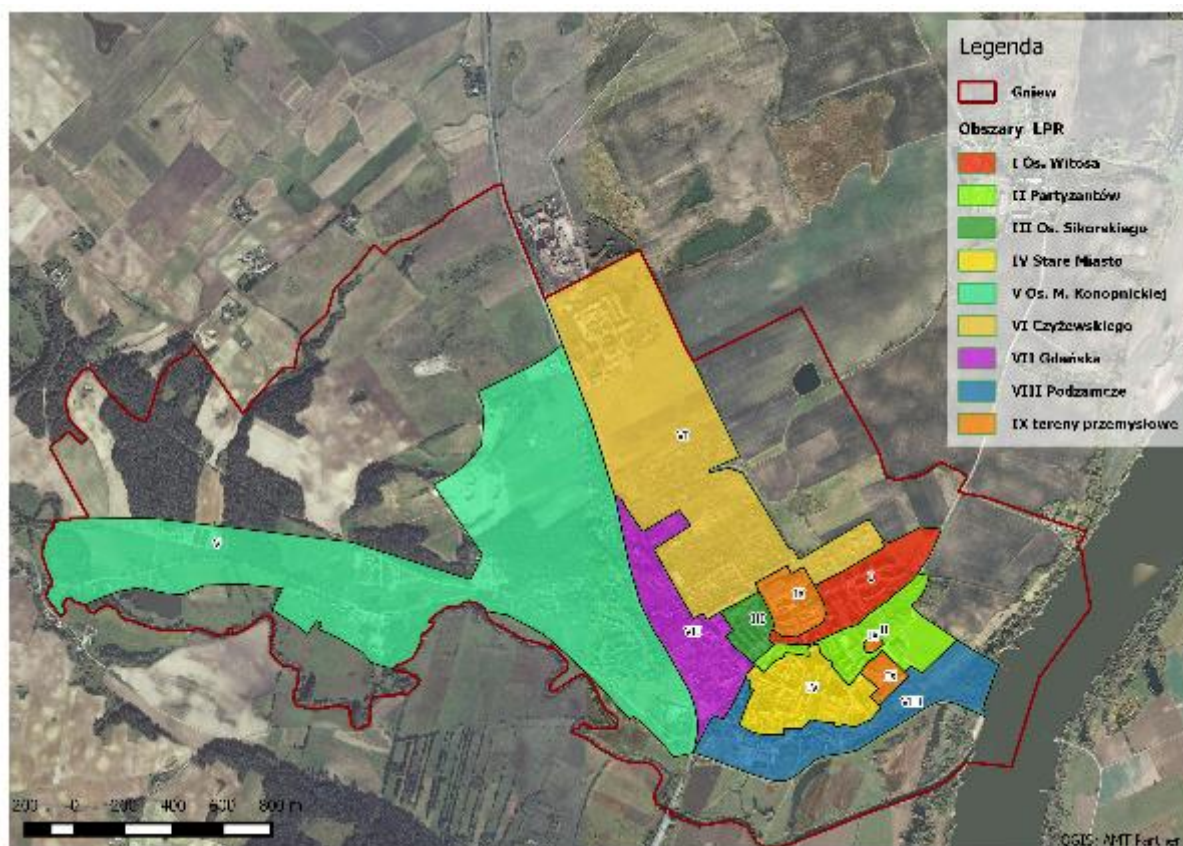
Zastosowany podział **na terenie miasta Gniew** opiera się zarówno na określeniu funkcji poszczególnych jednostek, typie występującej tam zabudowy, a także powszechnie przyjętym i funkcjonującym w społeczeństwie podziale miasta na jego części, głównie w oparciu o charakter zabudowy i czas powstania poszczególnych osiedli.

Wydzielono w ten sposób następujące obszary na terenie miasta Gniew: (1) Osiedle Witosa, (2) Partyzantów, (3) Osiedle Sikorskiego, (4) Stare Miasto, (5) Osiedle M. Konopnickiej, (6) Czyżewskiego, (7) Gdańska, (8) Podzamcze, (9) Obszar nieurbanizowany.

Mając na uwadze zalecenia dotyczące wytyczania jednostek urbanistycznych na potrzeby delimitacji obszarów problemowych, zdecydowano, iż duży obszar nieurbanizowany znajdujący się w granicach miasta w jego zachodniej, północnej i północno-wschodniej części (określony jako obszar nr 9) nie będzie podlegał szczegółowej analizie wskaźnikowej ze względu na niezamieszkały charakter tych terenów. Wyłączono tym samym obszar o powierzchni ok. 324,66 ha, co stanowi niemal 54% powierzchni miasta.

Zaproponowany podział miasta na obszary ukazuje poniższa ilustracja.

Rysunek 2 Zaproponowany podział miasta na obszary problemowe

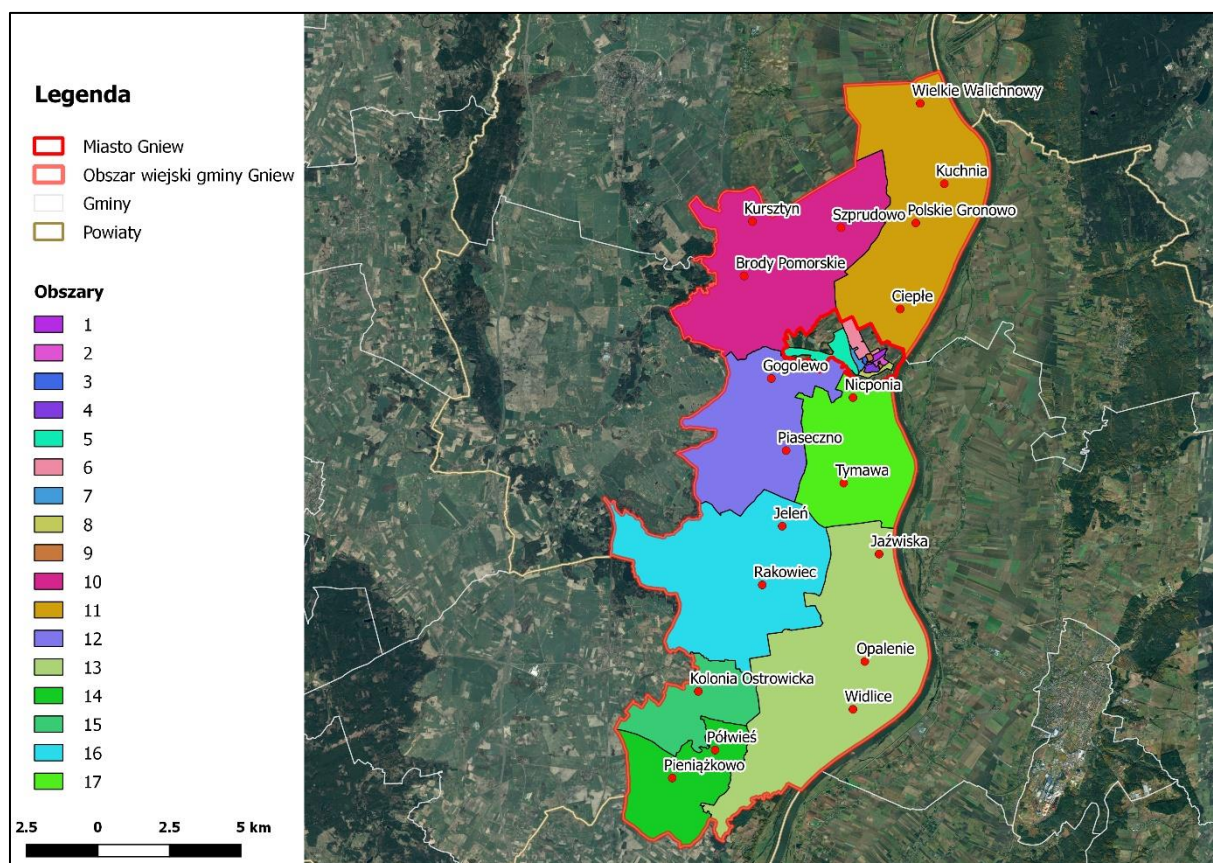

Źródło: Opracowanie własne.

Metodologię podziału **na obszarze wiejskim Gminy Gniew** oparto o podział na jednomandatowe okręgi wyborcze w wyborach do rady gminy. Zaletą takiego podziału jest podobna liczba ludności na poszczególnych obszarach, a także fakt, iż grupują one sołectwa, przy czym granice obszarów przebiegają zawsze po granicach sołectw.

Zaproponowany podział gminy na obszary ukazuje poniższa ilustracja.

Rysunek 3 Podział terenu wiejskiego Gminy Gniew na obszary problemowe

Źródło: Opracowanie własne.

W tabeli poniżej zaprezentowano podstawowe dane dotyczące wyodrębnionych obszarów problemowych.

Tabela 6 Charakterystyka obszarów problemowych

Nr obszaru	Obszar	Powierzchnia [ha]	Udział w ogóle powierzchni gminy	Liczba mieszkańców	Udział w ogóle mieszkańców gminy
	Gmina Gniew	19 399,59	100,00%	15 894	100,00%
	Gmina Gniew - miasto	603,35	3,11%	6 886	43,32%
1	Osiedle Witosa	10,83	0,06%	1 135	7,14%
2	Partyzantów	11,81	0,06%	973	6,12%
3	Osiedle Sikorskiego	3,81	0,02%	1 012	6,37%
4	Stare Miasto	13,14	0,07%	1 317	8,29%
5	Osiedle M. Konopnickiej	129,17	0,67%	786	4,95%
6	Czyżewskiego	71,17	0,37%	865	5,44%
7	Gdańska	17,78	0,09%	500	3,15%
8	Podzamcze	20,99	0,11%	298	1,87%
9	obszar nieurbanizowany	324,66	1,67%	0	0,00%
	Gmina Gniew - obszar wiejski	18 796,24	96,89%	9 008	56,68%
10	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	3 000,03	15,46%	1 150	7,24%

11	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	3 200,83	16,50%	1 211	7,62%
12	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	1 917,18	9,88%	1 071	6,74%
13	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jażwiska	3 858,94	19,89%	1 539	9,68%
14	Pieniążkowo, Włosienica, Pótwieś	1 221,57	6,30%	653	4,11%
15	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	907,79	4,68%	771	4,85%
16	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	2 973,29	15,33%	1 338	8,42%
17	Nicponia, Tymawa	1 716,61	8,85%	1 275	8,02%

Źródło: Opracowanie własne.

W kolejnych tabelach zaprezentowano skrócony opis poszczególnych obszarów, jego główne cechy i funkcje, a także zidentyfikowane zasoby.

Tabela 7 OBSZAR 1 – „Osiedle Witosa”

OBSZAR 1 – „Osiedle Witosa”	
	
Zakres (ulice)	Osiedle Witosa, Sidorowicz, Przemysłowa, 27 stycznia (nr domów 3-45)
Funkcja	Mieszkaniowa, edukacyjna
Powierzchnia	10,8 ha
Liczba mieszkańców	1135

Charakterystyka	Obszar we wschodniej części miasta, o zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej.
Infrastruktura społeczna	• Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Gimnazjum im. Gen. J. Hallera • Zespół opieki Zdrowotnej „Medical” • Stowarzyszenie Przyjaciół Gimnazjum w Gniewie "Gimfani" • Klub Abstynenta „Podać rękę” w Gniewie <u>Grupy nieformalne:</u> • Międzyszkolny Klub Wolontariusza • Koło Młodych Dziennikarzy • Gimnazjalny Chór Szkolny • Grupa "Młodzi Twórcy" • Zespół Folklorystyczny Burczybas • Szkolny Klub Europejski • Rodzinny Ogród Działkowy im. Jana III Sobieskiego

Tabela 8 OBSZAR 2 – „Partyzantów”

OBSZAR 2 – „Partyzantów”	
	
Zakres (ulice)	Kusocińskiego, Partyzantów, 27 Stycznia (nr domów 4A-46)
Funkcja	Mieszkaniowa
Powierzchnia	6,5 ha
Liczba mieszkańców	973
Charakterystyka	Wschodnia część miasta o zabudowie mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej (bloki i kamienice). Obszar sąsiaduje z terenami widokowymi nad brzegiem Wisły

	oraz Starym Miastem i zamkiem krzyżackim. W granicach obszaru zlokalizowane są liczne punkty handlowe.
Infrastruktura społeczna	• Gminny Ośrodek Sportu w Gniewie • Klub Sportowy "MEWA RR-WIP" Gniew • Klub Sportowy Sobieski Gniew • Uczniowski Klub Sportowy „ALFIL” • Polskie Stowarzyszenie Baśki. Koło Nr 3 w Gniewie <u>Grupy nieformalne:</u> • Zespół wokalny-instrumentalny Exodus

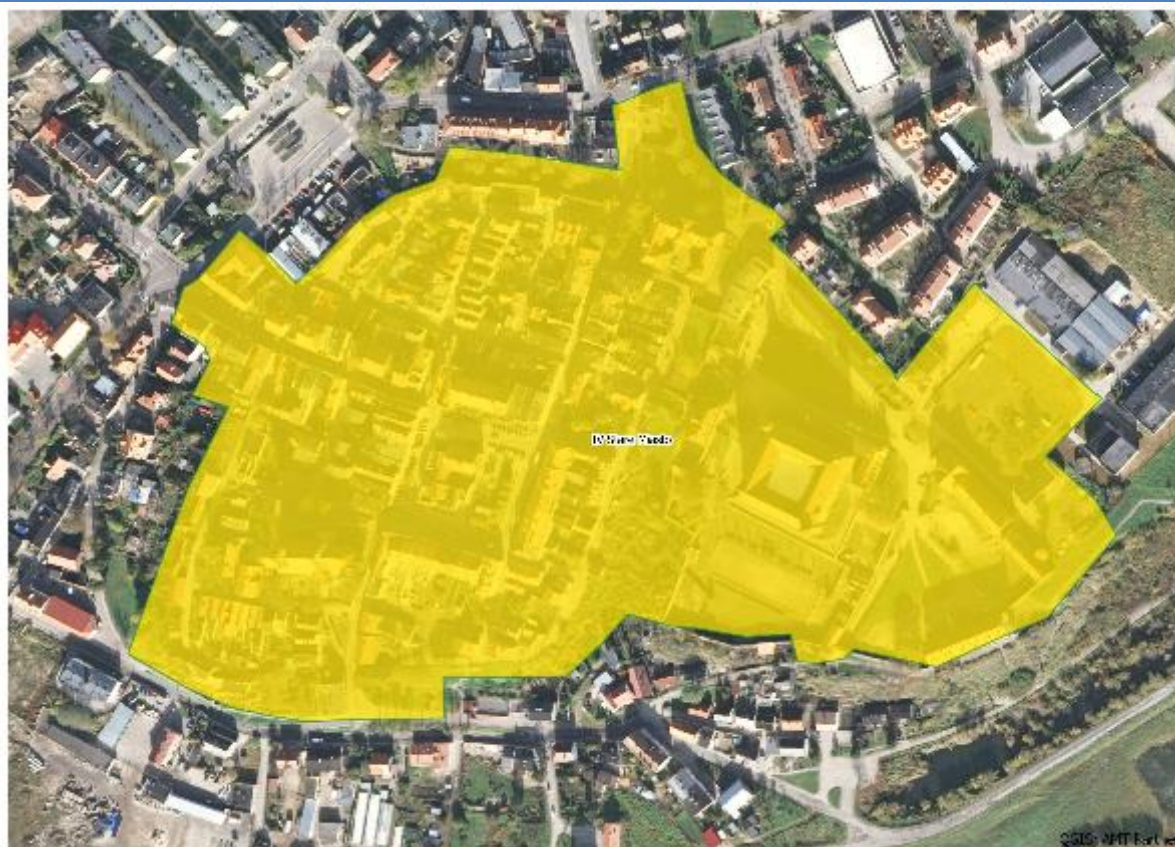
Tabela 9 OBSZAR 3 – „Osiedle Sikorskiego”

OBSZAR 3 – „Osiedle Sikorskiego”	
	
Zakres (ulice)	Kopernika
Funkcja	Mieszkaniowa
Powierzchnia	3,6 ha
Liczba mieszkańców	1012
Charakterystyka	Obszar zlokalizowany jest we wschodniej części miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie Starego Miasta i terenów przemysłowych należących do Rolls-Royce Polska Sp. z o.o. i Fama Gniew sp. z o.o. Na obszarze znajduje się przystanek autobusowy komunikacji autobusowej. Charakterystyczną zabudowę obszaru stanowią budynki wielorodzinne, powstałe na przełomie lat 60. i 70. XX wieku.

Infrastruktura społeczna	• Przedszkole w Gniewie • Bractwo Żeglarskie w Gniewie <u>Grupy nieformalne:</u> • Zespół wokalny-instrumentalny Amos
---------------------------------	---

Tabela 10 OBSZAR 4 – „Stare Miasto”

OBSZAR 4 – „Stare Miasto”

Zakres (ulice)	Górny Podmur, Krótka, Brzozowskiego, Boczna, Sobieskiego, Wąska, Zamkowa, Marszałka Piłsudskiego, Bankowa, Plac Grunwaldzki, Spichrzowa, Jakusz Gostomskiego, Kościelna, Wschodnia, Wodna, Pod Basztą, Kursikowskiego, Dolny Podmur, Sambora, Południowa
Funkcja	Turystyczna, Usługowa, Mieszkaniowa
Powierzchnia	13,14 ha
Liczba mieszkańców	1317
Charakterystyka	Historycznie wyznaczony obszar w południowej części miasta w otoczeniu zamku krzyżackiego. W obszarze występuje zabudowa szeregowa – głównie kamienice oraz duża liczba obiektów usługowych, w tym siedziba władz samorządowych.
Infrastruktura społeczna	• Urząd Miasta i Gminy w Gniewie, • Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Ks. Fabiana Wierchowskiego w Gniewie • Parafia Św. Mikołaja w Gniewie • Fundacja Europejski Park Historyczny w Zamku Gniew • Stowarzyszenie Centrum Aktywnych – Gniew • Stowarzyszenie Kociewskie Centrum Edukacji • Stowarzyszenie Przewodnicy Gniewscy

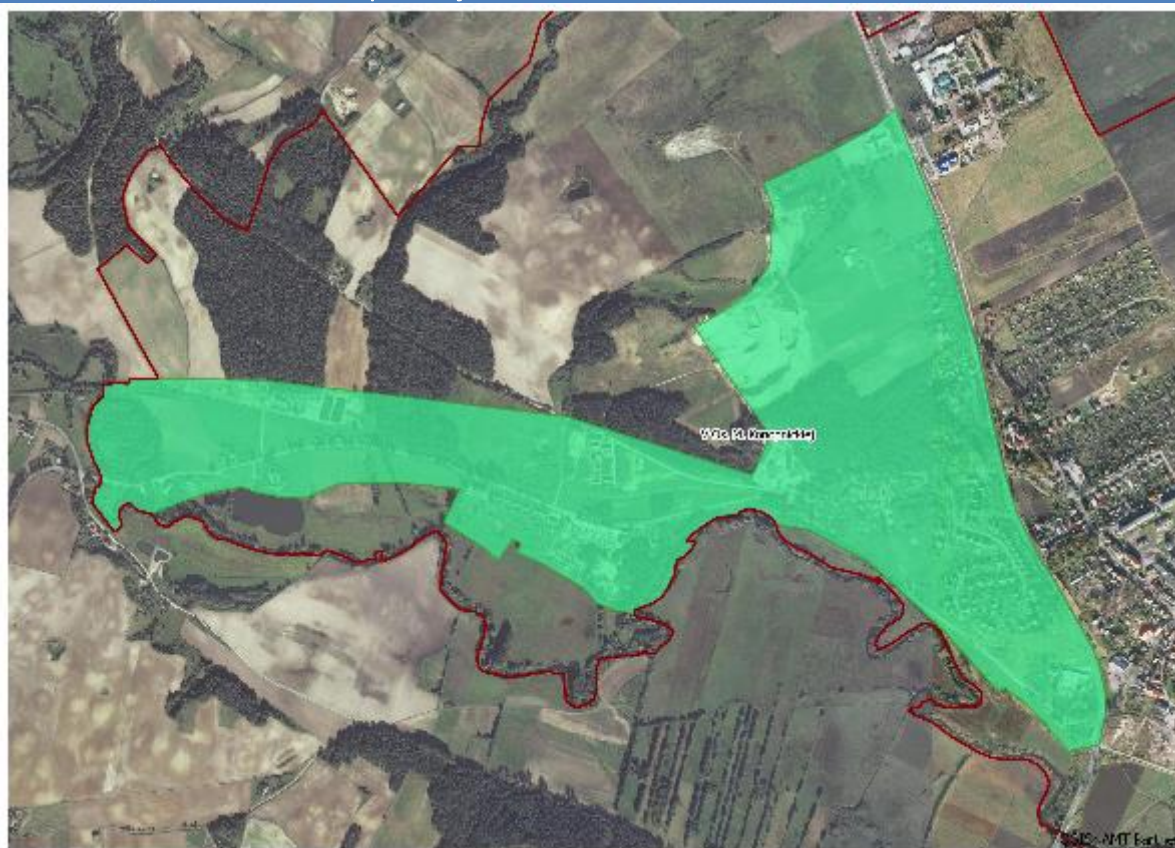
- Stowarzyszenie Gniewska Grupa Obywatelska
- Stowarzyszenie Gniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Stowarzyszenie Galeria Piłsudskiego
- Centrum Myśliwskie "Zamek w Gniewie"
- Stowarzyszenie Chorągiew Husarska Województwa Pomorskiego
- Polski Związek Wędkarski Koło nr 54 GNIEW
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie
- Parafialny Zespół Pomocy Charytatywnej "CARITAS" przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie

Grupy nieformalne:

- Centrum Edukacji opoeej przy PiMBP w Gniewie
- Grupa rekonstrukcyjna Żółty Regiment
- Grupa Bez Nazwy
- Gniewska Orkiestra Dęta
- Zespół Sygnalistów Myśliwskich
- Big Band Gymevensis Brass
- 1 Gniewska Drużyna Harcerek „Gniazdo”
- Rodzinny Ogród Działkowy im. Juliusza Kraziewicza
- Centrum Muzyczne Aktywnych
- Chór Gregoriański "Schola Cantorum Gymevenis"

Tabela 11 OBSZAR 5 – „Osiedle M. Konopnickiej”

OBSZAR 5 – „Osiedle M. Konopnickiej”

Zakres (ulice)

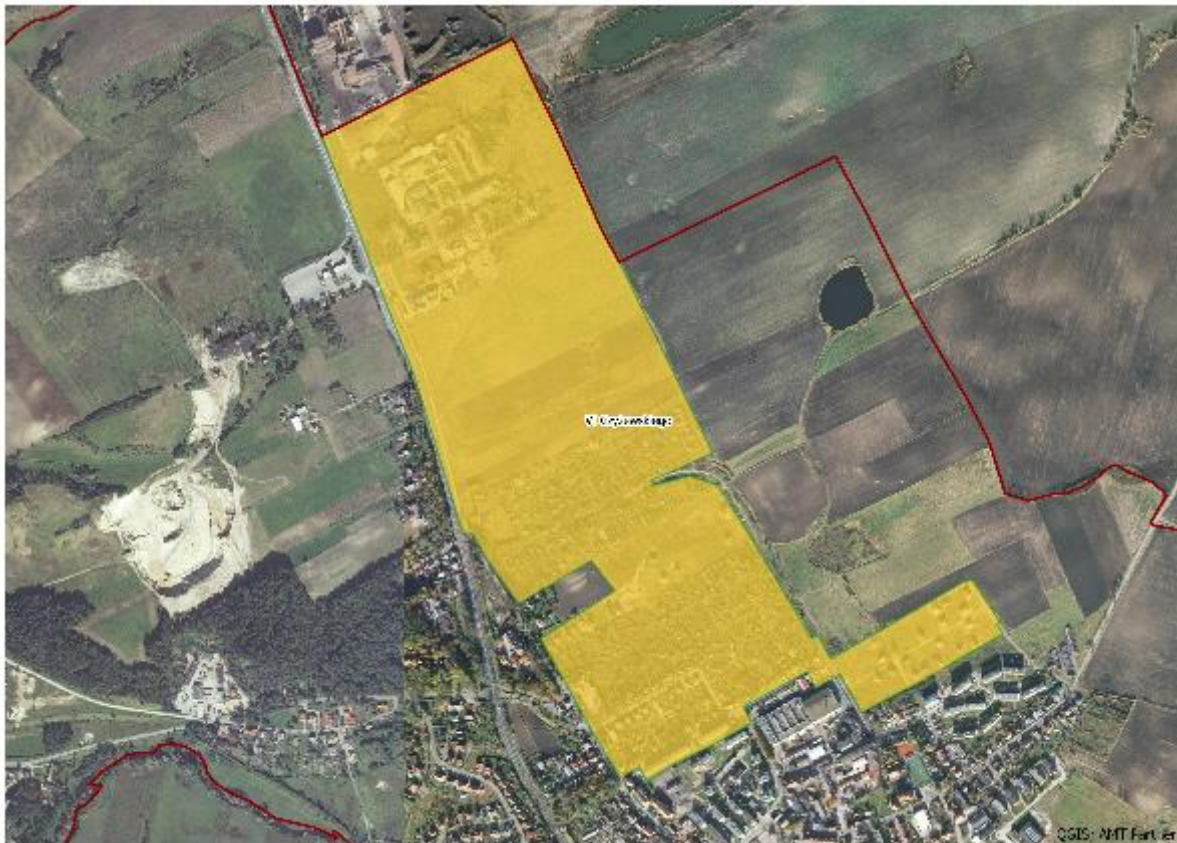
Gniewskie Młyny, Behrendta, 7 Marca, Głowackiego, Konopnickiej, Ogrodowa, Leśna, Mieszka I, Krasickiego

Funkcja

Mieszkaniowa, Rolnicza, Usługowa

Powierzchnia	95,8 ha
Liczba mieszkańców	786
Charakterystyka	Centralna część miasta położona na wschód od rzeki Wierzycy i na zachód od drogi krajowej nr 91. W obszarze dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz tereny zielone. Sąsiaduje bezpośrednio z użytkami rolnymi i obszarami przemysłowymi.
Infrastruktura społeczna	• Zakład Opiekuńczo-Lecznicy

Tabela 12 OBSZAR 6 – „Czyżewskiego”

OBSZAR 6 – „Czyżewskiego”	
	
Zakres (ulice)	Czyżewskiego, Kapinosa, Hallera, Jana Pawła II, Prymasa Wyszyńskiego, Staszica, Kremskiego, Krasickiego
Funkcja	Mieszkaniowa, Rekreacyjna, Rolnicza
Powierzchnia	67,80 ha
Liczba mieszkańców	865
Charakterystyka	Północno-wschodnia część miasta położona na wschód od drogi krajowej nr 91. Znaczną część obszaru zajmują ogródki działkowe. Obszar graniczy bezpośrednio z użytkami rolnymi. W obszarze znajdują też zakłady przemysłowe w tym zakład produkcji keramzytu. Na terenie obszaru znajduje się Środowiskowy Dom Samopomocy. Na zabudowę mieszkaniową składają się budynki jednorodzinne, mieszkania socjalne i komunalne.

Infrastruktura społeczna

- Środowiskowy Dom Samopomocy

Grupy nieformalne:

- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Oddział "KOCIEWIE"
- Zespół Folklorystyczny Błękitna Wstęga

Tabela 13 OBSZAR 7 – „Gdańska”

OBSZAR 7 – „Gdańska”

Zakres (ulice)	Gdańska, Drzymały, Kościuszki, Poczтова
Funkcja	Mieszkaniowa, usługowa
Powierzchnia	17,00 ha
Liczba mieszkańców	500
Charakterystyka	Centralna część miasta położona na wschód do drogi krajowej nr 91. Obszar o zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, bogaty w obiekty usługowe.

Infrastruktura społeczna

- Dom Pomocy Społecznej
- Szkoła Podstawowa
- Urząd Pocztowy
- Komisariat Policji
- OSP
- Akademia Animacji Kultury Średniowiecza
- Fundacja im. Jana III Sobieskiego
- Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych "BARKA"
- Uczniowski Klub Sportowy „OLIMPIA”

Grupy nieformalne:

- Międzyszkolny Chór Cantores Minores
- 11 Gniewska Gromada Zuchowa "Strażnicy Nadwiślańskiego Grodu"
- Rodzinny Ogród Działkowy "Marysieńka"

Tabela 14 OBSZAR 8 – „Podzamcze”

OBSZAR 8 – „Podzamcze”

Zakres (ulice)	Podwale, Wiślana, Rybacka, Rycerska
Funkcja	Mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza
Powierzchnia	20,99 ha
Liczba mieszkańców	298
Charakterystyka	Południowa część miasta sąsiadująca z obszarem Starego Miasta i z terenami widokowymi nad brzegiem Wisły. Południową granicę obszaru wyznacza droga wojewódzka nr 518. W obszarze znajduje się m. in.

	targowisko miejskie i spółka usług komunalnych Inwest-Kom.
Infrastruktura społeczna	INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o.

Tabela 15 OBSZAR 9 – obszar nieurbanizowany

OBSZAR 9 – obszar nieurbanizowany	
	
Zakres (ulice)	Obszary pól, lasów, łąk i tereny nadbrzeżne w okolicy Wisły
Funkcja	przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	324,66 ha
Liczba mieszkańców	0
Charakterystyka	Obszar obejmuje niezamieszkane tereny zalewowe nad brzegiem Wisły (część wschodnia miasta) oraz obszary lasów, pól i łąk na północnych, północno-zachodnich i południowych obrzeżach miasta.
Infrastruktura społeczna	brak

Tabela 16 OBSZAR 10 – Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierpice, Szprudowo

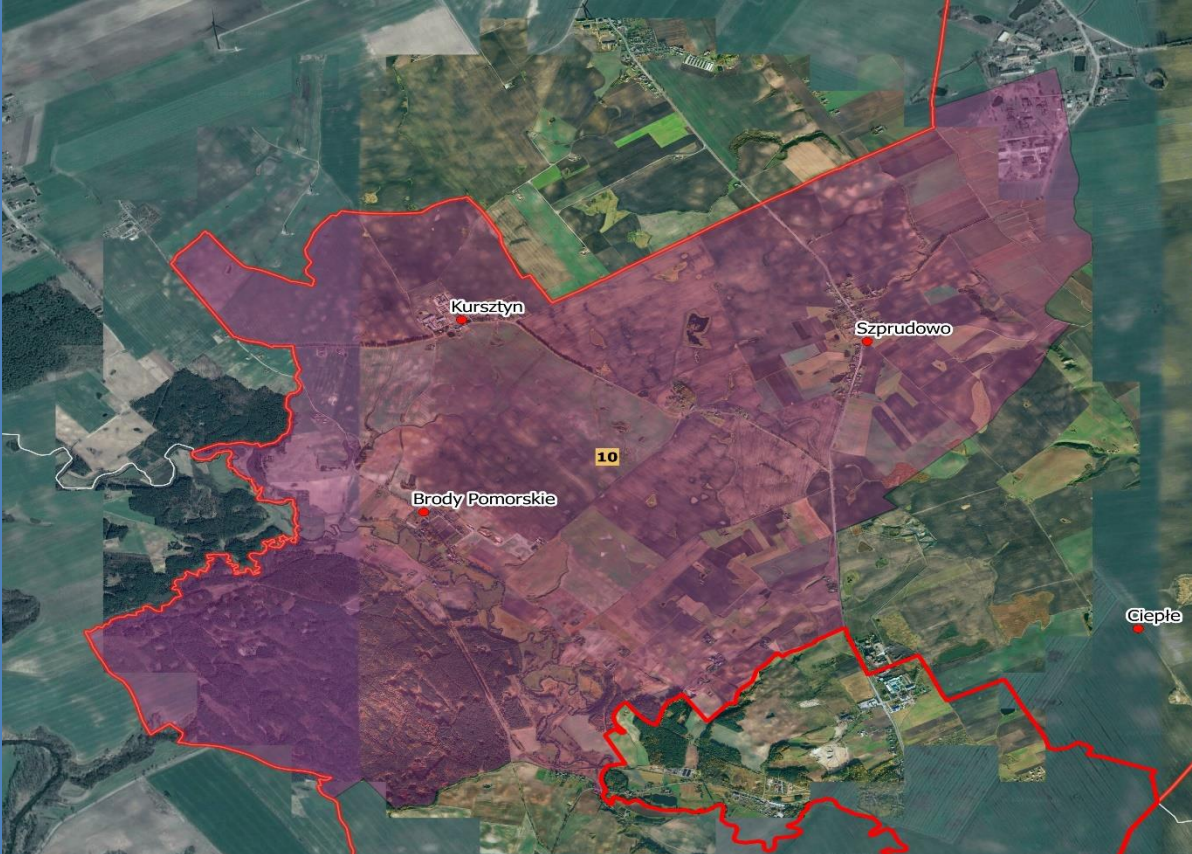
OBSZAR 10 – Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierpice, Szprudowo	
	
Zakres (sołectwa)	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierpice, Szprudowo
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza, leśna
Powierzchnia	3 000,03 ha
Liczba mieszkańców	1 150
Charakterystyka	Obszar rolniczy położony w obrębie DK91 i DW230. Okolice Brodów w dolinie meandrującej rz. Wierzycy. Na południowy-zachód od Brodów obszar leśny.
Infrastruktura społeczna	Stowarzyszenie Sportowe KP Weber Okland Szprudowo

Tabela 17 OBSZAR 11 – Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy

OBSZAR 11 – Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	
	
Zakres (sołectwa)	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	3 200,83 ha
Liczba mieszkańców	1 211
Charakterystyka	Obszar stanowi południkowy pas nadwiślański i obejmuje zarówno tereny zalewowe i starorzecza, jak i obszary łąk i pól uprawnych. Dojazd do Gniewa od strony ul. 27 Stycznia.
Infrastruktura społeczna	• Wielkie Walichnowy – filia biblioteki, OSP, parafia, Ludowy Zespół Sportowy Wisła Walichnowy • Polskie Gronowo - OSP

Tabela 18 OBSZAR 12 – Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole

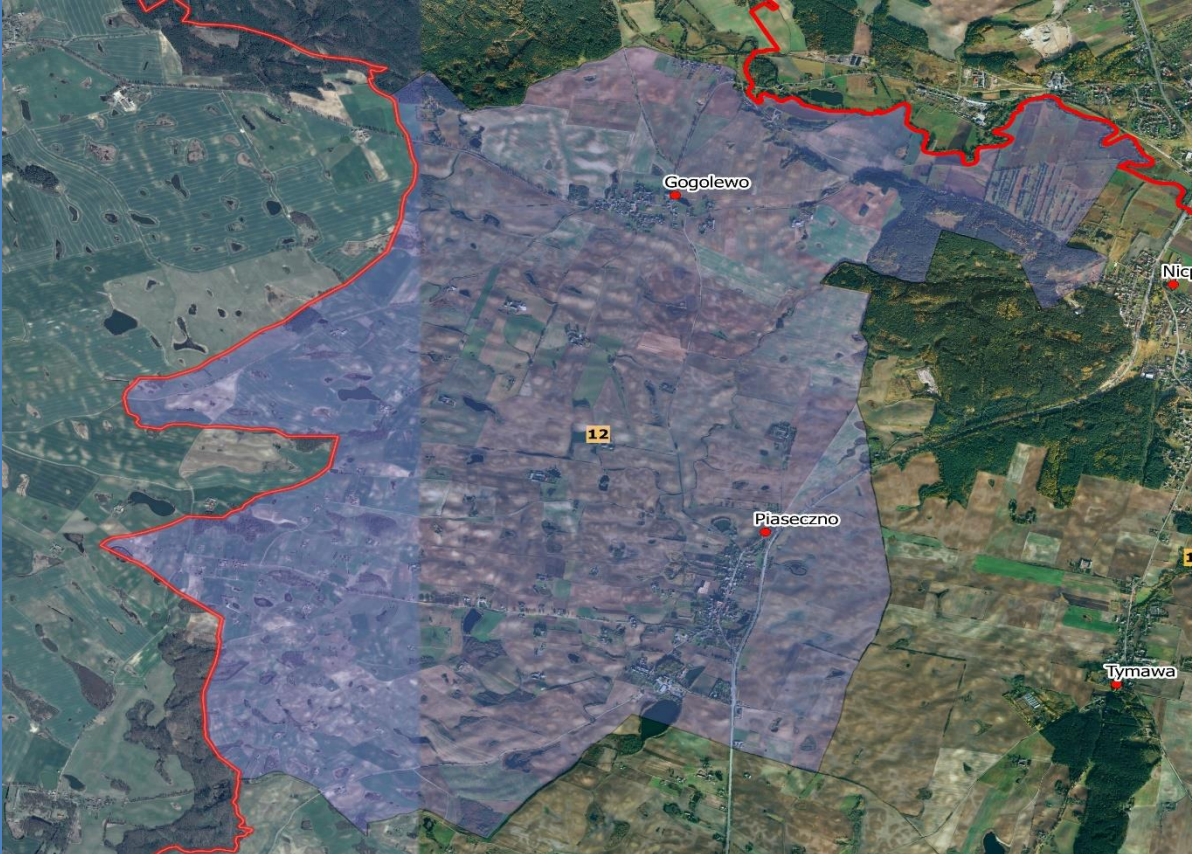
OBSZAR 12 – Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	
	
Zakres (sołectwa)	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	1 917,18 ha
Liczba mieszkańców	1 071
Charakterystyka	Obszar pagórkowaty pochodzenia polodowcowego z jeziorkami wytopiskowymi. Przeważa wykorzystanie rolnicze terenu. W Piasecznie znajduje się Sanktuarium Maryjne z cudowną figurką NMP i kalswarią piasecką.
Infrastruktura społeczna	Piaseczno - Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie - oddział w Piasecznie, OSP, poczta, parafia, Stowarzyszenie "Piaseczno Folklor Festiwal"

Tabela 19 OBSZAR 13 – Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jażwiska

OBSZAR 13 – Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jażwiska	
	
Zakres (sołectwa)	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jażwiska
Funkcja	leśna, mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	1 221,56 ha
Liczba mieszkańców	1 539
Charakterystyka	Obszar obejmuje tereny leśne i rolnicze na zachodnim brzegu Wisły. Przez teren obszaru przebiega DK90 a na jego skraju usytuowany jest zachodni przyczółek mostu kwidzyńskiego.
Infrastruktura społeczna	- Opalenie – filia biblioteki, korty tenisowe, OSP, ośrodek zdrowia, poczta, parafia, Stow. "Akademia Opaleńska", Centrum Leczenia Uzależnień „Zapowiednik” (DASZRADE) - Jażwiska - OSP

Tabela 20 OBSZAR 14 – Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś

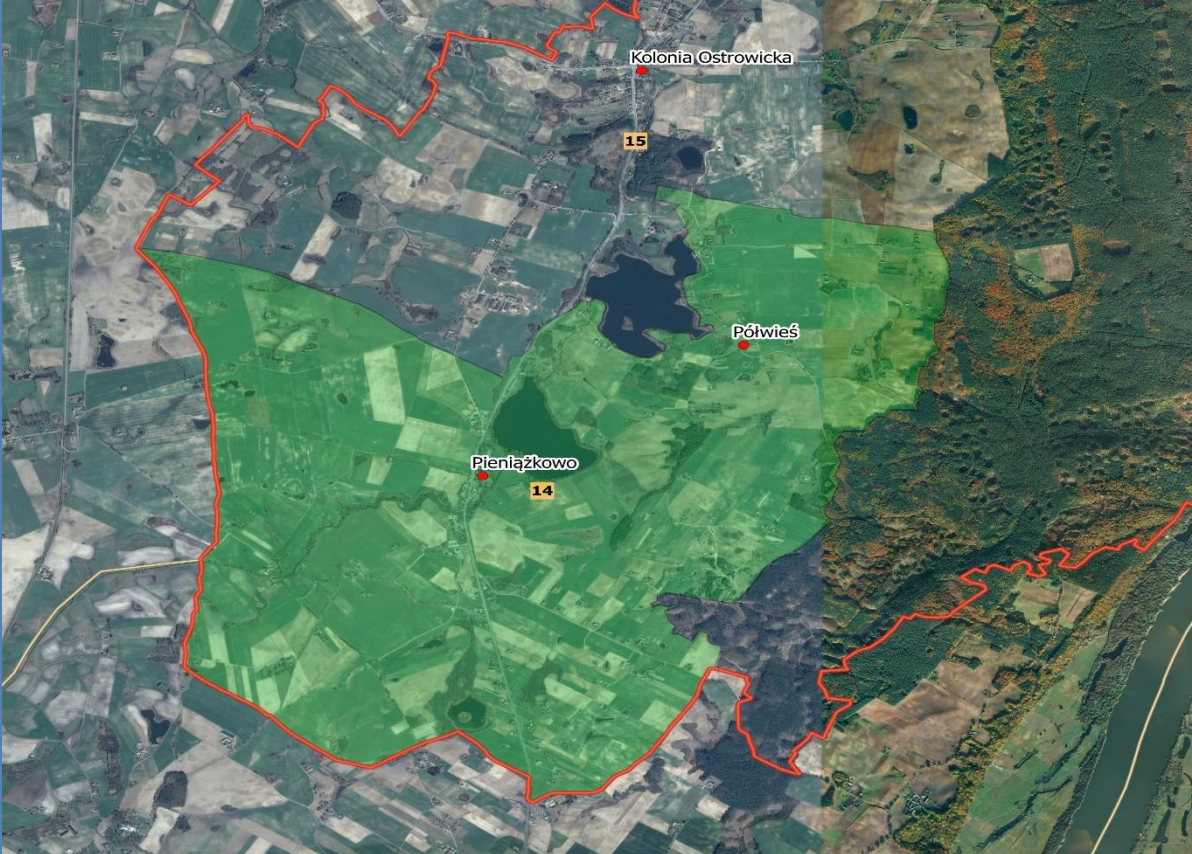
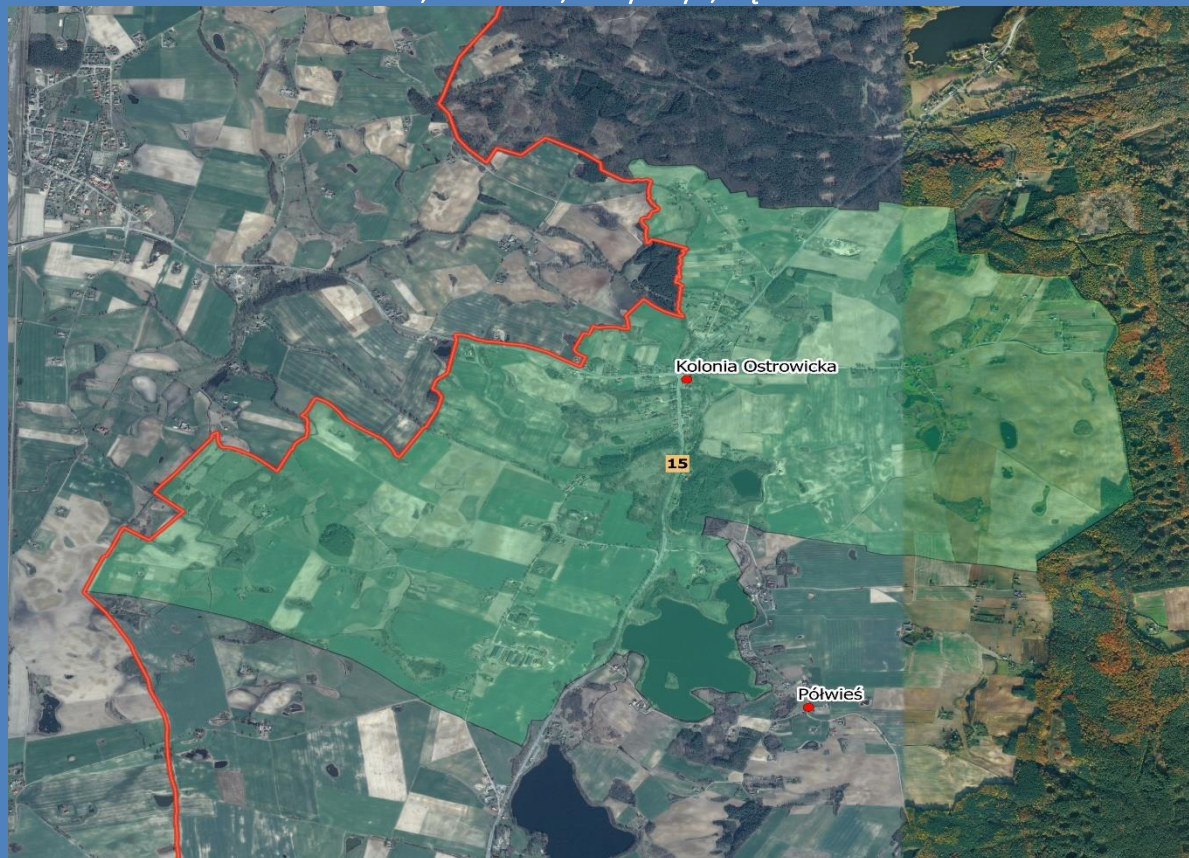
OBSZAR 14 – Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	
	
Zakres (sołectwa)	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś
Funkcja	mieszkaniowa, przyrodnicza, rolnicza, leśna
Powierzchnia	1 221,57 ha
Liczba mieszkańców	653
Charakterystyka	Niewielki obszar z przewagą pól uprawnych od południa graniczący z woj. kujawsko-pomorskim. Komunikacja z siedzibą gminy odbywa się ciągiem DK91.
Infrastruktura społeczna	• Pieniążkowo - parafia

Tabela 21 OBSZAR 15 – Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka

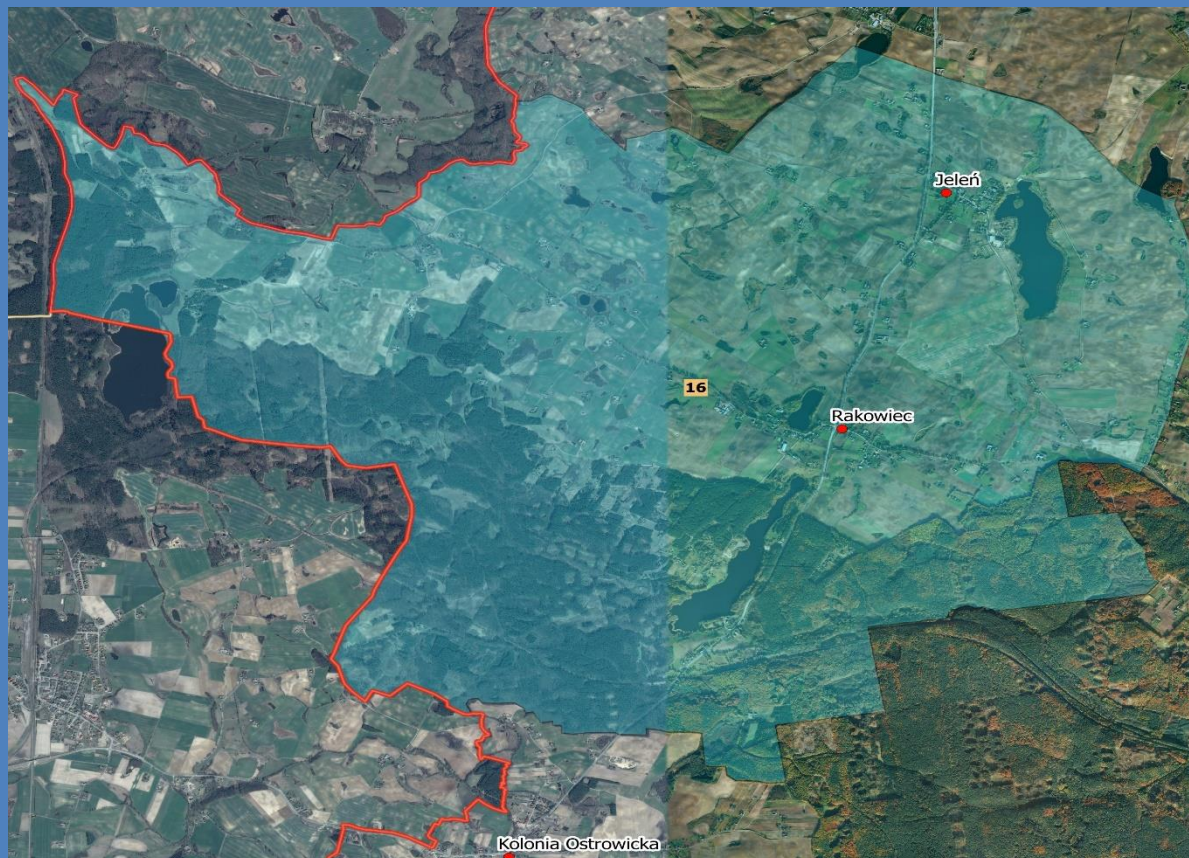
OBSZAR 15 – Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka

Zakres (sołectwa)	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	907,79 ha
Liczba mieszkańców	771
Charakterystyka	Obszar obejmuje tereny pól uprawnych z udziałem lasów. W centrum obszaru zlokalizowane jest ważne skrzyżowanie DW231 i DK91.
Infrastruktura społeczna	Kolonia Ostrowicka – OSP, ośrodek zdrowia, poczta

Tabela 22 OBSZAR 16 – Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń

OBSZAR 16 – Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń

Zakres (sołectwa)	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	2 973,29 ha
Liczba mieszkańców	1 338
Charakterystyka	Obszar obejmuje tereny leśne i rolnicze z udziałem jezior. Przez teren przebiega DK91 i DW623.
Infrastruktura społeczna	• Mała Karczma – OSP • Jeleń – OSP

Tabela 23 OBSZAR 17 – Nicponia, Tymawa

OBSZAR 17 – Nicponia, Tymawa	
	
Zakres (sołectwa)	Nicponia, Tymawa
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza, leśna
Powierzchnia	1 716,61 ha
Liczba mieszkańców	1 275
Charakterystyka	Obszar obejmuje tereny leśne i rolnicze na zachodnim brzegu Wisły. Przez teren obszaru przebiega DK91. Na terenie obszaru występuje także zabudowa wielorodzinna. W ostatnich latach rozbudowywana zabudowa jednorodzinna.
Infrastruktura społeczna	Tymawa – OSP, parafia, Stowarzyszenie Ziemi Tymawskiej

5. Identyfikacja zróżnicowania w jednostkach urbanistycznych

Delimitacja obszarów kryzysowych uwzględnia przedstawiony w poprzednim punkcie podział gminy na poszczególne obszary i prowadzona jest na podstawie wskaźników wskazanych w poniższych tabelach, równoległe w obrębie **pięciu grup kryteriów: (1) społecznych, (2) gospodarczych, (3) technicznych, (4) przestrzennych, (5) środowiskowych**.

Ocena sytuacji kryzysowej odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki.

Dane statystyczne przedstawione w dokumencie i zebrane we właściwych do ich zakresu instytucjach dotyczą 2016 roku. Stąd też, wartości referencyjne dla wskaźników są obowiązujące dla roku 2016. Wyjątkiem są wartości referencyjne dotyczące mieszkalnictwa, które pochodzą ze Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 roku. Dla wskaźników za wartości referencyjne przyjmuję się średnią dla całej gminy Gniew

Tabela 24 Wskaźniki – kryteria społeczne, gospodarcze, techniczne, przestrzenne i środowiskowe

WSKAŹNIKI						
Wskaźnik	1	2	3	4	5	6
	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Liczba niebieskich kart na 1 tys. mieszkańców	Liczba osób objętych nadzorem kuratora na 1 tys. mieszkańców	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (na 100 osób)
Źródło danych wyznaczenia średniej dla gminy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew
wartość referencyjna – średnia dla gminy	81,79	2,08	4,72	15,5%	3,71	4,04
Wartość dla obszarów objętych wsparciem	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie poniżej wartości referencyjnej	Odchylenie poniżej wartości referencyjnej
Rekomendowane źródła danych dla obszarów	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew

[illegible]

6. Wyniki delimitacji i wskazanie obszaru zdegradowanego

Wyniki delimitacji przeprowadzonej zgodnie z metodyką wskazaną w poprzednim rozdziale przedstawiono na kolejnych stronach. Kolejna tabela prezentuje zbiorcze porównanie obszarów we wszystkich podsystemach. Pola zaznaczone czerwonym kolorem wskazują na wartość w odniesieniu do wartości referencyjnej, która wskazuje na degradację obszaru w danej dziedzinie. Wartość referencyjna stanowi wartość średnia wskaźnika dla gminy.

W dalszej części rozdziału zaprezentowano szczegółowe porównanie obszarów pod kątem wskaźników w podsystemach społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Tabela 25 Porównanie obszarów w ramach kryteriów społecznych, gospodarczych, technicznych, przestrzennych i środowiskowych

Nr	Obszar	Dane ogólne						Kryteria społeczne				
		Powierzchnia (w ha)	Udział w ogóle powierzchni gminy	Liczba mieszkańców	Udział w ogóle mieszkańców gminy	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poproduk- cyjnym	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Liczba niebieskich kart na 1 tys. mieszkańców	Liczba osób objętych nadzorem kuratora na 1 tys. mieszkańców	Odsetek osób w wieku poprodukcyjny m w ogólnej liczbie ludności	Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców
	Gmina Gniew	19 399,59		15 894		9 489	2 463					
	Gmina Gniew - miasto	603,35	3,11%	6 886	43,32%	3 696	1 288	73,48	1,74	6,83		3,63
1	Osiedle Witosa	10,83	0,06%	1 135	7,14%	130	223	47,58	1,76	8,81	19,6%	1,76
2	Partyzantów	11,81	0,06%	973	6,12%	638	186	60,64	1,03	5,14	19,1%	4,11
3	Osiedle Sikorskiego	3,81	0,02%	1 012	6,37%	564	306	46,44	2,96	2,96	30,2%	0,99
4	Stare Miasto	13,14	0,07%	1 317	8,29%	843	164	121,49	2,28	13,67	12,5%	9,87
5	Osiedle M. Konopnickiej	129,17	0,67%	786	4,95%	550	86	81,42	1,27	3,82	10,9%	0,00
6	Czyżewskiego	71,17	0,37%	865	5,44%	550	172	40,46	1,16	4,62	19,9%	0,00
7	Gdańska	17,78	0,09%	500	3,15%	321	116	60,00	0,00	4,00	23,2%	10,00
8	Podzamcze	20,99	0,11%	298	1,87%	100	35	191,28	3,36	6,71	11,7%	0,00
9	obszar niezurbanizowany	324,66	1,67%	0	0,00%	0	0	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
	Gmina Gniew - obszar wiejski	18 796,24	96,89%	9 008	56,68%	5 793	1 175	88,14	2,33	3,11		3,77
10	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	3 000,03	15,46%	1 150	7,24%	728	146	77,39	2,61	10,43	12,7%	1,74
11	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	3 200,83	16,50%	1 211	7,62%	753	172	103,22	1,65	4,95	14,2%	4,13
12	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	1 917,18	9,88%	1 071	6,74%	707	145	59,76	0,00	4,67	13,5%	8,40
13	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jażwiska	3 858,94	19,89%	1 539	9,68%	989	198	104,61		11,70	12,9%	4,55
14	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	1 221,57	6,30%	653	4,11%	434	91	44,41	3,06	1,53	13,9%	1,53
15	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	907,79	4,68%	771	4,85%	484	106	175,10	6,49	12,97	13,7%	2,59
16	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	2 973,29	15,33%	1 338	8,42%	844	179	87,44	1,49	5,98	13,4%	2,24
17	Nicponia, Tymawa	1 716,61	8,85%	1 275	8,02%	854	138	58,04	3,92	8,63	10,8%	3,92
Wartość referencyjna								81,79	2,08	4,72	15,5%	3,71

Nr	Obszar	Kryteria gospodarcze		Kryteria techniczne		Kryteria przestrzenne		Kryterium środowiskowe	Udział wskaźników o przekroczonych wartościach referencyjnych
		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (na 100 osób)	Roczny dochód ludności wykazany w deklaracjach PIT na 1 mieszkańca (w PLN)	Liczba awarii infrastruktury w obszarze na 1 ha powierzchni obszaru	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (na 1 ha)	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 do ogólnej liczby budynków (w %)	Liczba publicznych miejsc rekreacji i odpoczynku na 1 tys. ludności	Udział budynków generujących emisje niskie (posiadających piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe, itp.) oraz nieocieplonych, których główne drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych do ogólnej liczby budynków (w %)	
	Gmina Gniew								
	Gmina Gniew - miasto					45,71%		75,98%	
1	Osiedle Witosa	5,11	17 759,72	0,28	1,108	41,86%	2,64	65,12%	50,00%
2	Partyzantów	2,06	12 870,78	0,08	0,931	62,96%	3,08	55,56%	41,67%
3	Osiedle Sikorskiego	2,57	10 221,42	0,79	0,000	36,84%	0,99	0,00%	58,33%
4	Stare Miasto	6,61	11 065,86	0,84	13,474	79,46%	0,00	83,24%	66,67%
5	Osiedle M. Konopnickiej	5,85	19 730,16	0,05	0,248	5,29%	6,36	77,78%	25,00%
6	Czyżewskiego	4,16	13 209,28	0,03	0,070	38,30%	1,16	81,91%	50,00%
7	Gdańska	5,80	9 586,00	0,06	1,800	58,49%	2,00	75,47%	41,67%
8	Podzamcze	4,36	11 162,43	0,14	0,810	62,00%	0,00	92,00%	66,67%
9	obszar niezurbanizowany	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
	Gmina Gniew - obszar wiejski					78,84%		81,73%	
10	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	3,22	7 574,28	0,001	0,017	94,29%	5,22	93,57%	Nie dotyczy
11	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	3,39	7 309,50	0,000	0,026	85,36%	5,78	84,52%	
12	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	4,20	8 942,19	0,001	0,027	84,53%	2,80	83,09%	
13	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jażwiska	2,92	7 522,91	0,001	0,026	87,06%	1,95	86,64%	
14	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	4,29	6 514,42	0,000	0,036	88,36%	3,06	87,30%	
15	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	2,85	7 436,20	0,000	0,055	83,91%	2,59	83,33%	
16	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	3,14	7 259,81	0,001	0,020	66,43%	3,74	77,62%	
17	Nicponia, Tymawa	5,25	15 167,31	0,000	0,020	50,00%	0,78	63,79%	
Wartość referencyjna		4,04	10 721,53	0,002	0,039	70,60%	2,71	80,30%	

Kryteria społeczne

Porównania obszarów problemowych w obrębie kryteriów społecznych dokonano w oparciu o następujące wskaźniki odniesione do wartości referencyjnych:

- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności
- Liczba niebieskich kart na 1 tys. mieszkańców
- Liczba osób objętych nadzorem kuratora na 1 tys. mieszkańców
- Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
- Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców

Dane potrzebne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Gniew, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie, Komisariatu Policji w Gniewie.

Tabela 26 Analiza obszarów w zakresie kryteriów społecznych

Nr	Obszar	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Liczba niebieskich kart na 1 tys. mieszkańców	Liczba osób objętych nadzorem kuratora na 1 tys. mieszkańców	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców
	Gmina Gniew - miasto	73,48	1,74	6,83		3,63
1	Osiedle Witosa	47,58	1,76	8,81	19,6%	1,76
2	Partyzantów	60,64	1,03	5,14	19,1%	4,11
3	Osiedle Sikorskiego	46,44	2,96	2,96	30,2%	0,99
4	Stare Miasto	121,49	2,28	13,67	12,5%	9,87
5	Osiedle M. Konopnickiej	81,42	1,27	3,82	10,9%	0,00
6	Czyżewskiego	40,46	1,16	4,62	19,9%	0,00
7	Gdańska	60,00	0,00	4,00	23,2%	10,00
8	Podzamcze	191,28	3,36	6,71	11,7%	0,00
9	obszar nieurbanizowany	0,00	0,00	0,00	0,0%	0,00
	Gmina Gniew - obszar wiejski	88,14	2,33	3,11		3,77
10	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierpice, Szprudowo	77,39	2,61	10,43	12,7%	1,74
11	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	103,22	1,65	4,95	14,2%	4,13
12	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	59,76	0,00	4,67	13,5%	8,40
13	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jażwiska	104,61	1,30	11,70	12,9%	4,55
14	Pieniążkowo, Włosienica, Pótwieś	44,41	3,06	1,53	13,9%	1,53
15	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	175,10	6,49	12,97	13,7%	2,59
16	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	87,44	1,49	5,98	13,4%	2,24
17	Nicponia, Tymawa	58,04	3,92	8,63	10,8%	3,92
	Wartość referencyjna	81,79	2,08	4,72	15,5%	3,71

Analiza wskaźnikowa obszarów w ramach kryteriów społecznych w sposób wyraźny i bezsprzeczny wskazuje na obszar centrum, tj. Starego Miasta i Podzamcza jako najbardziej zdegradowany w kontekście społecznym. Obszar Podzamcza wykazuje wyniki mniej korzystne od wartości referencyjnych w kontekście czterech z pięciu wskaźników. Obszar Stare Miasto wykazuje wyniki gorsze od średniej wartości dla miasta w trzech na pięć przypadków. Sytuacja problemowa została także zidentyfikowana na terenie obszarów Osiedle Witosa i Osiedle Sikorskiego.

Obszary Starego Miasta i Podzamcza wyróżniają się na tle innych obszarów największym udziałem osób korzystających z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych. Świadczy to o niskich dochodach mieszkańców obszaru i potencjalnie o szeregu innych czynników mających na to wpływ. Sytuację na tych obszarach dopełnia poziom występujących patologii społecznych, wyrażający się wysokimi wartościami kluczowych wskaźników dotyczących wystawianych niebieskich kart i osób objętych nadzorem kuratora. Poszczególne problemy w sferze społecznej nakładają się na siebie i wzajemnie potęgują, prowadząc w konsekwencji do pogłębiania się problemowego charakteru wskazanych obszarów.

Spośród obszarów zlokalizowanych na obszarze wiejskim w najtrudniejszej sytuacji pod względem społecznym jest obszar nr 15 (Kolonja Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka) gdzie przy bardzo wysokim udziale ludności korzystającej ze wsparcia pomocy społecznej notowane są także relatywnie duże problemy z przemocą w rodzinach i nadzorem kuratorskim.

Kryteria gospodarcze

Porównania obszarów problemowych w obrębie kryteriów gospodarczych dokonano w oparciu o następujące wskaźniki odniesione do wartości referencyjnych:

- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (na 100 osób)
- Roczny dochód ludności wykazany w deklaracjach PIT na 1 mieszkańca (w PLN)

Dane potrzebne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Gniew, Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej.

Tabela 27 Analiza obszarów w zakresie kryteriów gospodarczych

Nr	Obszar	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (na 100 osób)	Roczny dochód ludności wykazany w deklaracjach PIT na 1 mieszkańca (w PLN)
	Gmina Gniew - miasto		
1	Osiedle Witosa	5,11	17 759,72
2	Partyzantów	2,06	12 870,78
3	Osiedle Sikorskiego	2,57	10 221,42
4	Stare Miasto	6,61	11 065,86
5	Osiedle M. Konopnickiej	5,85	19 730,16
6	Czyżewskiego	4,16	13 209,28
7	Gdańska	5,80	9 586,00
8	Podzamcze	4,36	11 162,43
9	obszar nieurbanizowany	0,00	n.d.

	Gmina Gniew - obszar wiejski		
10	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	3,22	7 574,28
11	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	3,39	7 309,50
12	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	4,20	8 942,19
13	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jażwiska	2,92	7 522,91
14	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	4,29	6 514,42
15	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	2,85	7 436,20
16	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	3,14	7 259,81
17	Nicponia, Tymawa	5,25	15 167,31
Wartość referencyjna		4,04	10 721,53

Analiza wskaźników gospodarczych wskazuje na duże zróżnicowanie na linii miasto-wieś w zakresie poziomu przedsiębiorczości. Relatywnie dobra sytuacja na obszarach w obrębie miasta kontrastuje z wartościami wskaźnikowymi w sołectwach oddalonych od Gniewu. Występujące problemy na rynku pracy mogą być związane także z wyjazdem ludzi młodych w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków życia. Należy zwrócić uwagę, iż obszar centrum miasta, pomimo faktu, iż zwyczajowo lokowana jest tam większość punktów działalności handlowej i usługowej nie charakteryzuje się wysoką liczbą podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców porównując ze średniki danymi dla województwa pomorskiego (wartość wskaźnika na obszarze Stare Miasto jest mniejsza niż wartość referencyjna dla Pomorza).

Z kolei analiza danych związanych z wielkością rocznego dochodu wskazuje na występowanie zjawiska niższej zamożności mieszkańców obszaru wiejskiego w porównaniu z osobami zamieszkującymi tereny miasta Gniew. Stosunkowo niskie wartości wskaźnika dotyczącego dochodów - zbliżone do wartości referencyjnych - zarejestrowano także na obszarze Starego Miasta i Podzamcza (mimo wysokich wartości wskaźnika obrazującego nasycenie podmiotami gospodarczymi). Może to świadczyć o tym, że na obszarach tych istnieją liczne siedziby podmiotów, jednak ich właściciele i pracownicy nierzadko zamieszkują inne obszary gminy.

Kryteria techniczne

Porównania obszarów problemowych w obrębie kryteriów technicznych dokonano w oparciu o następujące wskaźniki odniesione do wartości referencyjnych:

- Liczba awarii infrastruktury w obszarze w okresie rocznym na 1 ha powierzchni obszaru
- Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (na 1 ha)

Dane potrzebne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Gniew.

Tabela 28 Analiza obszarów w zakresie kryteriów technicznych

Nr	Obszar	Liczba awarii infrastruktury w obszarze w okresie rocznym na 1 ha powierzchni obszaru	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (na 1 ha)
Gmina Gniew - miasto			
1	Osiedle Witosa	0,28	1,108
2	Partyzantów	0,08	0,931
3	Osiedle Sikorskiego	0,79	0,000
4	Stare Miasto	0,84	13,474
5	Osiedle M. Konopnickiej	0,05	0,248
6	Czyżewskiego	0,03	0,070
7	Gdańska	0,06	1,800
8	Podzamcze	0,14	0,810
9	obszar niezurbanizowany	0,00	n.d.
Gmina Gniew - obszar wiejski			
10	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierpice, Szprudowo	0,001	0,017
11	Cieple, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	0,000	0,026
12	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	0,001	0,027
13	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jażwiska	0,001	0,026
14	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	0,000	0,036
15	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	0,000	0,055
16	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	0,001	0,020
17	Nicponia, Tymawa	0,000	0,020
Wartość referencyjna		0,002	0,039

Analiza wskaźników technicznych wskazuje, iż infrastruktura obszaru centrum jest najbardziej zdegradowana. Liczba awarii na obszarze Stare Miasto jest największa. Relatywnie dobre wartości wskaźnikowe notowane na obszarach zlokalizowanych na terenach wiejskich związane są z mniejszym wyposażeniem infrastrukturalnym.

Podobnie w przypadku wskaźnika związanego z liczbą obiektów zabytkowych widoczna jest podobna tendencja. Zdecydowanie najwięcej zabytków na jednostkę powierzchni przypada na terenie obszaru Stare Miasto. Wskaźnik ten przyjmuje wartości umiarkowanie powyżej wartości referencyjnej także dla obszarów: Gdańska, Osiedle Witosa, Partyzantów i Podzamcze. Na tych obszarach, w obrębie miasta Gniew, występują także największe potrzeby związane z renowacją zabytków oraz zachowaniem dziedzictwa kulturalnego.

Kryteria przestrzenne

Porównania obszarów problemowych w obrębie kryteriów przestrzennych dokonano w oparciu o następujące wskaźniki odniesione do wartości referencyjnych:

- Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 do ogólnej liczby budynków (w %)
- Liczba publicznych miejsc rekreacji i odpoczynku na 1 tys. ludności

Dane potrzebne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Gniew.

Tabela 29 Analiza obszarów w zakresie kryteriów przestrzennych

Nr	Obszar	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 do ogólnej liczby budynków (w %)	Liczba publicznych miejsc rekreacji i odpoczynku na 1 tys. ludności
Gmina Gniew - miasto			
1	Osiedle Witosa	41,86%	2,64
2	Partyzantów	62,96%	3,08
3	Osiedle Sikorskiego	36,84%	0,99
4	Stare Miasto	79,46%	0,00
5	Osiedle M. Konopnickiej	5,29%	6,36
6	Czyżewskiego	38,30%	1,16
7	Gdańska	58,49%	2,00
8	Podzamcze	62,00%	0,00
9	obszar niezurbanizowany	0,00%	n.d.
Gmina Gniew - obszar wiejski			
10	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierpice, Szprudowo	94,29%	5,22
11	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	85,36%	5,78
12	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	84,53%	2,80
13	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska	87,06%	1,95
14	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	88,36%	3,06
15	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	83,91%	2,59
16	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	66,43%	3,74
17	Nicponia, Tymawa	50,00%	0,78
Wartość referencyjna		70,60%	2,71

Analiza wskaźników przestrzennych wskazuje, iż najbardziej poważna sytuacja kryzysowa w mieście Gniew jest notowana na terenie Starego Miasta. Udział budynków kilkudziesięcioletnich i starszych jest tam największy, a co za tym idzie występują na tym obszarze największe potrzeby remontowe. Negatywna sytuacja w obszarze centrum jest związana również z objęciem dużej części budynków nadzorem konserwatorskim, co utrudnia wszelkie remonty i inwestycje na tym obszarze.

Struktura urbanistyczna z przeważającym udziałem obiektów kubaturowych liczących kilkadziesiąt lat i więcej, wymagających doinwestowania, jest rejestrowana na niemal całym obszarze wiejskim. Tutaj

jednak dodatkowym problemem w kontekście możliwych działań rewitalizacyjnych jest rozproszenie zabudowy i przewaga obiektów jednorodzinnych.

Z kolei analizując dostępność publicznych miejsc oferujących mieszkańcom możliwość odpoczynku i rekreacji ich największa dostępność jest notowana na terenach zlokalizowanych na obszarze wiejskim gminy. Stosunkowo najmniej miejsc tego typu jest na obszarach miejskich, w tym szczególnie na Starym Mieście i w Podzamczu.

Kryterium środowiskowe

Porównania obszarów problemowych w obrębie kryteriów środowiskowych dokonano w oparciu o następujące wskaźniki odniesione do wartości referencyjnych:

- Udział budynków generujących emisje niskie (posiadających piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe, itp.) oraz nieocieplonych, których główne drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych do ogólnej liczby budynków (w %)

Dane potrzebne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Gniew.

Tabela 30 Analiza obszarów w zakresie kryteriów środowiskowych

Nr	Obszar	Udział budynków generujących emisje niskie (posiadających piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe, itp.) oraz nieocieplonych, których główne drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych do ogólnej liczby budynków (w %)
	Gmina Gniew - miasto	75,98%
1	Osiedle Witosa	65,12%
2	Partyzantów	55,56%
3	Osiedle Sikorskiego	0,00%
4	Stare Miasto	83,24%
5	Osiedle M. Konopnickiej	77,78%
6	Czyżewskiego	81,91%
7	Gdańska	75,47%
8	Podzamcze	92,00%
9	obszar niezurbanizowany	0,00%
	Gmina Gniew - obszar wiejski	81,73%
10	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierpice, Szprudowo	93,57%
11	Ciepłe, Kotto, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	84,52%
12	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	83,09%
13	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jażwiska	86,64%
14	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	87,30%
15	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	83,33%
16	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	77,62%
17	Nicponia, Tymawa	63,79%
	Wartość referencyjna	80,30%

Analiza wskaźników środowiskowych ukazuje, że najbardziej poważna sytuacja wymagająca interwencji jest notowana w mieście Gniew w obrębie obszarów Podzamcze, Stare Miasto i Czyżewskiego. Na tych terenach ponad 80% obiektów generuje niskie emisje wpływając negatywnie na stan środowiska naturalnego w zakresie czystości powietrza atmosferycznego. Na stan istniejący wpływają wysokie wartości niskiej emisji pyłów i szkodliwych gazów pochodzących z lokalnych kotłowni węglowych i domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób - najczęściej węglem o nieoptymalnej charakterystyce i niskich parametrach grzewczych.

Do produktów spalania wpływających na występowanie niskiej emisji zaliczyć można gazy: dwutlenek węgla CO_2 , tlenek węgla CO , dwutlenek siarki SO_2 , tlenki azotu NO_x , wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne np. benzo(a)piren oraz dioksyny, a także metale ciężkie (ołów, arsen, nikiel, kadm) i pyły zawieszone PM_{10} i $\text{PM}_{2,5}$. Występująca emisja nie tylko przyczynia się do zagrożeń ekologicznych, ale przede wszystkim wpływa negatywnie na zdrowie mieszkańców tych obszarów.

Mimo że na obszarach zlokalizowanych na terenach wiejskich gminy również występują liczne budynki generujące emisje niskie, jednak ich wpływ na stan środowiska przyrodniczego oraz zdrowie mieszkańców jest już znacznie mniejszy, mając na uwadze położenie w okolicach powierzchni biologicznie czynnych (las), oraz niższą gęstość zaludnienia, a przez to większe odległości między poszczególnymi emiterami niskiej emisji.

7. Wybór obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wskazała na obszary gminy, które najbardziej narażone są na degradację w ujęciu społecznym, gospodarczym, technicznym, przestrzennym i środowiskowym.

Za obszary najbardziej zdegradowane w kontekście społecznym uznać należy:

- Obszar nr 4 (Stare Miasto)
- Obszar nr 8 (Podzamcze)

Na degradację gospodarczą narażone są wszystkie obszary miasta. Nie stwierdzono dużych odchyień od średniej dla miasta w poszczególnych zestawieniach wartości wskaźników.

Degradacja w ujęciu przestrzennym, technicznym i środowiskowym jest natomiast najbardziej realna na terenie:

- Obszaru nr 4 (Stare Miasto)
- Obszaru nr 8 (Podzamcze)

Analiza skali natężenia poszczególnych wskaźników, w szczególności w ujęciu społecznym i przestrzennym, a także zaludnienia i znaczenia dla dalszego rozwoju miasta i gminy **za obszar zdegradowany uznano obszar nr 4 (Stare Miasto) i nr 8 (Podzamcze).**

Obszar wiejski gminy uznano za niespełniający wymogów prowadzenia działań rewitalizacyjnych.

Jednocześnie z uwagi na pilność podjęcia działań zmierzających do zniwelowania negatywnych zjawisk społecznych oraz wykorzystując sąsiedowanie ze sobą tych obszarów **całość obszaru zdegradowanego uznano za obszar rewitalizacji.**

Nie planuje się ustanowienia na przedmiotowym obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Kroki zmierzające do rewitalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej powinny być realizowane przede wszystkim w granicach dwóch wskazanych wyżej obszarów, bowiem ich niepodjęcie na tych obszarach będzie miało najbardziej niekorzystne skutki w kontekście dalszego rozwoju miasta.

Analiza wyników badania wyraźnie wskazuje, iż analizowane łącznie obszary Starego Miasta i Podzamcza dominują na tle innych obszarów, co więcej dotyczy to w podobnej skali problemów o różnej genezie. Wydaje się więc, iż oba te obszary wymagają najpilniejszej interwencji miasta w celu rozwiązania istniejących problemów społecznych. Wniosek ten spotyka się jednak z wyraźnym zastrzeżeniem.

Mimo występowania w dużym natężeniu poważnych problemów społecznych należy mieć na uwadze odmienny charakter tych dwu obszarów. Obszar Starego Miasta to obszar wysoce zurbanizowany, gęsto zaludniony, zamieszkały przez 1,3 tys. osób, co sprawia, iż w przypadku występowania danego problemu społecznego w dużym natężeniu można mówić o znaczącej skali tego problemu. Tymczasem sąsiednie Podzamcze charakteryzuje dużo niższa powierzchnia i niski poziom zaludnienia. Jest to obszar o niższym poziomie ładu przestrzennego i estetyki, co sprzyja występowaniu patologii społecznych. Jednocześnie, niska liczba stałych mieszkańców – niespełna 300 osób, sprawia, iż występowanie problemu społecznego u kilku rodzin powoduje, iż staje się on dominującym problemem obszaru. Należy mieć to na uwadze przy analizie wskaźnikowej i inaczej rozpatrywać reprezentacyjność problemów występujących na tym obszarze.

Mając na uwadze powyższe, a także analizując skalę natężenia poszczególnych wskaźników, w szczególności w ujęciu społecznym i przestrzennym, a także zaludnienia i znaczenia dla dalszego rozwoju miasta za obszary zdegradowane uznano obszary nr 4 i 8. Na wskazanych obszarach zlokalizowana jest duża część podmiotów handlowych i usługowych z terenu Miasta Gniew, co wynika z centralnej roli, jaką Stare Miasto wraz z Podzamczem pełni w wizerunku, również turystycznym, miasta. Zlokalizowane są tam również nieliczne lokale gastronomiczne oraz koncentruje się większość ruchu turystycznego.

Pomimo tego obszary te charakteryzują się niewykorzystanym potencjałem, na którego źródło wskazuje przeprowadzona analiza wskaźnikowa. Zarówno Stare Miasto, jak i Podzamcze, to obszary o wyeksploatowanej infrastrukturze i starej zabudowie, często mocno zdegradowanej, zamieszkałej w dużym stopniu przez osoby o niskim dochodzie, z których znaczna część korzysta z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych. Niekorzystną sytuację pogłębia jeszcze wysoki poziom patologii społecznych, w tym przestępczości, co ma związek zarówno z ogólną kondycją społeczną obszaru, jak i kumulacją ruchu turystycznego w jego granicach. Obszar, który potencjalnie może i powinien stanowić wizytówkę Miasta Gniew, traci w ten sposób wiele na swej atrakcyjności.

Wskazany wyżej niewykorzystany potencjał związany jest przede wszystkim z trudnościami w zatrzymaniu licznie przybywających na Wzgórze Zamkowe turystów i przyciągnięciu ich na omawiane obszary, które również mają duży potencjał turystyczny, dzięki licznie występującym zabytkom, wyjątkowej architekturze i klimatowi. Jednakże niski poziom estetyki, nieograniczony ruch samochodowy w uliczkach starówki i brak stref uspokojonego ruchu nie sprzyjają ukazaniu atrakcyjności tych obszarów. Co więcej, usytuowanie zamkowych parkingów tuż przy samym obiekcie zamku sprawia, iż większość turystów skupia swoją uwagę tylko na tym obiekcie, często nie zdając sobie nawet sprawy, iż w bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się tak atrakcyjny obszar Starego Miasta i Podzamcza. Wpływa to na nieopłacalność usług okołoturystycznych, które mogłyby powstawać na tym terenie.

Powyższe przekłada się na niższego od potencjalnego poziomu jakości życia ludzi i ich aktywności zawodowej. W centrum miasta istnieją trudności z utrzymaniu działalności gospodarczej, mimo pewnego potencjału dla branży okołoturystycznej. Nie istnieją również inicjatywy, które mogłyby pobudzać aktywność gospodarczą mieszkańców i wspierać osoby wykluczone, w tym osoby starsze, czy niepełnosprawne.

8. Diagnoza

W wyniku przeprowadzonej delimitacji obszarów problemowych oraz analizy zróżnicowania wewnątrzmiastowskiego, w oparciu o konkretne wskaźniki dokonano wyznaczenia obszaru zdegradowanego przeznaczonego do rewitalizacji (obejmującego analizowane wcześniej obszary „Stare Miasto” oraz „Podzamcze”). W celu operacjonalizacji dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz mając na uwadze maksymalizację efektów jego wdrażania, przed określeniem wizji rozwoju oraz wskazaniem katalogu działań rozwojowych (inwestycyjnych i pozainwestycyjnych), należy dokonać pogłębionej analizy obszaru zdegradowanego, uwzględniając także lokalną specyfikę i uwarunkowania, także o charakterze jakościowym. Poniżej przedstawiono wyniki diagnozy w podziale na sfery: społeczną, gospodarczą, techniczną, przestrzenną i środowiskową.

Sfera społeczna

Miasto Gniew zamieszkuje 6 898 mieszkańców (stan na lipiec 2015 r.). Gęstość zaludnienia na terenie miasta wynosi 1 142 osoby/km².

Statystyki demograficzne wskazują, że obszar zdegradowany zamieszkuje 1 615 mieszkańców, co stanowi 23,45% ogółu ludności miasta Gniew. Gęstość zaludnienia na terenie obszaru jest wysoka i wynosi 4 733 os./km².

W latach 2004-2014 ogólna liczba ludności w gminie Gniew zwiększyła się o około 2% osiągając liczbę 15 875 mieszkańców. Na uwagę zasługuje fakt, że na terenie samego miasta Gniew w tym okresie czasu liczba mieszkańców zmniejszyła się o 0,5%, natomiast na terenie wiejskim gminy wzrosła o 2,7%. Tak więc obserwowane tendencje suburbanizacyjne nie są silne.

Struktura demograficzna ludności obszarów zdegradowanych ulega niekorzystnym zmianom, podobnie jak na terenie całej gminy Gniew. We wspomniany okresie lat 2004-2014 na obszarze gminy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się z 25% do 20%, podczas gdy udział ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się z 13% do ponad 16%. Ze względu na notowane trendy demograficzne zbliżona dysproporcja w najbliższych latach będzie najprawdopodobniej się nasilać.

Mimo że saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych dla gminy Gniew w ostatnim okresie przyjmuje wartości ujemne (w 2014 roku: odpowiednio -71 i - 18) to pozytywny wydźwięk mają dane demograficzne odnoszące się do przyrostu naturalnego, który w analizowanych czasookresie przyjmował wartości dodatnie (w 2014 roku: +42).

Hierarchizacja i priorytetyzacja zakresu i katalogu problemów i zjawisk społecznych

Problemy społeczne występujące na terenie obszaru zdegradowanego mają charakter kompleksowy i wieloczynnikowy oraz wzajemnie się warunkujący. W związku z tym próba hierarchizacji problemów powinna uwzględniać podejście systemowe. Należy więc wyróżnić i wskazać główne uwarunkowania **ubóstwa i wykluczenia społecznego**, jednak przy określeniu także przyczyn mniej licznych w obrębie populacji, jednak równie istotnych z punktu widzenia konkretnego mieszkańca.

Tabela 31 Powody przyznania pomocy społecznej w 2015 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem w gminie	w tym m. Gniew	
Ubóstwo	412	151	1 056
Bezdomność	16	13	17
Potrzeba ochrony macierzyństwa	94	35	502
w tym: wielodzietności	77	23	433
Bezrobocie	214	82	659
Niepełnosprawność	252	114	533
Długotrwała lub ciężka choroba	164	85	331
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	148	54	577
w tym:			
rodziny niepełne	59	17	184
rodziny wielodzietne	36	20	223
Przemoc w rodzinie	6	3	22
Alkoholizm	35	18	70
Narkomania	5	3	10
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	8	3	11
Zdarzenie losowe	4	2	12

Źródło: Program Wspierania Rodziny w gminie Gniew na lata 2016-2018.

Powyższe dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazują, że głównymi problemami społecznymi na terenie całej gminy oraz na obszarze miasta są niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała choroba, bezradność w prawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz nierozzerwalnie związane z tymi zjawiskami ubóstwo dotykające ponad 62% korzystających pomocy społecznej.

Wśród przyczyn tego stanu rzeczy należy wskazać wzrost liczby osób samotnych z orzeczonym stopniem niepełnosprawności oraz rodzin, w których dorośli z uwagi na ww. dysfunkcję pozostają poza rynkiem pracy. Kolejnym problemem gminy, który widoczny jest także na obszarze miasta Gniew, jest **bezrobocie** wynikające z niedostatecznych kwalifikacji, braku umiejętności w poruszaniu się po rynku pracy oraz niedoboru ofert pracy na terenie gminy i powiatu tczewskiego. Wskazać jednak należy, że statystyki Powiatowego Urzędu Pracy wskazują na spadek osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Inną liczną grupą mieszkańców gminy korzystających z pomocy społecznej są osoby dotknięte **długotrwałą lub ciężką chorobą** oraz rodziny **bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego**. Historie życia klientów MGOPS wskazują, że choroba pojawić się może w każdym wieku – także w dzieciństwie i młodości. W wielu przypadkach związana jest także z orzeczoną niepełnosprawnością. Wówczas nierzadko związana jest ze złymi warunkami ekonomicznymi w rodzinie. Zdarza się, że schorzenia są skutkiem kontaktu młodego człowieka z uzależnieniami od nikotyny, alkoholu czy narkotyków. Z kolei wśród osób w wieku dorosłym występowanie chorób przewlekłych związane jest w dużej mierze z nieprawidłowym stylem życia lub z występowaniem stresogennych sytuacji życiowych związanych m.in. ze śmiercią bliskiej osoby, utratą

pracy czy mieszkania. Człowiek borykający się z ciężkimi i przewlekłymi schorzeniami staje się bezradny i niepewny, wymaga stałej opieki i leczenia oraz nierzadko pomocy w zaspakajaniu najbardziej podstawowych potrzeb. W gospodarstwach domowych dotkniętych tymi dysfunkcjami brakuje umiejętności tworzenia dobrych relacji i właściwego klimatu życia rodzinnego oraz nie ma fundamentalnego poczucia bezpieczeństwa. Co więcej, **osoby z niepełnosprawnościami** na co dzień funkcjonują w środowisku niesprzyjającym dla ich optymalnej egzystencji zarówno ze względu na braki infrastrukturalne i występujące bariery architektoniczne (np. seniorzy, osoby z niepełnosprawnością ruchową), jak z powodu występujących deficytów systemowych i świadomościowych (m.in. osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby o utrudnionej percepcji). Dodatkowo, obserwowane **zmiany demograficzne** generować będą potrzebę zapewnienia specjalistycznych usług ochrony zdrowia oraz adekwatniej opieki społecznej i kompleksowych działań aktywizujących dla seniorów. Celem tych przedsięwzięć będzie zapewnienie osobom starszym jak najdłuższego samodzielnego i godnego funkcjonowania w społeczności lokalnej.⁴

Bezrobocie i niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, problemy w pełnieniu prawidłowych ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Bezrobocie często połączone z niedostatecznym poziomem wykształcenia prowadzi do występowania **dysfunkcji rodziny i patologii społecznych**. Różnego rodzaju dysfunkcje rodzin wpływają w negatywnym stopniu na rozwój młodego pokolenia i popychają młodzież w kierunku zachowań ryzykownych. Wówczas problemy społeczne odzwierciedlać się mogą w spadku poczucia bezpieczeństwa na poziomie lokalnej społeczności oraz wzrostem przestępczości.

W lokalnym środowisku obecny jest także **problem przemocy w rodzinach**. Z przeprowadzonych w 2014 roku badań ankietowych dotyczących lokalnych zagrożeń społecznych wynika, że przemoc w rodzinie jest istotnym problemem w lokalnych społecznościach. W oparciu o zgromadzony materiał badawczy ustalono, iż 61% ankietowanych zna osoby, które doznały przemocy fizycznej lub psychicznej, natomiast ponad 50% badanych zna jedną lub kilka rodzin w swoim otoczeniu, w których dochodzi do różnych form przemocy. Na terenie gminy Gniew w latach 2011-2014 miało miejsce łącznie 1266 interwencji domowych z udziałem policji. Najwięcej procedur „Niebieskie Karty” zostało wszczętych właśnie przez funkcjonariuszy policji - ogółem w okresie 2011-2014 wypełniono 112 formularzy „Niebieska Karta”.⁵

Warto podkreślić, że zgodnie z doświadczeniami pracowników MGOPS, w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej występuje najczęściej więcej niż jedna dysfunkcja. Fakt ten dodatkowo wzmacnia znaczenie systemowej pomocy ze strony pracowników socjalnych i innych specjalistów, zajmujących się wsparciem w rozwiązywaniu kompleksowych problemów rodziny.

Wspomniane wyżej problemy to tylko część elementów warunkujących szersze zagadnienie ubóstwa i wykluczenia społecznego. Innymi istotnymi uwarunkowaniami wpływającymi negatywnie na rozwój społeczny w mieście oraz na przeznaczonym do rewitalizacji są problemy **definiowane na poziomie instytucji – zarówno publicznych, jak i zlokalizowanych w sektorze pozarządowym**. Bez wsparcia organizacji pozarządowych, aktywnie działających na terenie analizowanych obszarów zdegradowanych, nie jest możliwe skuteczne działanie na polu walki z problemami społecznymi oraz propagowania postaw społecznie odpowiedzialnych. Warto jednak podkreślić, że podmioty trzeciego

⁴ Program Wspierania Rodziny w gminie Gniew na lata 2016-2018, listopad 2015.

⁵ Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Miasta i Gminy Gniew na lata 2016 – 2020, grudzień 2015.

sektora choć posiadają znaczny potencjał i doświadczenie, jednak każdego dnia zmagają się z deficytami natury organizacyjnej, kadrowej i kapitałowej. Osiągnięcie optymalnych rezultatów na polu zmniejszenia ubóstwa i przeciwdziałania ekskluzji społecznej w wielu przypadkach staje się niemożliwe, ze względu na problemy lokalowe czy brak środków finansowych. Podobne skutki mają braki identyfikowane na poziomie podmiotów samorządowych działających w sferze pomocy społecznej i aktywizacji społecznej i zawodowej. Czynniki te wpływają także na **niedostateczny poziom aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców**. Wśród uwarunkowań tego stanu rzeczy należy jednak dodatkowo wymienić niski poziom zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców, którzy w pierwszej mierze starają się zapewnić byt swojej rodzinie, a dopiero w sytuacji polepszenia sytuacji materialnej dostrzegają potrzeby innych i lokalnej społeczności. Można tu także wskazać deficyty w zakresie świadomości społecznej i braku dostatecznego poczucia dobra wspólnego, stanowiącego jeszcze dziedzictwa poprzedniego systemu ustrojowego.

Identyfikacja i ocena zjawisk i procesów społecznych o charakterze zewnętrznym oddziałujących na obszary zdegradowane

Poziom rozwoju społecznego oraz występowanie określonych problemów w ramach społeczności lokalnej są zależne także w znacznej mierze od występowania czynników zewnętrznych o oddziaływaniu ponadlokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Wskazanie egzogenicznych czynników wpływu umożliwi w przyszłości określenie dziedzin interwencji, dla których wskazana jest realizacja przedsięwzięć o charakterze partnerskim lub systemowym, także przy współfinansowaniu ze środków zewnętrznych (w tym funduszy UE). Projekty tego typu adresowane do szerszej populacji podejmując problematykę aktualną i adekwatną dla większej liczby samorządów, mają większe możliwości oddziaływania i generowania pozytywnych rezultatów społecznych, przy zapewnieniu lepszej koordynacji polityki rozwoju. Do grona kluczowych czynników zewnętrznych zaliczyć należy obserwowane na wyższych poziomach terytorialnych trendy gospodarcze i systemowe oraz demograficzne związane z ruchem naturalnym i migracjami.

W pierwszej kolejności rozważyć należy szeroko rozumiane czynniki gospodarcze i systemowe, na które składają się m.in. wskaźniki rozwoju gospodarczego, poziom innowacyjności gospodarki, trendy makroekonomiczne, stan bezrobocia oraz perspektywy rynku pracy, skuteczność organów prawodawczych oraz sądowniczych (tworzenie i egzekucja dobrego prawa), efektywność działania instytucji samorządowych i publicznych, stan finansów publicznych i poziom ściągalności podatków, funkcjonujący system szkolnictwa ogólnego i zawodowego. Na poziomie lokalnym czynniki te odzwierciedlają się w takich uwarunkowaniach wpływających na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego, jak: podaż pracy, poziom wynagrodzeń, istniejący potencjał instytucji (administracyjnych, edukacyjnych oraz systemu zabezpieczenia społecznego i rynku pracy). Deficyty lub niekorzystne zmiany w zakresie ww. wskaźników przyczyniają się do pogłębienia problemów społecznych i utrudniają ucieczkę ze sfery wykluczenia społecznego. Mimo notowanych w ostatnich latach wahań wskaźników gospodarczych w najbliższym czasie tożsamym z okresem wdrażania niniejszego programu rewitalizacji spodziewać się można umiarkowanie pozytywnej perspektywy wpływu analizowanych czynników gospodarczych i systemowych. Optymistyczne rokowania pozwala formułować notowany na poziomie kraju najniższy od okresu transformacji systemowej poziom bezrobocia, w połączeniu ze stabilnym wzrostem gospodarczym i podejmowanymi reformami. Znaczący wpływ na sukces działań

zmierzających do włączenia społecznego ma polityka państwa w dziedzinie opieki społecznej i wsparcia rodziny, w tym możliwy sukces takich programów, jak Rodzina 500+ czy Leki 75+.

Na powodzenie procesu rewitalizacji wpływać będą także nie mniej istotne czynniki lub grupa czynników związanych z obserwowanymi w skali europejskiej procesami demograficznymi i społecznymi. Obserwowane są tendencje suburbanizacyjne związane z przenoszeniem się ludności z obszarów miejskich do stref podmiejskich lub na obszary bliższego oddziaływania miast i aglomeracji Pomorza (głównie w okolice Tczewa i Trójmiasta). Wpływ obserwowanego w gminie Gniew dodatniego przyrostu naturalnego jest osłabiany przez niekorzystne wskaźniki migracji. W przypadku miasta Gniew problem ten nie przybrał tak poważnych rozmiarów, jak w innych ośrodkach miejskich, jednak nie można wykluczyć nasilenia się tendencji suburbanizacyjnych w przyszłości. Już teraz widoczne są silne zmiany struktury wieku w mieście i na terenie całej gminy. Zwiększa się populacja mieszkańców w wieku poprodukcyjnym ze względu na postępujący proces tzw. starzenia się społeczeństwa. Problem aktywizacji seniorów oraz zapewnienia im optymalnej jakości życia oraz wsparcie w samodzielnej i godnej egzystencji – to wyzwania aktualne nie tylko dla Gniewu, ale również dla innych miast Polski i Europy.

Warto także zwrócić uwagę na inne czynniki zewnętrzne oddziałujące na poziom rozwoju oraz powodzenie przedsięwzięć rewitalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Wymienić tu należy m.in. możliwości związane z uruchomieniem środków w ramach perspektywy unijnej 2014-2020 lub pojawienie się innych zewnętrznych źródeł finansowania projektów rozwojowych, pozyskanie nowych inwestorów krajowych i zagranicznych zainteresowanych tworzeniem nowych miejsc pracy (także w sektorach o wysokiej wartości dodanej, branżach innowacyjnych oraz w tzw. zawodach przyszłości).

Analiza potencjału i aktywności podmiotów, działających na rzecz integracji społecznej i zawodowej oraz kultury i edukacji istniejących/funkcjonujących na obszarach objętych programem

Przyszły sukces możliwych działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji wymaga zaplanowanego współdziałania różnych podmiotów i instytucji działających na rzecz szeroko pojętej aktywizacji społecznej i zawodowej. Kluczowe jest więc określenie istniejącego potencjału zarówno w grupie podmiotów samorządowych, jak i w sektorze prywatnym i pozarządowym.

Ważniejsze podmioty i instytucje zlokalizowane na terenie zdegradowanym:

- Urząd Miasta i Gminy w Gniewie
- Lokalne Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych w Gniewie
- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. ks. Fabiana Wierchowskiego w Gniewie
- Parafia Św. Mikołaja w Gniewie
- Fundacja Europejski Park Historyczny w Zamku Gniew
- Stowarzyszenie Centrum Aktywnych – Gniew
- Stowarzyszenie Kociewskie Centrum Edukacji
- Stowarzyszenie Przewodnicy Gniewscy
- Stowarzyszenie Gniewska Grupa Obywatelska
- Stowarzyszenie Gniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Stowarzyszenie Galeria Piłsudskiego
- Centrum Myśliwskie "Zamek w Gniewie"
- Stowarzyszenie Chorągiew Husarska Województwa Pomorskiego

- Polski Związek Wędkarski Koło nr 54 GNIEW
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie
- Parafialny Zespół Pomocy Charytatywnej "CARITAS" przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie
- INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o.

Inne podmiot prowadzące działania na terenie zdegradowanym:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie (MGOPS)
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS)
- Dom Pomocy Społecznej (DPS) w Gniewie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Tczewie
- Gminny Ośrodek Sportu (GOS) w Gniewie

Jednym z kluczowych podmiotów wspierających działania związane z rewitalizacją społeczną na terenie miasta Gniew jest **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS)**. Celem działania Ośrodka jest podejmowanie wszelkich działań umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Ośrodek realizuje własne i zlecone gminie zadania z zakresu pomocy społecznej polegające w szczególności na: przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb⁶.

Przy MGOPS działa także **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym. Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi. Zespół interdyscyplinarny stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i jest metodą pracy w tym obszarze, opartą na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy. Jest to zadanie własne gminy, stanowiące część gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na który składa się, oprócz tworzenia zespołów interdyscyplinarnych również obowiązki:

- opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,

⁶ Uchwała nr XXXV/228/13 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 29 maja 2013r. w sprawie uchwalenia statutu Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie.

- prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia. Obecne uregulowanie nakazuje zapewnienie miejsca, bez względu na własne zasoby, w oparciu o współpracę z samorządami posiadającymi tego rodzaju ośrodki (zawieranie odpowiednich porozumień, umów).

Mając na uwadze potrzeby mieszkańców gminy borykających się z problemami psychicznymi i psychologicznymi MGOPS podjął starania w celu utworzenia **Środowiskowego Domu Samopomocy (ŚDS)**. ŚDS jest placówką dziennego pobytu przeznaczoną dla: chorych psychicznie, osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym.

Wśród głównych celów działania placówki wymienić należy⁷:

- zapobieganie izolacji i wykluczeniu społeczności osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi możliwości pozostawania w swoim naturalnym środowisku i udziału w życiu społecznym,
- odciążenie rodzin, które borykają się z ogromnym ciężarem zapewnienia opieki osobie niepełnosprawnej umysłowo, a przez to często spychane są w sferę ubóstwa ze względu na brak możliwości podjęcia pracy przez opiekuna,
- wzmocnienie więzi rodziny przez zaangażowanie rodzin w prowadzoną terapię,
- udzielanie wsparcia rodzinom w przezwyciężaniu ich trudnych sytuacji życiowych,
- poprawa sprawności psychofizycznej podopiecznych, zwiększenie ich samodzielności i adaptacja do życia społecznego.

W ramach terapii zajęciowej prowadzone są zajęcia plastyczne, krawiectwo, zajęcia w pracowni komputerowej i stolarskiej. Terapia zajęciowa rozwija umiejętności manualne, pobudza do twórczości, uczy estetycznego i starannego wykonania, poprawiają koordynację wzrokowo-ruchową, rozwój wyobraźni, wrażliwości, poczucia estetyki. Prowadzone są również treningi samodzielności i samoobsługi (samodzielne jedzenie, mycie się, ubieranie i załatwianie potrzeb fizjologicznych), zaradności życiowej i funkcjonowanie w codziennym życiu (przygotowanie posiłków, pranie, gospodarowanie pieniędzmi, dbanie o czystość) oraz umiejętności spędzania czasu wolnego. Środowiskowy Dom Samopomocy dysponuje pracownikami: plastyczną, informatyczną, kulinarną, terapii ruchem, stolarską. W ramach terapii prowadzone są również wyjazdy integracyjne.

Istotnym podmiotem z punktu widzenia wzmacniania potencjału NGO jest **Lokalne Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych** w Gniewie (pl. Grunwaldzki 45). Misją Centrum jest wzmocnienie sektora pozarządowego i sektora obywatelskiego oraz wspieranie aktywności obywateli w działaniach służących rozwojowi obszaru gminy i jej mieszkańców oraz lepszego rozpoznawania i zaspokajania potrzeb społecznych. Do głównych zadań Centrum należy wspieranie organizacji pozarządowych zgodnie z ich działalnością statutową w szczególności na rzecz rozwoju gminy, oraz prowadzenie działań rozwijających przedsiębiorczość społeczną oraz wspierających proces inkubowania organizacji (w tym tworzenie miejsc do ich rejestracji i funkcjonowania). Praktyczna działalność Centrum związana jest z udzielaniem niezbędnych informacji, organizacją szkoleń podnoszących kompetencje członków

⁷ Aktualizacja Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta i Gminy Gniew na okres 2014-2020, wrzesień 2014.

organizacji pozarządowych, udostępnianiem lokalu na spotkania organizacji, a także z tworzeniem warunków organizacyjno-technicznych dla podniesienia sprawności funkcjonalnej organizacji wraz z zapewnieniem miejsca do przechowywania dokumentów i dostępu do sprzętu biurowego (komputer, drukarka, ksero). Centrum zajmuje się także obsługą Gniewskiej Rady Organizacji Pozarządowych oraz organizacją Forum Organizacji Pozarządowych Gminy Gniew. Działalność Centrum oraz funkcjonowanie portalu www.ngo.gniew.info.pl jest dofinansowana ze środków Gminy Gniew w ramach wsparcia zadania publicznego „Działalność wspomagająca organizacje pozarządowe poprzez prowadzenie Lokalnego Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych w roku 2016”. Projekt jest realizowany przez Stowarzyszenie Centrum Aktywnych Gniew przy zaangażowaniu Fundacji Mapa Obywatelska oraz Związku Stowarzyszeń Grupa Prokultura.

Innym podmiotem o dużym znaczeniu z punktu widzenia rewitalizacji społecznej, jest położony na terenie obszaru „Gdańska” **Dom Pomocy Społecznej (DPS)**. DPS w Gniewie jest jednostką organizacyjną Powiatu Tczewskiego. Placówka powstała w 1976 roku i mieści się w budynku przedwojennego starostwa. Aktualnie Dom przeznaczony jest dla 99 osób - niepełnosprawnych fizycznie oraz przewlekłe somatycznie chorych. Opieka w Domu ma charakter całodobowy a zakres świadczeń dostosowany jest do potrzeb mieszkańców. DPS prowadzi m.in. pomoc rehabilitacyjną dla swoich mieszkańców m.in. w zakresie fizykoterapii, hydroterapii, kinezyterapii i masażu. Liczna grupa mieszkańców uczestniczy regularnie w terapii zajęciowej prowadzonej przez instruktorów w przeznaczonych do tego celu pracowni.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Tczewie jest z kolei najważniejszym podmiotem wspierającym rozwój i zabezpieczenie społeczne na poziomie powiatowym. PCPR jako jednostka organizacyjna powiatu realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej (własne jak i zlecone), zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, poradnictwo specjalistyczne (w tym w zakresie interwencji kryzysowej), a także inne działania wynikające z przepisów i potrzeb środowiska lokalnego. Ważnym zakresem kompetencji PCPR jest organizowanie opieki w ramach rodzinnej pieczy zastępczej, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, a także przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym m.in. placówki opiekuńczo-wychowawcze. Wydział Interwencji Kryzysowej PCPR prowadzi grupy wsparcia dla ofiar przemocy, grupy wsparcia dla rodzin zastępczych, grupy edukacyjne dla rodziców, program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy oraz spotkania profilaktyczne z młodzieżą szkół ponadgimnazjalnych. Przy PCPR funkcjonuje także Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.⁸

Instytucją o dużym znaczeniu dla realizacji aktywizacji społecznej i ruchowej mieszkańców jest **Gminny Ośrodek Sportu (GOS) w Gniewie**. Placówka jest jednostką organizacyjną gminy działającą w formie jednostki budżetowej. Celem działania Ośrodka jest prowadzenie i propagowanie działań o charakterze sportowym i rekreacyjnym wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie upowszechniania sportu i rekreacji. Do zakresu działania ośrodka należy w szczególności organizowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla różnych grup wiekowych, organizowanie zawodów sportowych, realizacja zajęć szkolnych w zakresie wychowania fizycznego oraz zajęć sportowo-rekreacyjnych i zawodów dla osób niepełnosprawnych. Ośrodek zajmuje się także organizowaniem imprez widowiskowych oraz propagowaniem sportowego stylu życia poprzez organizację wydarzeń i festynów o charakterze rodzinnym. Pomieszczenia i tereny Ośrodka są wykorzystywane dla organizacji targów, zjazdów, sympozjów, festiwali, kongresów, pokazów, promocji

⁸ *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tczewskim na lata 2013-2017, grudzień 2012.*

firm i prezentacji produktów, giełd, aukcji, kiermaszów oraz dla prowadzenia działalności usługowej i sportowo-rekreacyjnej.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. ks. Fabiana Wierchowskiego w Gniewie oprócz podstawowej działalności związanej z rozwijaniem potrzeb czytelniczych społeczeństwa prowadzi także szerokie działania w zakresie aktywizacji kulturalnej i społecznej mieszkańców. Do zakresu działalności biblioteki należy w szczególności gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych oraz udostępnianie zbiorów bibliotecznych i prowadzenie działalności informacyjno-bibliotecznej. Jednak Biblioteka mieszcząca się przy pl. Grunwaldzkim jest także miejscem organizacji licznych wydarzeń kulturalnych, koncertów, festiwali, konkursów plastycznych i kulturalnych, projekcji filmów i spotkań autorskich. W ramach struktury placówki prężnie działa Centrum Edukacji Regionalnej przybliżające mieszkańcom historię Gniewu oraz kultywujące tradycję kultury Kociewia. W Bibliotece prężnie funkcjonuje także Centrum Animacji Kulturalnej. Biblioteka prowadzi także działalność wydawniczą.

Jednym z ważnych podmiotów zlokalizowanych na obszarze zdegradowanym i będących potencjalnym partnerem rewitalizacji jest spółka **INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o.** Podmiot został zarejestrowany w 1998 roku i powstał w wyniku przekształcenia Zakładu Budżetowego pod nazwą "Zakład Usług Komunalnych". Jedynym Wspólnikiem Spółki od chwili zawiązania jest Miasto i Gmina Gniew. Główny przedmiot działalności Spółki od początku jej istnienia związany był z działalnością komunalną. Zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 27 grudnia 2006 r. nr III/45/06 spółka realizuje zadania własne gminy Gniew m.in. w zakresie dotyczącym: utrzymania dróg gminnych, zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, usług asenizacyjnych, wytwarzania i przetwarzania biomasy, utrzymania porządku i czystości, transportu i zapewnienia przewozów szkolnych, zarządzania komunalnymi zasobami mieszkaniowymi, budownictwa mieszkaniowego. Spółka realizuje także działania związane z prowadzeniem Gniewskiego Systemu Informacji Przestrzennej (GSIP) zakładającego spójne merytorycznie i wizualnie oznaczenie gniewskich ulic, urzędów i instytucji, atrakcji turystycznych a także firm. Z biegiem lat spółka rozszerza zakres działalności także o wachlarz usług remontowo-budowlanych oferowanych na lokalnym rynku.

Charakterystyka zakresu i intensywności współpracy władz z partnerami społeczno-gospodarczymi w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji

Ocena stanu istniejącego w zakresie podsystemu społecznego, w celu określenia uwarunkowań możliwych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wymaga podjęcia diagnozy w zakresie rozwinięcia i potencjału sektora pozarządowego i szeroko pojętego partnerstwa z podmiotami społeczno-gospodarczymi. Realizacja rozwoju społecznego oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu na wymaga bowiem połączenia kompleksowych działań podmiotów i instytucji publicznych oraz organizacji społecznych o charakterze pozarządowym.

Do grona najaktywniejszych organizacji tego typu obejmujących swoim oddziaływaniem mieszkańców obszarów przeznaczonych do rewitalizacji zaliczyć należy takie podmioty, jak:

- Fundacja Europejski Park Historyczny w Zamku Gniew,
- Stowarzyszenie Centrum Aktywnych – Gniew,
- Stowarzyszenie Kociewskie Centrum Edukacji,
- Stowarzyszenie Przewodnicy Gniewscy,
- Stowarzyszenie Gniewska Grupa Obywatelska,
- Stowarzyszenie Gniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku,

- Stowarzyszenie Galeria Piłsudskiego,
- Centrum Myśliwskie "Zamek w Gniewie",
- Stowarzyszenie Chorągiew Husarska Województwa Pomorskiego,
- Polski Związek Wędkarski Koło nr 54 GNIEW,
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie,
- Parafialny Zespół Pomocy Charytatywnej "CARITAS" przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie.

Grupy nieformalne, funkcjonujące na obszarze objętym rewitalizacją:

- Centrum Edukacji Regionalnej przy PiMBP w Gniewie,
- Grupa rekonstrukcyjna Żółty Regiment,
- Grupa Bez Nazwy,
- Gniewska Orkiestra Dęta,
- Zespół Sygnalistów Myśliwskich,
- Big Band Gymevensis Brass,
- 1 Gniewska Drużyna Harcerk „Gniazdo”,
- Rodzinny Ogród Działkowy im. Juliusza Kraziewicza,
- Centrum Muzycznie Aktywnych,
- Chór Gregoriański "Schola Cantorum Gymevenis".

Bardzo ważną rolę w koordynacji współpracy trzeciego sektora pełni **Gniewska Rada Organizacji Pozarządowych (GROP)**. Rada reprezentuje gniewskie organizacje pozarządowe i jest wyłonią podczas forum przy udziale przedstawicieli Burmistrza.

Samorząd gminy Gniew od wielu lat z sukcesami prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowym. Ustawa o Działalności Pożytku Publicznego i Wolontariatu nie tylko zobowiązała samorządy do uchwalania rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi, ale dała również możliwość, aby tworzyć dłuższą perspektywę kooperacji w formule programów wieloletnich. Samorząd gminny skorzystał więc z tej możliwości i obecnie wdrażany jest już drugi program o perspektywie wieloletniej. Aktualny dokument **Wieloletniego Programu Współpracy Gminy Gniew z organizacjami pozarządowymi** wskazuje dwie możliwe formy wsparcia działalności organizacji ze strony samorządu⁹:

Tabela 32 Dwie możliwe formy wsparcia działalności organizacji ze strony samorządu

wsparcie o charakterze finansowym	Wsparcie o charakterze pozafinansowym
• powierzenie i wspieranie realizacji zadań; • wsparcie utworzenia funduszu lokalnego; • udzielanie pożyczek, poręczeń i promes organizacjom; • udzielanie dotacji na wkłady własne; • udzielanie dotacji celowych; • inicjatywa lokalna.	• prowadzenie wspólnej polityki informacyjnej; • tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym; • organizacja corocznego Forum Organizacji Pozarządowych; • udostępnianie (jednorazowe lub stałe) lokali, obiektów i nieruchomości gruntowych na działalność statutową organizacji; • pomoc przy gromadzeniu środków finansowych z innych źródeł; • promocję działalności organizacji w mediach; • dostarczanie usług transportowych na rzecz organizacji, które współpracują z gminą lub jej jednostkami organizacyjnymi w realizacji zadań publicznych; • pomoc organizacyjną, lokalową i finansową na rzecz organizacji, które współpracują z gminą lub jej jednostkami organizacyjnymi w organizacji imprez, zawodów i konkursów;

⁹ *Wieloletni Program Współpracy Gminy Gniew z organizacjami pozarządowymi na lata 2016–2019*, listopad 2015.

- udostępnianie organizacjom i wspólnotom mieszkaniowym (jeżeli spełniają ustawowe kryteria organizacji) nieruchomości gruntowych na działalność społecznie użyteczną na podstawie umowy o korzystanie (bezpłatne używanie);
- pomoc na rzecz organizacji w zakresie iluminacji obiektów zabytkowych;
- nagradzanie podmiotów i osób życia społecznego podczas Gminnej Gali Wolontariatu;
- rozwój Lokalnego Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych;
- wypracowanie mechanizmów integracji międzysektorowej;
- powołanie koordynatora ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Źródło: Wieloletni Program Współpracy Gminy Gniew z organizacjami pozarządowymi.

Wieloletni Program Współpracy Gminy Gniew z organizacjami pozarządowymi na lata 2016–2019 ustala także **zadania priorytetowe gminy** w zakresie współpracy z organizacjami. Dziedziny te stanowią potencjalny rezerwuar tematyczny dla wspólnych inicjatyw o charakterze rewitalizacji społecznej, możliwych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją, aktywizujących ich mieszkańców:

Tabela 33 Zadania priorytetowe gminy w zakresie współpracy z organizacjami

obszar	zadania priorytetowe
KULTURA I SZTUKA	• organizacja przedsięwzięć kulturalnych o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, mającym na celu wzbogacenie oferty kulturalnej gminy oraz promocję lokalnych twórców; • wsparcie działań grup inicjatywnych działających w sferze kultury; • wspólne przedsięwzięcia gminnych instytucji z organizacjami.
TURYSTYKA I AKTYWNY WYPOCZYNEK	• wspieranie działań na rzecz rozwoju i upowszechniania turystyki ze szczególnym uwzględnieniem działań promujących gminę poprzez organizację, których członkiem jest gmina; • projekty promujące ożywienie miejsc atrakcyjnych turystycznie; • organizacja imprez turystycznych; • monitoring i promocja szlaków turystycznych.
OCHRONA ŚRODOWISKA	• zwiększanie świadomości z zakresu ochrony środowiska i przyrody mieszkańców gminy, poprzez działania realizowane w Eko-Centrum Heliantus, takie jak: organizowanie warsztatów, konkursów, akcji itp., w tym organizacja czasu wolnego, szczególnie w okresie wakacji i ferii zimowych; • promowanie i upowszechnianie wiedzy na temat selektywnej gospodarki odpadami na terenie gminy.
KULTURA FIZYCZNA	• organizacja i uczestnictwo w imprezach sportowych i sportowo-rekreacyjnych; • wspieranie inicjatyw tworzenia boisk sportowych i placów zabaw umożliwiających rozwój fizyczny dzieci i młodzieży, w tym ukończenie płyty boiska przy Gminnym Ośrodku Sportu w Gniewie; • organizowanie szkoleń typu Akademia Piłkarska i Lekkoatletyczna.
PROFILAKTYKA, OCHRONA ZDROWIA, POMOC SPOŁECZNA, PORZĄDEK I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	• wspieranie aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych; • wspieranie przedsięwzięć w zakresie bezpieczeństwa publicznego; • promocja zdrowego trybu życia, w tym przeciwdziałanie uzależnieniom (narkomanii i alkoholizmowi); • przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym; • realizacja przedsięwzięć w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego.
EDUKACJA, OŚWIATA I WYCHOWANIE	• prowadzenie placówek oświatowych;

	• organizacja i prowadzenie zajęć pozalekcyjnych na bazie świetlic wiejskich i szkolnych.
DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	• prowadzenie Lokalnego Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych; • wspieranie szkoleniowe, informacyjne, finansowe organizacji poprzez zlecenie realizacji konkursu grantowego na oddolne inicjatywy organizacji; • organizacja szkoleń, spotkań integracyjnych dla członków organizacji; • popularyzacja idei wolontariatu poprzez organizację imprez i promocję; • wspieranie rozwoju ekonomii społecznej; • wspieranie rozwoju wspólnot.

Źródło: Wieloletni Program Współpracy Gminy Gniew z organizacjami pozarządowymi.

Przeprowadzona pod koniec 2015 roku **zewnętrzna ewaluacja Wieloletniego Programu Współpracy Gminy Gniew z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2012-2015** przyniosła interesujące wnioski – istotne także z punktu widzenia przyszłego kreowania wspólnych działań rewitalizacyjnych. Najważniejszą konkluzją płynącą z procesu ewaluacyjnego jest ogólna dobra ocena współpracy po obu stronach. Respondenci podkreślali konieczność budowania partnerskich relacji oraz wzajemnego uczenia się i profesjonalizacji działań. Najważniejszymi obszarami współpracy uznane zostały przede wszystkim formy finansowe (np. zlecenie zadań przez samorząd organizacjom pozarządowym), ale również działania o charakterze niefinansowym (np. wspólne zespoły doradczo-inicjacyjne) zostały ocenione wysoko. Z badania płynie jednak pewna konkluzja o zwalnianiu procesu współpracy, pewnym rozdźwięku pomiędzy oczekiwaniami sektora pozarządowego i samorządowego oraz problemom, przed którymi obie strony stoją. Niemożność porozumienia się np. w kwestii koordynatora ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi, deklaratywnie stwierdzone pogorszenie współpracy w ostatnim roku czy wreszcie kwestie zwiększania poziomu środków przekazywanych na rzecz trzeciego sektora są dużymi wyzwaniami, przed którymi stoi społeczność Gminy Gniew.¹⁰

Poniższe **wnioski i rekomendacje**, płynące z procesu ewaluacyjnego, mogą pomóc w realizacji największych wyzwań, które stoją przed sektorem samorządowym i pozarządowym w Gniewie na lata kolejne, szczególnie w perspektywie koniecznej synergii działań rewitalizacyjnych:

1. Zwiększenie aktywności lokalnej (szczególnie po stronie ngo),
2. Większe włączenie organizacji pozarządowych w lokalne procesy, działania, wspólne między sektorowe wypracowywanie stanowisk,
3. Profesjonalizacja działań sektora pozarządowego oraz obustronne (oba sektory) podnoszenie kompetencji we wzajemnych relacjach,
4. Rozwijanie i wzmacnianie (w tym finansowe) form współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi,
5. Polepszenie przepływu i dostępu do informacji oraz współpracy przez sektor samorządowy,
6. Działania integracyjne międzysektorowe służące zwiększeniu wzajemnego zaufania i partnerskich relacji,
7. Rozwijanie innowacyjnych form współpracy wewnątrz i międzysektorowej.

Analiza poziomu zaangażowania mieszkańców w dotychczas podejmowane działania o charakterze przestrzennym, społecznym, gospodarczym. Analiza skuteczności działań mających na celu

¹⁰ Ewaluacja Wieloletniego Programu Współpracy Gminy Gniew z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2012-2015, jesień 2015.

niwelowanie problemów społecznych, które były dotychczas podejmowane na obszarze objętym programem.

Obserwowane jest duże zróżnicowanie poziomu zaangażowania mieszkańców obszaru zdegradowanego w działania rozwojowe zarówno w dziedzinie integracji lokalnej, aktywizacji społecznej i gospodarczej, jak i realizacji zamierzeń inwestycyjnych o charakterze infrastrukturalnym.

Prowadzone głównie przez lokalny samorząd działania rozwojowe w dziedzinach aktywizacji i integracji społecznej, aktywizacji gospodarczej i zawodowej, jak również przedsięwzięcia w infrastrukturę twardą, spotykają się ze zróżnicowanym odbiorem społecznym. Obserwowany jest jednak bardzo często niewystarczający poziom zaangażowania mieszkańców szczególnie w zakresie działań nieinwestycyjnych. Wśród powodów obserwowanej bierności społecznej wśród znacznej części mieszkańców obszarów zdegradowanych wymienić należy, występujące problemy w rodzinach, wysoki poziom bezrobocia i występujące ubóstwo, połączone z problemami zdrowotnymi i występującymi zjawiskami niepełnosprawności lub bezradności życiowej. Pracownicy MGOPS wskazują na niskie poczucie sprawstwa i odpowiedzialności za dobro wspólne.

Z drugiej jednak strony podkreślić należy pozytywne doświadczenia podczas realizowanego przez MGOPS w latach 2008-2013 projektu systemowego „Upowszechnianie aktywnej integracji na terenie gminy Gniew”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W tym okresie czasu w projekcie wzięło 207 osób z grupy długotrwale bezrobotnych, w tym 90 osób z terenów miejskich i 74 z obszaru rewitalizacji. Zaplanowaną ścieżkę wsparcia ukończyło 196 osób (166 kobiet i 30 mężczyzn) w tym: 157 osób (148 kobiet i 9 mężczyzn) z obszaru rewitalizacji. Z większością z nich podpisano kontrakt socjalny, a z grupą 33 osób (27 z obszaru rewitalizacji) prowadzono działania w ramach „Programu Aktywności Lokalnej”. Celem projektu było przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób korzystających z pomocy społecznej, zwiększenie kompetencji funkcjonowania społecznego, pełnienia ról społecznych, wzrost kompetencji rodzicielskich i zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych oraz wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej. Dla osób biorących udział w projekcie i ich rodzin organizowano cieszące się zainteresowaniem uczestników działania środowiskowe mające na celu pogłębienie więzi rodzinnych i aktywnego spędzania wolnego czasu, jak również integrację ze społecznością lokalną i wzbudzanie inicjatyw społecznych. Prowadzono modelowanie relacji pomiędzy młodszym i starszym pokoleniem poprzez wspólne spotkania oraz niesienie pomocy osobom starszym. Uczestnictwo w projekcie pozwoliło im na aktywizację psychiczną i społeczną. Otrzymując wsparcie nabyli umiejętności radzenia sobie w nowych, często trudnych sytuacjach życiowych i samodzielnego radzenia sobie ze stresem. Udoskonalili umiejętności postrzegania norm – społecznych w sensie pozytywnym poprzez nabyte na zajęciach umiejętności nawiązywania poprawnych kontaktów interpersonalnych, rozwiązywania konfliktów oraz kultury wypowiedzi. Wśród tych osób nastąpiło również przywrócenie wiary w swoje możliwości, podniesienie własnej samooceny i poczucie własnej wartości oraz pobudzenie aktywności twórczej i poznawczej. Dodatkowym pozytywnym rezultatem, niezamierzonym w projekcie zawiązała się grupa „Aktywni Inaczej”, w skład której wchodzi 25 osób. Grupie udało się przygotować przedstawienia teatralne, które wystawiane zostały w szkołach, przedszkolach, Domu Pomocy Społecznej oraz sołectwach na terenie gminy. Dodatkowo „Aktywni Inaczej” organizują festyny z okazji: „Dnia Dziecka”, „Dnia Matki” oraz Spotkania Organizacyjne w Domu Pomocy Społecznej i sołectwach naszej gminy. Celem utworzenia grupy była aktywizacja członków oraz ukazanie bezrobotnych jako osób aktywnych, chcących

wprowadzić zmiany w mentalności społeczeństwa. Mimo iż osoby te nie mogą znaleźć pracy potrafią być aktywne w środowisku lokalnym i z chęcią pomagają innym.

Mając na uwadze, że perspektywa nowych działań rewitalizacyjnych wymaga szerszego zaangażowania mieszkańców, należy rozważyć podjęcie działań skierowanych na wzmocnienie poczucia odpowiedzialności za lokalną wspólnotę i upodmiotowienie obywateli. Warto rozważyć kontynuację części działań prowadzonych w latach poprzednich. W celu uzyskania maksymalnych efektów społecznych niezbędne wydaje się określenie kompleksowego programu przedsięwzięć wspierających o charakterze infrastrukturalnym i pozainfrastrukturalnym oraz wdrożenie tego systemowego rozwiązania z czynnym udziałem organizacji pozarządowych i grup nieformalnych oraz podmiotów gospodarczych aktywnych w lokalnym środowisku w Gniewie.

W ostatnich latach uwidoczniły się bardzo znaczące pozytywne rezultaty współpracy na linii samorząd – organizacje pozarządowe. Współpraca odbywa się w postaci zadań zleconych w ramach programów współpracy z organizacjami pozarządowymi, ale także objawia się w codziennej praktyce wspólnych działań fundacji i stowarzyszeń oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy, Lokalnego Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czy Zespołu Interdyscyplinarnego. Działania te jednak, ze względu na występujące deficyty finansowe, kadrowe i organizacyjne, nie osiągnęły optymalnego zakresu rzeczowego i czasowego, odpowiedniej skali zaangażowania społecznego oraz pożądanego poziomu intensyfikacji współpracy między partnerami.

Tak więc istniejący potencjał oddziaływania na interesariuszy zamieszkujących obszar zdegradowany zarówno instytucji, jak i podmiotów prywatnych zaangażowanych w rozwój społeczny określić należy jako wykorzystany jedynie częściowo.

Sfera gospodarcza

Charakterystyczną cechą sektora produkcyjnego miasta Gniew jest duża aktywność gospodarcza inwestorów prywatnych, zwłaszcza w sferze usług rynkowych. W 2015 roku na terenie miasta zarejestrowanych było 1 224 podmiotów gospodarki narodowej. Gniewskie przedsiębiorstwa skutecznie funkcjonują na trójmiejskim rynku usług, co sprawia, iż miasto pełni funkcję zaplecza usługowego dla aglomeracji. Mimo to, zauważyć należy, iż przeciętna liczba przedsiębiorstw na mieszkańca jest tu niższa od średniej dla regionu.

Do największych i skutecznie działających branż należą:

- budownictwo,
- usługi instalacyjno-budowlane i wodno-kanalizacyjne,
- przetwórstwo spożywcze,
- produkcja i handel,
- składy opałowe,
- warsztaty samochodowe i stacje diagnostyki, obsługa pojazdów.

Potencjał gospodarczy obu obszarów przewidzianych do rewitalizacji jest bardzo zróżnicowany. Wskazują na to przedstawione wcześniej dane dotyczące przedsiębiorczości mieszkańców na analizowanych obszarach problemowych. Na Starym Mieście liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób wynosiła 6,61 a na Podzamczu – 4,36. Zestawiając to ze średnią dla

województwa pomorskiego na poziomie 11,6 i biorąc pod uwagę, iż zazwyczaj w śródmieściach miast ten wskaźnik jest wyższy od średniej, poziom ten należy uznać za niezadowalający.

Na obszarze śródmieścia w obrębie terenu zdegradowanego mieszczą się liczne podmioty usługowe i rzemieślnicze, handlowe i gastronomiczne. Ważnym pracodawcą pozostaje Urząd Miasta i Gminy Gniew, którego siedziba zlokalizowana jest w ratuszu. Największym pracodawcą prywatnym jest z kolei Zamek Gniew sp. z o.o.. Wzgórze Zamkowe stanowi dziś największą w powiecie bazę hotelową i restauracyjną. Dyrekcja zamku podjęła decyzję o kolejnej rozbudowie kompleksu. Oferta zamku w niedalekiej przyszłości poszerzy się o basen wewnętrzny, basen dla dzieci i basen zewnętrzny z wodami termalnymi oraz o Night Club, kręgielnię, infrastrukturę SPA, fitness i strefę saun. Planowany rozwój centrum konferencyjno-hotelowego związany będzie z powstaniem nowych miejsc pracy. Z kolei do najbardziej znaczących podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w południowej części obszaru zdegradowanego zaliczyć należy spółkę komunalną INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o. oraz piekarnię. Podkreślić należy, że analizowane obszary nie posiadają znaczącego potencjału gospodarczego w postaci dużych przedsiębiorstw generujących liczne miejsca pracy. Firmy takie zlokalizowane są jednak na nieodległych terenach sąsiadujących ze śródmieściem od północy i wschodu w okolicach ul. Przemysłowej, Kopernika i Sobieskiego (m.in. FAMA Sp. z o.o., Rolls-Royce Marine Poland, Mikrotyk SA). Warto podkreślić duży potencjał Gminy Gniew w zakresie możliwego przyciągania inwestorów zewnętrznych. Dogodne położenie przy drodze krajowej nr 91 oraz kilkanaście kilometrów od zjazdu z autostrady A1 stanowi duży atut.

W ramach procesu rewitalizacji uwolnionych zostanie kilka lokali użytkowych w obrębie starego rynku, dla których gmina poszukiwać będzie inwestorów zainteresowanych uruchomieniem działalności usługowo-gastronomicznej. Rozważane jest także wdrożenie przedsięwzięć w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

Pogłębiona analiza sfery gospodarczej powinna zostać osadzona także w ujęciu liczbowym w szerszej perspektywie terytorialnej i procesowej. Dostępne dane Głównego Urzędu Statystycznego za lata 2004-2014 dla Gminy Gniew (gmina miejsko-wiejska) wskazują na systematyczny, choć mało dynamiczny, wzrost liczby podmiotów gospodarczych z 1 012 do 1 215. W analizowanym przedziale czasowym liczba firm wzrosła więc o 20%. Struktura podmiotów gospodarczych wskazuje na duże znaczenie firm jednoosobowych i mikroprzedsiębiorstw, które stanowią ponad 73% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Analizując potencjał gospodarki Gminy Gniew należy wskazać, że w analizowanym okresie liczba spółek handlowych, czyli przedsiębiorstw w największym stopniu wpływających na liczbę miejsc pracy, wzrosła o 22% z 46 do 56 podmiotów.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tczewie stopa bezrobocia w powiecie tczewskim na koniec lipca 2016 r. wynosiła 8,2% (dla województwa pomorskiego 7,5%; dla całego kraju 8,6%). Na terenie Gminy Gniew w połowie 2016 roku status bezrobotnego posiadało 496 osób (w tym 180 mieszkańców miasta Gniew), podczas gdy na rok wcześniej liczba bezrobotnych wynosiła 583 osoby (wśród których 224 stanowili mieszkańcy miasta Gniew). Tak więc w ciągu roku notowana liczba bezrobotnych w Gniewie spadła o 20%. Reasumując w powiecie oraz na obszarze Miasta i Gminy Gniew obserwowane są pozytywne zmiany na rynku pracy.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Powierzchnia obszaru zdegradowanego przeznaczonego do rewitalizacji wynosi 34,13 ha, co stanowi 5,66% ogółu powierzchni miasta i 0,18% powierzchni gminy.

Przedmiotowy obszar jest objęty obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego: miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony Uchwałą Nr VII/69/07 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego na obszarze Starego Miasta, Wzgórza Zamkowego, Podzamcza w miejscowości Gniew jako planowanego obszaru przestrzeni publicznej.

Obszar zdegradowany zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części terytorium administracyjnego miasta. Zajmują one jednak teren ścisłego centrum administracyjnego i historycznego miasta, gdzie skupia się zdecydowana większość usług dla ludności. Na obszarze śródmiejskim dominuje funkcja mieszkaniowa i usługowa z przeważającym udziałem historycznej zabudowy kamienicznej. Istotnym elementem warstwy urbanistycznej jest kompleks zamkowy wraz charakterystycznym zamkiem komturów gniewskich, zbudowanym na planie czworoboku. Zamek Gniewski pochodzący z XIII wieku. po malborskim jest najcenniejszym obiektem zabytkowym tego typu w województwie pomorskim. W skład zabudowy wzgórza zamkowego wchodzi także Pałac Myśliwski, Pałac Marysieńki oraz zespół obwarowań. W obiektach zespołu zamkowego funkcjonuje obecnie hotel. Na uwagę zasługuje także znajdujący się przy rynku jedyny na Pomorzu zespół kamienic podcieniowych ze wspólnym mansardowym dachem oraz ratusz z XIII – XIV wieku oraz gotycki kościół św. Mikołaja z XIV wieku. Do rejestru zabytków wpisany jest cały układ urbanistyczny miasta w obrębie murów obronnych. Granice strefy ochrony konserwatorskiej określone są nieruchomościami zabudowanymi i działkami znajdującymi się w ramach Starego Miasta, Wzgórza Zamkowego i Podzamcza. Wyjątkowe piękno miejskiego krajobrazu podkreśla malownicze położenie Gniewu na wysokim brzegu doliny Wisły przy ujściu Wierzycy.

Tabela 34 Obiekty wpisane do rejestru zabytków zlokalizowane na terenie obszaru śródmiejskim

Lp.	adres	obiekt	wpis do rejestru zabytków	
			nr	data
1	-	układ urbanistyczny Starego Miasta z terenem zamkowym	114	1959.07.30
2	-	zespół zamkowy w Gniewie z obiektami: 1. zamek komturów gniewskich; 2. dom bramny; 3. pałacyk Myśliwski; 4. pałac Marysieńki; 5. mury obronne podzamcza; 6. mury dawnej fosy zamkowej; 7. studnia na dziedzińcu zamkowym wraz z działkami	130	2009.05.19
3	Gostomskiego 3	spichlerz	1117	1986.06.10
4	Gostomskiego 4	spichlerz	1118	1986.06.10
5	Dolny Podmur i Górny Podmur	zespół obwarowań miejskich	506	1971.02.20

Lp.	adres	obiekt	wpis do rejestru zabytków	
			nr	data
6	Ks. Kursikowskiego 1	kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja	327	1962.09.11
7	Plac Grunwaldzki 1	ratusz	511	1971.02.20
8	Plac Grunwaldzki 6	kamienica	1331	1990.09.26
9	Plac Grunwaldzki 7	ruina kamienicy	628	1972.08.24
10	Plac Grunwaldzki 8	kamienica	507	1971.02.20
11	Plac Grunwaldzki 9	kamienica	508	1971.02.20
12	Plac Grunwaldzki 10	kamienica	629	1972.08.24
13	Plac Grunwaldzki 11	kamienica	630	1972.08.24
14	Plac Grunwaldzki 12	kamienica	631	1972.08.24
15	Plac Grunwaldzki 13	kamienica	632	1972.08.24
16	Plac Grunwaldzki 14	kamienica	633	1972.08.24
17	Plac Grunwaldzki 15	kamienica	634	1972.08.24
18	Plac Grunwaldzki 16	kamienica	509	1971.02.20
19	Plac Grunwaldzki 17	kamienica	635	1972.08.24
20	Plac Grunwaldzki 18	kamienica	636	1972.08.24
21	Plac Grunwaldzki 20	kamienica	637	1972.08.24
22	Plac Grunwaldzki 22	kamienica	638	1972.08.24
23	Plac Grunwaldzki 26	kamienica	510	1971.02.20
24	Plac Grunwaldzki 28	kamienica	639	1972.08.24
25	Plac Grunwaldzki 30	kamienica	640	1972.08.24
26	Plac Grunwaldzki 32	kamienica	641	1972.08.24
27	Plac Grunwaldzki 33	kamienica	642	1972.08.24
28	Plac Grunwaldzki 34	kamienica	643	1972.08.24
29	Plac Grunwaldzki 35	kamienica	644	1972.08.24
30	Plac Grunwaldzki 36	kamienica	144	1960.01.18
31	Plac Grunwaldzki 39	kamienica	645	1972.08.24
32	Plac Grunwaldzki 40	kamienica	646	1972.08.24
33	Plac Grunwaldzki 41	kamienica	647	1972.08.24
34	Plac Grunwaldzki 42	kamienica	648	1972.08.24
35	Plac Grunwaldzki 44	kamienica	649	1972.08.24
36	Sambora 4	dom	650	1972.08.24
37	Sambora 5	dom	651	1972.08.24
38	Sambora 6	dom	652	1972.08.24
39	Sambora 7	dom	653	1972.08.24
40	Sambora 8	dom	654	1972.08.24
41	Sambora 9	dom	655	1972.08.24
42	Sobieskiego/Górny Podmur	baszta i mury obronne	506	1971.02.20

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku

Z kolei w południowej części obszaru zdegradowanego (Podzamcze) zlokalizowane są w dużej części tereny widokowe nad brzegiem Wisły, sąsiadujące z historycznym centrum. Charakter tutejszej zabudowy jest bardziej różnicowany z udziałem kamienic, domów wolnostojących oraz obszarów przemysłowych i magazynowych. Większość zabudowań oraz nawierzchni ulic i chodników w obrębie tej części obszaru znajduje się w złym stanie technicznym i wymaga podjęcia działań modernizacyjnych. Struktura własnościowa obszaru zdegradowanego przedstawia się w sposób zróżnicowany. Dominują tu nieruchomości prywatne i komunalne. Duży udział obiektów gminnych jest korzystny z punktu widzenia interesu publicznego, stanowią bowiem potencjalne miejsca lokowania inwestycji. Należy pamiętać jednak, że obiekty gminne na obszarze rewitalizacji stanowią przede wszystkim budynki wielorodzinne z mieszkaniami komunalnymi, stąd nie dają one pełnej możliwości zagospodarowania, przy zapewnieniu jednak lokali zastępczych gmina.

Tabela 35 Nieruchomości na obszarze rewitalizacji według struktury własności

Własność	Powierzchnia w ha			
	Strefa śródmiejska (Stare Miasto)	Strefa południowa (Podzamcze)	Cały obszar rewitalizacji	
Osoby fizyczne	5,490	6,154	11,643	34%
Gmina Gniew	5,787	8,577	14,363	41%
Osoby prawne	1,161	5,263	6,425	19%
Powiat Tczewski	1,080	1,201	2,281	7%

Źródło: Urząd Gminy w Gniewie

Infrastruktura turystyczna

Turystyka jest istotnym elementem gospodarki Miasta Gniew. W Gniewie w znacznej części zachowała się dawna średniowieczna kompozycja przestrzenna, widoczna zarówno w planie miasta zawartym wewnątrz linii murów obronnych, jak i w kształcie zabudowy. Do odkrywania historii zachęca przede wszystkim usytuowany na nadwiślańskiej skarpie kompleks pałacowo – zamkowy. Jego sztandarowym elementem jest potężna, gotycka twierdza słynąca z turniejów rycerskich, zaciętych bitew i wspaniałych spektakli. Zamek w Gniewie jest jedną z większych atrakcji turystycznych, nie tylko w mieście, ale w całym regionie – w samym roku 2014 r. zamek odwiedziło 68 095 osób. Do większych atrakcji turystycznych należą również Kościół Św. Mikołaja oraz rynek (Plac Grunwaldzki) wraz z gniewskim ratuszem. Te ostatnie atrakcje cieszą się jednak znacznie mniejszą popularnością wśród turystów, co znacząco wpływa na obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru zdegradowanego. Zainteresowanie turystów miastem skupia się przede wszystkim na Wzgórzu Zamkowym, a przez to obejmuje jedynie wycinek miasta, ma też zazwyczaj charakter krótkiej, incydentalnej wizyty.

Miasto posiada również bogatą ofertę w zakresie aktywnego wypoczynku i agroturystyki opartej na bazie niepowtarzalnych wartości przyrodniczych tego terenu. Krzyżuje się tu siedem szlaków turystycznych. Okoliczną przyrodę można podziwiać podczas pieszych wędrówek, jazdy konnej lub rowerem oraz z perspektywy kajaka.

Położenie miasta oraz układ komunikacyjny

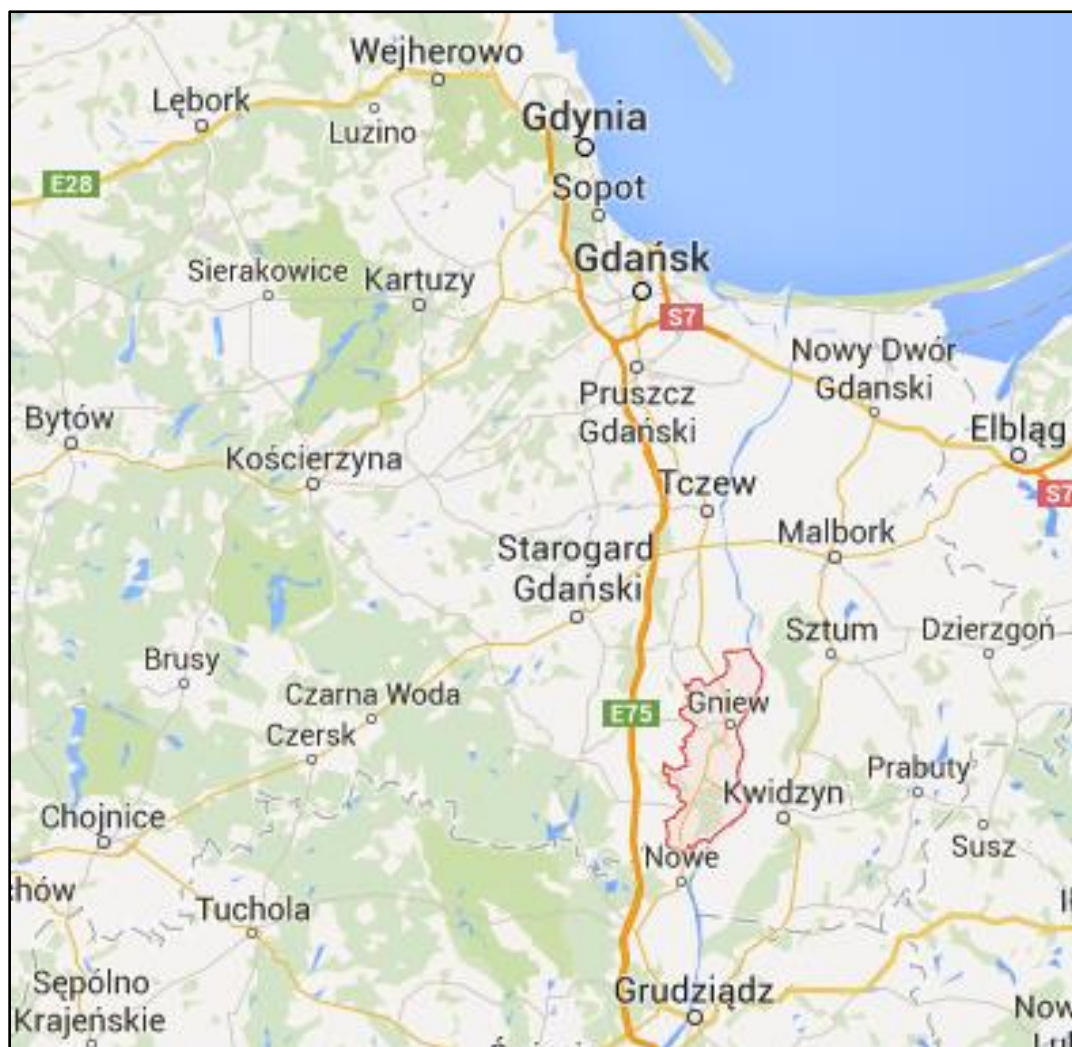
Miasto Gniew jest częścią i siedzibą gminy Gniew – gminy miejsko-wiejskiej położonej w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie tczewskim, na południe od Aglomeracji Gdańskiej. Gmina Gniew, na terenie której znajduje się miasto, położona jest na lewym brzegu Wisły, przy granicy

z województwem kujawsko-pomorskim, zajmując wschodnią część Pojezierza Starogardzkiego i zachodnią część Doliny Kwidzyńskiej.

Odległość miasta od stolicy powiatu – Tczewa to ok. 30 km. W ciągu godziny natomiast można z Gniewu dotrzeć do położonej w odległości ok. 75 km stolicy województwa – Gdańska, jak i ważnych punktów aglomeracji, w tym portu lotniczego i portów morskich.

Położenie miasta Gniew na tle powiatu i regionu przedstawia poniższa mapa.

Mapa 1 Położenie miasta i gminy Gniew w otoczeniu aglomeracji trójmiejskiej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map dostępnych w serwisie Mapy Google

Dostępność komunikacyjna Gniewu jest bardzo dobra, gdyż stanowi on istotny węzeł drogowy. Obsługę komunikacyjną miasta i jej otoczenia zapewnia system dróg o znaczeniu krajowym, wojewódzki, powiatowym i lokalnym. Miasto przecina ważna droga krajowa nr 91, natomiast po stronie zachodniej miasta przebiega pomorski odcinek autostrady A1 – obie drogi to najważniejsze szlaki łączące północ z południem kraju. Droga krajowa nr 91 łączy się, przez oddany do użytku w 2013 roku most na Wiśle, z drogą krajową nr 55 w Kwidzynie. Nowe połączenie przez rzekę Wisłę jest istotne również z turystycznego punktu widzenia, umożliwiając stworzenie "pętli turystycznej", obejmującej cztery miejscowości: Gniew, Malbork, Sztum i Kwidzyn. Sieć drogową otoczenia miasta uzupełniają drogi wojewódzkie nr 230 i 234 oraz drogi lokalne.

Otoczenie komunikacyjne miasta prezentuje poniższa mapa.

Mapa 2 Otoczenie komunikacyjne miasta Gniew

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map z serwisu Google Maps

Gniew z okolicznymi miejscowościami oraz siedzibą powiatu – Tczewem, łączy komunikacja publiczna obsługiwana przez przedsiębiorstwo „Latocha” oraz „PKS Kwidzyn”.

W południowej części miasta znajduje się nieczynna stacja kolejowa. Nie planuje się przywrócenia regularnych połączeń kolejowych na tym szlaku.

Problemy – sfera przestrzenno-funkcjonalna

Do najważniejszych problemów na terenie obszaru zdegradowanego, zidentyfikowanych przy współudziale mieszkańców, na poziomie sfery przestrzenno-funkcjonalnej zaliczyć należy m.in.:

- Stosunkowo duży ruch uliczny, szczególnie w obrębie śródmieścia. Obserwowany duży ruch kołowy, związany z obsługą obiektów usługowych i handlowych oraz zlokalizowanego na rynku Urzędu Miasta i Gminy, przyczynia się do zmniejszenia znaczenia obszaru jako miejsca integracji mieszkańców. Negatywnym rezultatem jest także niższy od oczekiwanego poziom atrakcyjności turystycznej.
- Niedostateczna liczba miejsc parkingowych.
- Deficyt w zakresie przestrzeni publicznych, obiektów i usług integrujących mieszkańców. Niedoinwestowane budynki publiczne posiadają duży potencjał lokowania działalności związanej z rewitalizacją społeczną.

- Niewykorzystany potencjał turystyczny analizowanych obszarów, poza zagospodarowanym i prężnie prosperującym kompleksem zamkowym.

Mając na uwadze nagromadzenie problemów przestrzennych na obszarze zdegradowanym oraz duże znaczenie tych terenów dla aktywizacji społeczno-gospodarczej miasta podkreślić należy konieczność intensyfikacji działań rewitalizacyjnych. Ogromnym potencjałem, który należy wykorzystać, jest historyczny układ urbanistyczny stanowiący dziedzictwo cywilizacyjne o oddziaływaniu krajowym i europejskim. Harmonijna rewitalizacja zakładająca modernizację obiektów kubaturowych i przestrzeni miejskich (z nadaniem im nowych funkcji) w połączeniu z aktywizacją społeczną i wzrostem atrakcyjności turystycznej stanowi receptę dla uzyskania także wysokiej jakości życia mieszkańców a wielu z nich może stanowić drogę do włączenia społecznego.

Sfera techniczna

Podstawowa infrastruktura techniczna

Miasto Gniew posiada dobre wyposażenie infrastrukturalne, choć dane dla obszaru całej gminy wskazują na relatywnie niekorzystną sytuację w stosunku do analogicznych statystyk powiatowych. Według danych GUS w 2015 roku ludność korzystająca z wodociągów stanowiła 89,7% mieszkańców gminy, podczas gdy w powiecie tczewskim dostęp do wodociągów miało 97,4% mieszkańców. Podobnie z sieci kanalizacyjnej korzysta 63,6% osób zamieszkujących w gminie Gniew. Natomiast w powiecie podłączenie do kanalizacji miało 85,8% mieszkańców. Analiza wyposażenia w sieć gazową również ukazuje podobną dysproporcję – w gminie korzystało z niej 39,6% osób. W tym samym czasie gaz w domu posiadał co drugi mieszkaniec całego powiatu tczewskiego.

Stan infrastruktury technicznej jest bardzo zróżnicowany. Instalacje charakteryzują się najwyższym poziomem zużycia m.in. na terenach zurbanizowanych w śródmieściu oraz w dzielnicach sąsiadujących ze Starym Miastem.

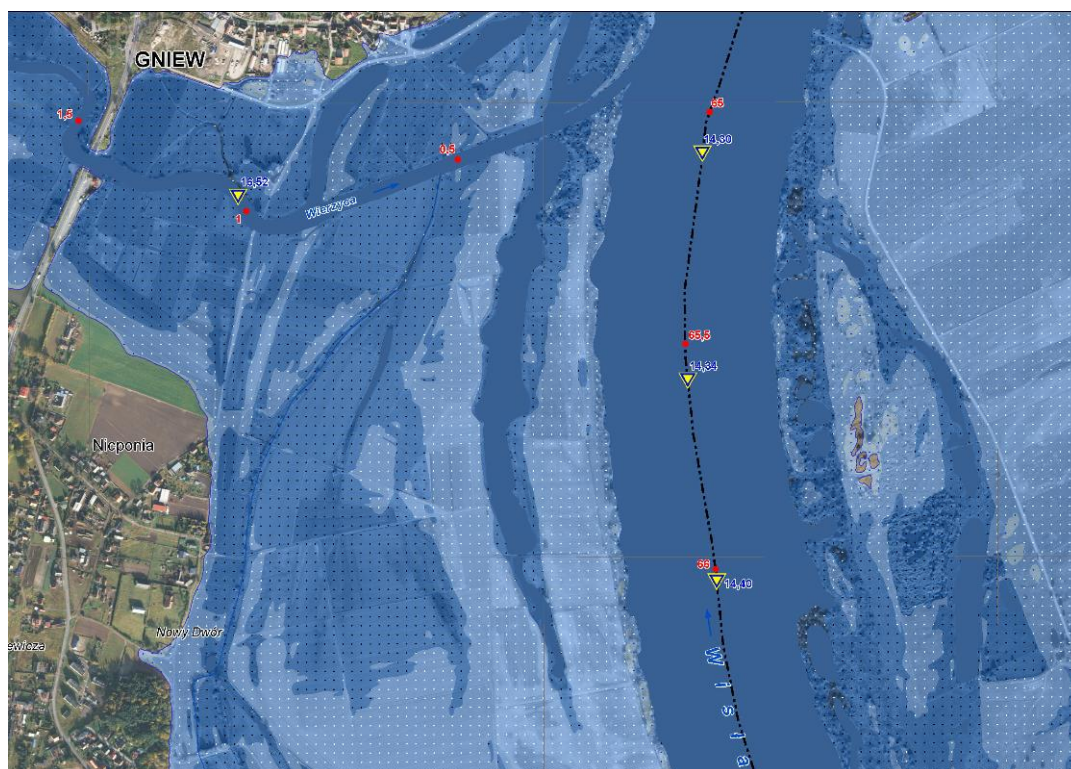
Infrastruktura wodna i przeciwpowodziowa

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego (MRP), które zostały opracowane w ramach projektu „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) południowa część obszaru zdegradowanego (Podzamcze) **znajduje się w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią**, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat, a także w granicach obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat. Na ww. obszarach zgodnie z art. 40 ust. 1 pkt 3 oraz art. 88 I ust. 1 ustawy Prawo wodne obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu, m.in. zakaz wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, zakaz wprowadzania nowej zabudowy, zmiany ukształtowania terenu, czy lokalizowania nowych inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz inwestycji mogących zanieczyścić wody w przypadku wystąpienia powodzi. Z zakazów tych, jeśli nie utrudni to zarządzania ryzykiem powodziowym, w drodze decyzji administracyjnej może zwolnić dyrektor właściwego regionalnego zarządu gospodarki wodnej.

W przyjętym w dniu 18 października 2016 r. przez Radę Ministrów „Planie zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016, poz. 1841) miasto Gniew z powodu skali zagrożenia powodziowego zostało wskazane jako tzw. obszar problemowy o wysokim poziomie

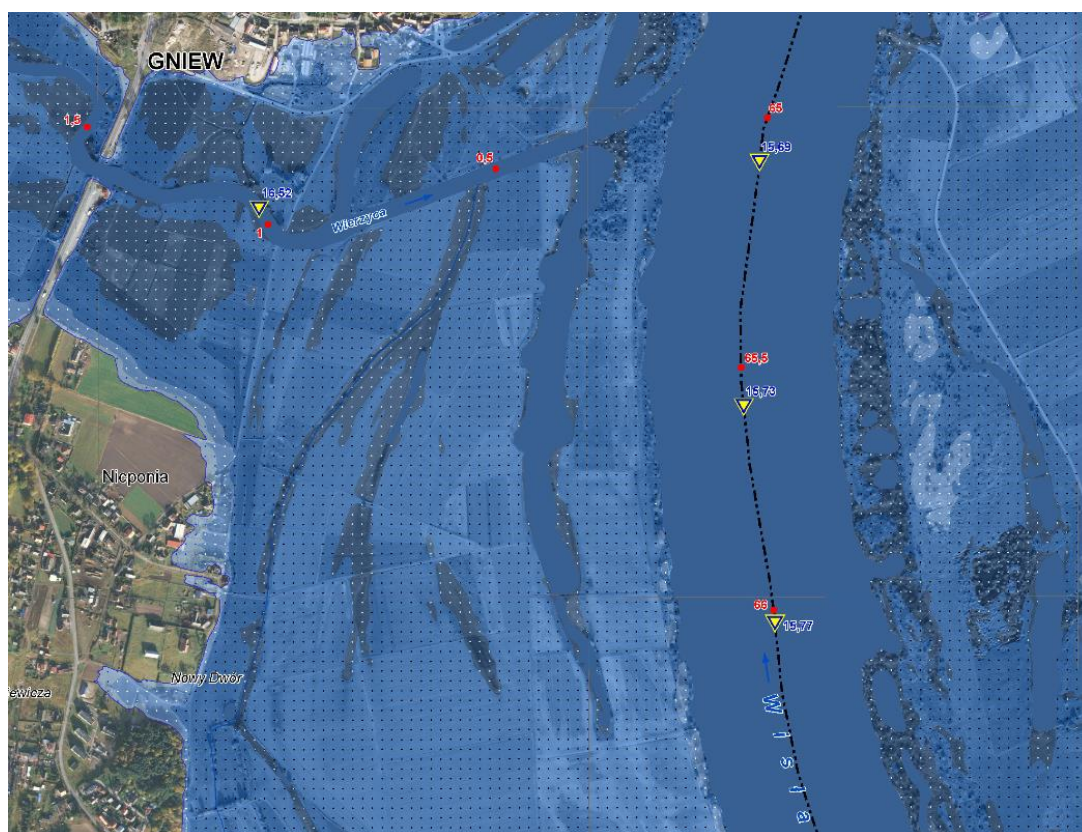
ryzyka. Zagrożenie powodziowe występują na ujściowym, nieobwałowanym odcinku rzeki Wierzycy i jest związane z występowaniem zabudowy mieszkaniowej w południowej części miasta, na obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego. W strefie zalewu znajdują się budynki mieszkalne, a także infrastruktura techniczna i komunikacyjna. Analiza w ramach PZRP wykazała, że ze względu na występowanie obiektów mieszkalnych oraz gospodarczych w rejonie nieobwałowanego odcinka rzeki, zasadnym dla ograniczenia ryzyka powodziowego oraz zapobieżenia dalszym stratom, jest modernizacja konstrukcji tych budynków i/lub budowa nowych o konstrukcjach odpornych na zalanie oraz uszczelnienie obiektów z wykorzystaniem materiałów wodoodpornych, w tym trwałe zabezpieczenie terenu wokół budynków w postaci np. wału ziemnego. W przypadku pojedynczych obiektów, których modernizacja i uszczelnienie nie będzie uzasadniona ekonomicznie, działaniem rekomendowanym dla obniżenia ryzyka powodziowego, jest przeniesienie obiektów i/lub zmiana ich funkcji na mniej wrażliwą. Na liście działań strategicznych PZRP dla miasta Gniewa planowanych do realizacji w latach 2016-2021 (I cykl planistyczny) znalazła się inwestycja pn. „Działania polegające na ograniczaniu wrażliwości obiektów i społeczności oraz ograniczeniu istniejącego zagospodarowania – koncepcja zabezpieczenia lub przeniesienia”, do której realizacji zobowiązana jest Gmina Gniew.

Rysunek 4 Obszar wysokiego ryzyka powodziowego – raz na 10 lat (10%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map Informatycznego Systemu Obrony Kraju

Rysunek 5 Obszar średniego ryzyka powodziowego – raz na 100 lat (1%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map Informatycznego Systemu Obrony Kraju

Rysunek 6 Obszar ryzyka powodziowego – obszar gminy – raz na 10 (10%) oraz raz na 100 lat (1%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map Informatycznego Systemu Osłony Kraju (ISOK)

Problemy – sfera techniczna

Do najważniejszych problemów na terenie obszaru zdegradowanego zidentyfikowanych przy współudziale mieszkańców na poziomie sfery technicznej zaliczyć należy m.in.:

- Niezadawalający stan infrastruktury technicznej budynków. Liczne kamienice i historyczne budynki są niedoinwestowane. Prawie 76% obiektów na obszarze zdegradowanym przeznaczonym do rewitalizacji stanowią budynki wybudowane przed rokiem 1970. Wymagają one pilnych inwestycji w zakresie przebudowy elewacji frontowych, instalacji wewnętrznych oraz charakterystyk związanych z efektywnością energetyczną.
- W niezadawalającym stanie są także miejskie nawierzchnie - ulice i chodniki. Powszechnym problemem jest występowanie licznych barier architektonicznych ograniczających dostępność przestrzeni miejskich dla osób z niepełnosprawnościami (wysokie krawężniki, ubytki w miejskich chodnikach, zły stan historycznego bruku, brak nawierzchni fakturowych).
- Ograniczone możliwości rozwoju przestrzennego związane z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Sfera środowiskowa

Obszar gminy Gniew obejmuje fragment międzynarodowego korytarza doliny dolnej Wisły, do którego należy zalesiona strefa krawędziowa wysoczyzny. Nie ma tu osobliwości przyrodniczych o randze krajowej lub europejskiej. Przyroda chroniona jest w 3 rezerwach. Ukształtowanie terenu i mała lesistość powodują, że krajobraz ma w przewadze charakter rozległych, sfalowanych panoram rolniczych. Ochronie przyrody i krajobrazu gminy służą obszary chronionego krajobrazu.

Na obszarze części gmin Gniew, Morzeszczyn i Pelplin znajduje się **Gniewski Obszar Chronionego Krajobrazu**, utworzony Rozporządzeniem nr 5 Wojewody Gdańskiego z dnia 08.11.1994 w celu ochrony obszarów cennych przyrodniczo. Obszar ten zajmuje powierzchnię 2586 ha i obejmuje końcowy odcinek doliny Wierzycy od Janiszewa do ujścia Wisły. Główną wartość przyrodniczą obszaru stanowi dolina rzeczna z całym zestawem elementów morfologicznych i ze zróżnicowanymi zbiorowiskami roślinności. Szczególnie istotna jest rola doliny jako tzw. korytarza ekologicznego.

Na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 z późn. zm.) powołany został obszar specjalnej ochrony ptaków **PLB040003 „Dolina Dolnej Wisły”**. Jest to obszar o powierzchni 33559,04 ha zajmujący część obszaru doliny dolnej Wisły. Obszar charakteryzuje się wysoką wartością przyrodniczą, na którą składają się między innymi występujące w liczbie co najmniej 46 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Ponadto na obszarze tym gniazduje ok. 180 gatunków ptaków. Jest to bardzo ważna ostoja dla ptaków migrujących i zimujących, a także bardzo ważny teren zimowiskowy bielika. W okresie lęgowym obszar ten zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: nurogęś, ohar (PCK), rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrzygojad (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje derkacz, mewa czarnogłowa, sieweczka rzeczna. W okresie wędrówek ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach do 50 000 osobników. W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego następujących gatunków ptaków: bielik, gągoł, nurogęś; stosunkowo licznie występuje bielaczek; ptaki wodnobłotne występują w koncentracjach do 40 000 osobników. Obszar charakteryzuje się ponadto bogatą fauną innych zwierząt kręgowych, bogatą florą roślin naczyniowych

(ok.1350 gatunków) z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi, silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łągów, a także cenne murawy kserotermiczne.

Ponadto na terenie gminy Gniew włączony jest również obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. **OZW Dolna Wisła kod PLH 220033**. Obszar obejmuje fragment doliny Wisły w jej dolnym biegu, od południowej granicy woj. pomorskiego do Mostu Knybawskiego na południe od Tczewa. Poza tym w granicach ostoi znajduje się również górny odcinek Nogatu od śluzy w Białej Górze do śluzy pod Wielbarkiem. Wartość przyrodniczą stanowi fragment stosunkowo dobrze zachowanej doliny wielkiej rzeki, z układem roślinności nawiązującym miejscami do naturalnego. Na tym obszarze występują zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym - różne typy łągów. Wyróżniono tu 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i odnotowano 15 gatunków zwierząt z Załącznika II tej dyrektywy. Szczególnie bogata i cenna jest ichtiofauna. We florze roślin naczyniowych stwierdzono liczne gatunki zagrożone i prawnie chronione w Polsce. Jest to też fragment ostoi ptasiej o randze europejskiej. Na murawach kserotermicznych występują rzadkie i zagrożone gatunki owadów reprezentujących m.in. pontyjski element zasięgowy i / lub umieszczone na Polskiej Czerwonej Liście - m.in. żądłówka z rodziny grzebaczowatych chwastosz pluskwiakowiec, wardzanka, czy osiagające skrajnie północne stanowiska w Polsce: żądłówka smukwa kosmata, pasikonik wątlík paskowany i ślimak wstężyk austriacki. Najbardziej cennymi oraz w niektórych przypadkach chronionymi siedliskami na tym terenie są: starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami, zalewane muliste brzegi rzek, ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe), murawy kserotermiczne - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków, ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, grąd subatlantycki, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, pomorski kwaśny las brzoźowo - dębowy, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, łągowe lasy dębowo – wiązowo – jesionowe, ciepłolubne dąbrowy.

Na **potencjał wodny** gminy Gniew składają się wody powierzchniowe oraz podziemne. Wody powierzchniowe reprezentowane są przez cieki spływające z wysoczyzny (Wierzycza, Młyńska Struga, Janka) i Wisłę oraz oczka wytopiskowe. Do większych jezior (powyżej 10 ha) w gminie Gniew należą: jez. Smarzewskie, jez. Półwieś, jez. Rakowieckie, jez. Jelenie, jez. Pieniążkowo.

Możliwości poboru wód są ograniczone z zależności od rezerw. Według Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, hierarchia użytkowania zasobów wodnych dla dorzecza Wierzycy jest następująca:

- przepływ nienaruszalny,
- wyznaczony według kryterium hydrologicznego,
- potrzeby wodne przemysłu,
- potrzeby wodne stawów rybnych,
- nawodnienia gruntów rolnych,
- potrzeby wodne energetyki wodnej.

Istotną potencjalną rolą Wisły jest funkcja transportowa. Wisła zaliczona została do wód śródlądowych żeglownych (zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 11 września 2001 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie granic wód, linii brzegu, urządzeń nad wodami oraz klas wód śródlądowych żeglownych (Dz.U. 2001 r., nr 106, poz. 1151)).

Wody powierzchniowe często pełnią funkcję odbiorników oczyszczonych ścieków lub wód opadowych.

W gminie Gniew występują duże zasoby wód podziemnych. Wody podziemne na obszarze gminy Gniew są źródłem zaopatrzenia ludności oraz obiektów gospodarczych w wodę. Na kształtowanie się warunków hydrogeologicznych na obszarze gminy Gniew zasadniczy wpływ mają utwory kredowe, trzeciorzędowe, a zwłaszcza czwartorzędowe. Głębokość zalegania pierwszego poziomu wód podziemnych nawiązuje ściśle do ukształtowania powierzchni terenu. Najmniejsze głębokości, do 1 metra, występują na obszarze całej Doliny Kwidzyńskiej, na Pojezierzu Starogardzkim w dolinie Wierzycy, oraz w dolinach mniejszych cieków. Płytkie wody gruntowe pojawiają się również w obrębie obszarów bezodpływowych ewapotranspiracyjnych oraz wokół jezior. Największą głębokość spośród badanych studni, wynoszącą ponad 13 m, stwierdzono w strefie krawędziowej Pojezierza Starogardzkiego¹¹.

Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych pokrywają zapotrzebowanie na wodę na terenie miasta i gminy Gniew.

W żadnym z wymienionych poziomów nie występują główne zbiorniki wód podziemnych wymienione w opracowaniu „Mapa zasobów obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony” (1990). Potencjał wodny uwarunkowany jest również stanem czystości zasobów wodnych.

Zasoby wodne gminy są wystarczające dla zaspokojenia perspektywicznych potrzeb komunalnych ludności oraz zakładów przemysłowych. Rzeka Wisła może potencjalnie być wykorzystywana dla rozwoju żeglugi rzecznej i jachtingu, Wierzyca – jako źródło wody dla potrzeb przemysłu, dla stawów rybnych, nawadniania gruntów rolnych, a także jako szlak turystyki kajakowej. Jeziora występujące na pld. części obszaru gminy mogą stanowić czynnik rozwoju turystyki.

Na obszarze miasta i gminy Gniew **nie stwierdzono przekroczeń standardów jakości środowiska**, jak również występowania odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

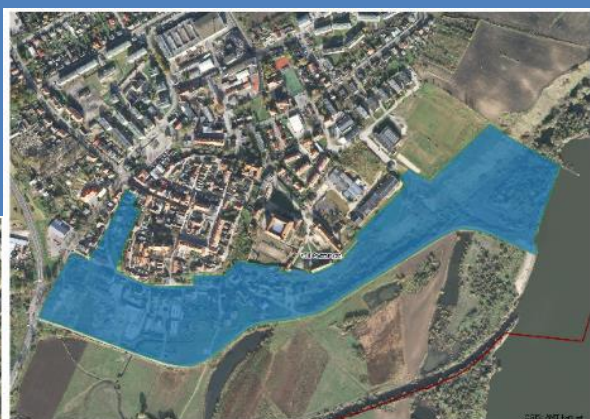
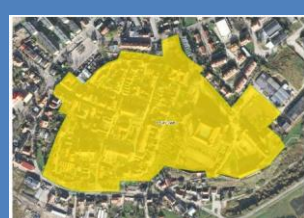
Problemy – sfera środowiskowa

Do najważniejszych problemów na terenie obszaru zdegradowanego zidentyfikowanych przy współudziale mieszkańców na poziomie sfery środowiskowej zaliczyć należy m.in.:

- Występowanie niskiej emisji związanej z emisją pyłów i szkodliwych gazów pochodzących z lokalnych kotłowni węglowych i domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób - najczęściej węglem o nieoptymalnej charakterystyce i niskich parametrach grzewczych. Występująca emisja nie tylko przyczynia się do zagrożeń ekologicznych, ale przede wszystkim wpływa negatywnie na zdrowie mieszkańców obszaru rewitalizacji.
- Ponad 85% obiektów na obszarze zdegradowanym przeznaczonym do rewitalizacji stanowią budynki generujące emisje niskie (posiadających piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe itp.) oraz nieocieplone, których główne drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych.
- Niedostateczna jakość przestrzeni publicznych biologicznie czynnych w obrębie obszaru rewitalizacji, w tym miejskich skwerów i parków pełniących funkcje rekreacyjne, jednak istotnych także z punktu widzenia zapewnienia wysokiej jakości powietrza atmosferycznego.

¹¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Gniew, s. 76.

Tabela 36 Karta obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany		
Numer obszaru: 4/8		
POWIERZCHNIA OBSZARU: 34,13 ha (5,66 % pow. miasta)		
LICZBA LUDNOŚCI: 1 615 osób (23,45% ludności miasta)		
		
CHARAKTERYSTYKA OBSZARU: Obszar zdegradowany położony jest w południowej części obszaru miasta Gniezno. Teren stanowi historyczne i aktualne centrum administracyjne i usługowe miasta i gminy oraz sąsiadujące tereny widokowe nad brzegiem Wisły. W części północnej na terenie obszaru dominuje funkcja mieszkaniowa i usługowa z przeważającym udziałem historycznej zabudowy kamienicznej. W części południowej obszar zabudowy jest bardziej różnicowany z udziałem kamienic, domów wolnostojących oraz obszarów przemysłowych i magazynowych. Istotnym elementem warstwy urbanistycznej jest kompleks zamkowy wraz charakterystycznym zamkiem komturów gniewskich, zbudowanym na planie czworoboku. Największym pracodawcą publicznym pozostaje Urząd Miasta i Gminy Gniezno, a największym pracodawcą prywatnym jest z kolei Hotel Zamek Gniezno. Charakter i wiek zabudowy oraz struktura społeczna wpływają na występowanie problemów infrastrukturalnych i społecznych.		
PODSTAWOWE PROBLEMY SPOŁECZNE GOSPODARCZE I PRZESTRZENNE ZIDENTYFIKOWANE NA OBSZARZE		
Podstawowe problemy społeczne: • ubóstwo i bezrobocie, • niepełnosprawność lub długotrwałe choroby części mieszkańców, • niski poziom aktywności społecznej i problemy w rodzinach.		
Podstawowe problemy gospodarcze: • nieoptymalny poziom kompetencji osób poszukujących pracy lub zagrożonych utratą pracy, • niska dynamika przedsiębiorczości mieszkańców, • brak większych przedsiębiorców generujących miejsca pracy. • niedostateczny poziom dochodów mieszkańców, • niewykorzystany potencjał turystyczny poza zagospodarowanym i prężnie prosperującym kompleksem zamkowym.		
Podstawowe problemy przestrzenne, środowiskowe i techniczne: • niezadowalający stan infrastruktury technicznej budynków oraz występowanie niskiej emisji, • zły stan techniczny miejskich nawierzchni - ulic i chodników, • występowanie licznych barier architektonicznych ograniczających dostępność przestrzeni miejskich dla osób z niepełnosprawnościami, • deficyt w zakresie przestrzeni publicznych, obiektów i usług integrujących mieszkańców, • stosunkowo duży ruch kołowy, związany z obsługą obiektów usługowych i handlowych oraz zlokalizowanego na rynku Urzędu Miasta i Gminy,		

- niedostateczna liczba miejsc parkingowych.

PROBLEMY UJAWNIONE W WYNIKU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Dzięki partycypacji społecznej w ramach procesu tworzenia założeń do rewitalizacji obszaru w rezultacie przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz podczas spaceru studyjnego ujawniono **problemy**:

- niski poziom estetyki Starego Miasta, niedostateczny poziom czystości przestrzeni miejskich w południowej części obszaru,
- izolacja terenów zamkowych,
- Stare Miasto nie jest dostatecznie przyjazne dla turystów,
- niewykorzystany potencjał terenów wodnych, brak toalet w pobliżu terenów wodnych,
- brak miejsc rekreacji i zabawy dla dzieci i dorosłych,
- niedostateczna jakość i intensywność komunikacji samorząd – mieszkańcy,
- brak wizji rozwoju tego obszaru,
- złe oznakowanie atrakcji Starego Miasta,
- problemy społeczne - dziedziczenie biedy, przyzwyczajenia pokoleniowe, brak chęci wdrażania zmian po stronie mieszkańców,
- duży ruch samochodowy na Starym Mieście, szczególnie na Pl. Grunwaldzkim,
- zbyt mała liczba miejsc pracy,
- brak małej architektury, zły stan chodników i oświetlenia ulicznego,
- odpływ młodych mieszkańców do większych ośrodków,
- w południowej części obszaru - niski poziom bezpieczeństwa oraz zbyt mało patroli policyjnych.

W trakcie prowadzonych konsultacji mieszkańcy zwrócili uwagę na następujące **miejsca problemowe**:

- planty miejskie – jako teren o wysokim potencjale rekreacyjnym i integracyjnym,
- fosa miejska – jako teren spajający i integrujący część północną i południową obszaru o wysokim potencjale kulturalnym i rekreacyjnym, wymagający uporządkowania i wyposażenia w odpowiednią infrastrukturę, konieczność budowy dojścia z obszaru Podzamcza;
- ul. Południowa – najstarszy fragment ulicy w Gniewie, należy rozważyć lepsze jego wyeksponowanie,
- Plac Grunwaldzki – główny punkt śródmieścia o wysokim potencjale integracyjnym, stanowiący wizytówkę miasta, konieczny powrót do jego charakteru z początku XX wieku,
- patio ratusza miejskiego – teren o potencjale integracji, rekreacji, edukacji najmłodszych,
- ul. Wąska, teren między ul. Dolny Podmur i Wąską – teren o potencjale rekreacyjnym, konieczne doinwestowanie.

MOCNE I SŁABE STRONY OBSZARU ORAZ JEGO POTENCJAŁ I ZAGROŻENIA

Mocne strony:

- wpisany do rejestru zabytków układ urbanistyczny w obrębie murów obronnych oraz kompleks zamkowy wraz charakterystycznym zamkiem komturów gniewskich pochodzący z XIII wieku;
- wyjątkowe piękno miejskiego krajobrazu, które podkreśla malownicze położenie Gniewu na wysokim brzegu doliny Wisły przy ujściu Wierzy;
- lokalizacja na terenie obszaru Urzędu Miasta i Gminy, spółki komunalnej INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o. oraz Lokalnego Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych w Gniewie;
- duży potencjał organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających na terenie obszaru;
- znaczący potencjał modernizacyjny istniejących budynków użyteczności publicznej i innych budynków kubaturowych oraz przestrzeni publicznych.

Słabe strony:

- występowanie obiektywnych problemów społecznych powodujących wykluczenie społeczne poszczególnych mieszkańców i całych rodzin; stosunkowo duże wykorzystanie zasiłków w ramach pomocy społecznej w związku z ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy różnego rodzaju uzależnieniami i patologiami rodziny;
- infrastruktura pełniąca funkcje integracyjne dla mieszkańców jest niedostatecznie rozwinięta (w tym deficyty w zakresie obiektów kubaturowych) co w powiązaniu ze występowaniem barier architektonicznych i priorytetem dla samochodów w obrębie rynku przyczynia się do stosunkowo niskiej dostępności dla mieszkańców (którzy nie spędzają tu swojego czasu wolnego) i turystów;
- lokalizacja większości instytucji publicznych zaangażowanych w proces rewitalizacji poza obszarem;
- zmiany struktury społecznej związane z procesem starzenia się społeczeństwa oraz tendencje suburbanizacyjne wpływają na wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym i występowanie deficytów w zakresie odpowiedniego wsparcia dla seniorów;
- zły stan techniczny infrastruktury budynków (prawie 76% obiektów na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji stanowią budynki wybudowane przed rokiem 1970);
- występowanie zjawiska niskiej emisji;
- nieoptymalny stan miejskich nawierzchni, w tym infrastruktury drogowej i chodnikowej;
- brak dostatecznej liczby miejsc parkingowych.

Szanse:

- realizacja kompleksowego programu zakładającego uzupełniające się przedsięwzięcia w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego;
- wykorzystanie potencjału turystycznego i gospodarczego Gniewu oraz możliwości zdynamizowania tych sfer dzięki rozwiązaniu problemów związanych ze stanem infrastruktury technicznej budynków kubaturowych i miejskich przestrzeni oraz infrastrukturą parkingową.
- uzyskanie efektu synergii dzięki współdziałaniu samorządu z aktywnymi na terenie obszaru organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi;
- uzyskanie wsparcia finansowego dla inwestycji infrastrukturalnych i projektów „miękkich” ze środków zewnętrznych, w tym unijnych.

Zagrożenia:

- podejmowanie niepełnego pakietu przedsięwzięć o ograniczonym zasięgu oddziaływania lub ograniczanie zasięgu oddziaływania zadań rewitalizacyjnych jedynie do terenu śródmieścia w oderwaniu od potrzeb rewitalizacyjnych zidentyfikowanych w południowej części obszaru;
- niewystarczający poziom koordynacji działań rewitalizacyjnych;
- nasilanie się niekorzystnych tendencji demograficznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa oraz procesem suburbanizacji;
- wpływ czynników zewnętrznych związanych z koniunkturą gospodarczą w kraju, dostępnością środków pomocowych, sferą normatywną, czy poziomem inwestycji podmiotów zewnętrznych.

LISTA POTENCJALNYCH PARTNERÓW WRAZ Z NAJWAŻNIEJSZYMI PODEJMOWANYMI DZIAŁANAMI

Potencjalni partnerzy społeczni – organizacje pozarządowe:

Fundacja Europejski Park Historyczny w Zamku Gniew, Stowarzyszenie Centrum Aktywnych – Gniew, Stowarzyszenie Kocięskie Centrum Edukacji, Stowarzyszenie Przewodnicy Gniewscy, Stowarzyszenie Gniewska Grupa Obywatelska, Stowarzyszenie Gniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku, Stowarzyszenie Galeria Piłsudskiego, Centrum Myśliwskie "Zamek w Gniewie", Stowarzyszenie Chorągiew Husarska Województwa Pomorskiego, Polski Związek Wędkarski Koło nr

54 GNIEW, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie, Zespół "CARITAS" przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie.

Grupy nieformalne, funkcjonujące na obszarze objętym rewitalizacją:

Centrum Edukacji Regionalnej przy PiMBP w Gniewie, Grupa rekonstrukcyjna Żółty Regiment, Grupa Bez Nazwy, Gniewska Orkiestra Dęta, Zespół Sygnalistów Myśliwskich, Big Band Gymevensis Brass, 1 Gniewska Drużyna Harcerzy „Gniazdo”, Rodzinny Ogród Działkowy im. Juliusza Kraziewiczza, Centrum Muzyczne Aktywnych, Chór Gregoriański "Schola Cantorum Gymevenis".

Potencjalni partnerzy gospodarczy (lokalizacja poza obszarem):

INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o., FAMA Sp. z o.o., Rolls-Royce Marine Poland, Mikrotyk SA.

Pozostali potencjalni partnerzy niesamorządowi (lokalizacja poza obszarem):

Wspólnoty mieszkaniowe, Spółdzielnia Mieszkaniowa w Tczewie, Klub Sportowy "MEWA RR-WIP" Gniew, Klub Sportowy Sobieski Gniew, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Gniewie, Szpitale Tczewskie SA, Ośrodek Zdrowia – Zespół Opieki Zdrowotnej „Medical” Sp. z o.o.

OGÓLNY OPIS PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ WRAZ Z OKREŚLENIEM WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ

Podejmowanie inicjatyw w kierunku ożywienia obszaru zdegradowanego, mając na uwadze rewitalizację społeczną i infrastrukturalną oraz aktywizację gospodarczą, powinno odbywać się w sposób partnerski, w odpowiedzi na precyzyjnie zidentyfikowane problemy. Warunkiem powodzenia jest synergia działań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych. Szczegółowy opis proponowanych działań znajduje się w rozdziale II.4 Narzędzia realizacji celów oraz w załączniku nr 3.

Źródło: Opracowanie własne

9. Wizja stanu pożądanego i planowanych efektów procesu rewitalizacji

Przed dookreśleniem konkretnych celów rewitalizacji należy określić wizję stanu pożądanego. Wizja to konkretyzacja oczekiwań mieszkańców i samorządu w jasno określonej perspektywie czasowej. Wśród motywów wykreowania wizji poza istotnym argumentem dotyczącym konieczności wizualizacji spodziewanych efektów było ukazanie zakresu niezbędnego zobowiązania dla interesariuszy procesu rewitalizacji oraz wzmocnienie poziomu ich motywacji. A interesariusze to przede wszystkim mieszkańcy terenu objętego rewitalizacją. Sukces rewitalizacji będzie przede wszystkim pozytywną zmianą dla mieszkańców - zmianą, której osiągnięcie bez ich udziału jest niemożliwe.

WIZJA ROZWOJU OBSZARU OBJĘTEGO REWITALIZACJĄ

**Bezpieczne i przyjazne miejsce integrujące mieszkańców i przedsiębiorców,
stwarzające warunki dla ich aktywności i wszechstronnego rozwoju
oraz otwarte dla turystów zainteresowanych jego wyjątkowym dziedzictwem
kulturowym i przyrodniczym**

W efekcie realizacji wizji oczekiwane jest zmniejszenie skali dysfunkcji rodzin oraz obserwowanej bezradności życiowej, a także wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego. Spodziewane jest zwiększenie dynamiki rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców oraz pojawienie się nowych inwestorów zewnętrznych zainteresowanych terenami rozwojowymi i atrakcyjnymi lokalami na rewitalizowanych terenach. Przewidywany jest wzrost kwalifikacji zawodowych mieszkańców, a dzięki aktywizacji rynku pracy (m.in. w zakresie usług turystycznych) zmniejszenie bezrobocia. Oczekiwany jest wzrost poziomu aktywności obywatelskiej. Dobrze wyposażone obiekty użyteczności publicznej oferujące nowe usługi dla mieszkańców oraz zmodernizowane przestrzenie miejskie i infrastruktura publiczna o wysokiej estetyce i dostępności, w tym nowe miejsca integracji służyć będą zarówno mieszkańcom, jak również turystom coraz częściej zaglądającym w okolice rynku i okolic. Dzięki realizacji wizji standard życia systematycznie będzie rosł oraz zmniejszać się będzie skala wykluczeń. Co istotne, o realizacji wizji z sukcesem będzie można mówić jedynie w sytuacji, gdy sami mieszkańcy odczuwać będą, że ich sytuacja życiowa zmienia się na lepsze.

10. Cele szczegółowe rewitalizacji oraz założenia procesu

Konkretyzacja wizji rozwoju w postaci dookreślenia celów procesu rewitalizacji stanowi kolejny krok planowania procesu rewitalizacji. Cel główny i cele szczegółowe wyznaczać będą obszary zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć w infrastrukturę oraz zadań o charakterze pozainfrastrukturalnym. Konstrukcję celów dla niniejszego programu w zgodzie z metodologią SMART (ang. *specific, measurable, ambitious, realistic, time-bound*). W związku z tym przyjęto, że cele muszą być konkretne i zawierające jasny przekaz, powinny być możliwe do sprawdzenia stopnia realizacji przy pomocy wskaźników, realne oraz możliwe do osiągnięcia, ambitne i interesujące oraz wyznaczone dla konkretnej perspektywy czasu.

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych, które formułowane były jako odpowiedź na problemy zidentyfikowane na terenie przewidzianym do rewitalizacji, będzie możliwa zarówno na poziomie sfery społecznej, jak i gospodarczej, przestrzennej, technicznej oraz środowiskowej. Zdecydowano się na określenie kompleksowego celu głównego oraz celów szczegółowych o charakterze priorytetów rewitalizacyjnych.

CEL GŁÓWNY:

PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I WZROST JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW TERENU OBJĘTEGO REWITALIZACJĄ

Tak zarysowany cel główny sformułowany na potrzeby niniejszego dokumentu, jeszcze zanim zostanie rozwinięty o cele szczegółowe, wymaga pewnego wprowadzenia. Cel ten związany jest z szeroko stosowanymi na potrzeby nauk społecznych pojęciami *jakości życia* oraz *wykluczenia społecznego*. Warto pochylić się nad znaczeniem tych pojęć, gdyż stanowią one podstawę formułowania dalszych zaleceń naprawczych oraz stanowić będą fundament wszystkich działań rewitalizacyjnych.

Wykluczenie społeczne

Powszechne stosowanie w procesie planowania rewitalizacji pojęcie *wykluczenia*, dotyczy okoliczności, w których dana osoba zostaje, pozbawiona zdolności do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, korzystania z podstawowych praw, instytucji publicznych, usług lub rynków, które powinny być w danej sytuacji dostępne dla każdego¹. Wśród osób szczególnie zagrożonych tak rozumianym wykluczeniem społecznym są więc m.in. odbiorcy pomocy społecznej, osoby długotrwale bezrobotne, seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami, członkowie rodzin dysfunkcyjnych, samotni rodzice w trudnej sytuacji życiowej, dzieci i młodzież z problemami wychowawczymi, osoby uzależnione i współuzależnione, więźniowie opuszczający zakłady karne oraz młodzież opuszczająca zakłady poprawcze itd.

Jakość życia

Według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO – ang. *World Health Organisation*) *jakość życia* to spostrzeganie przez osobę własnej sytuacji życiowej w kontekście uwarunkowań kulturowych, systemu wartości oraz w związku ze swoimi celami, normami i zainteresowaniami¹. W oparciu o definicję jakości życia sformułowaną przez WHO, w 1997 roku Saxena i Orley wyodrębnili następujące czynniki, składające się na jakość życia jednostki: zdrowie fizyczne, stan psychiczny, stopień niezależności, relacje z innymi ludźmi oraz środowisko, w jakim żyje dana osoba¹. Tak postrzegana jakość życia jest więc subiektywnym odczuciem danej osoby i zależy od szeregu czynników składających się na wszystkie sfery życia społeczno-gospodarczego. Podstawą jednak do określenia poziomu jakości życia jest człowiek, jego potrzeby, pragnienia i ambicje.

Mając na uwadze szeroką semantykę tak sformułowanego celu głównego podkreślić należy, że jego realizacja będzie możliwa tylko przy założeniu realizacji kompleksowego pakietu działań. Zadania te powinny zmierzać do eliminacji lub zniwelowania przyczyn zidentyfikowanych problemów, jak również ich skutków. Wdrożenie spójnego wachlarza wzajemnie się warunkujących przedsięwzięć wymaga zaangażowania zróżnicowanego katalogu podmiotów (samorządowych, pozarządowych, gospodarczych i innych), współdziałających w ramach wspólnych idei przewodnich i wartości. Istotny jest także imperatyw związany z ukierunkowaniem interwencji na wszystkich interesariuszy, ze szczególnym uwzględnieniem grup najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne (w tym dzieci i młodzież, seniorzy, osoby dorosłe borykające się z problemami żywymi).

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1 PO PIERWSZE - RODZINA

AKTYWIZACJA SPOŁECZNA
I OBYWATELSKA MIESZKAŃCÓW

1

2

PO DRUGIE - PRACA

WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
I AKTYWIZACJA ZAWODOWA

3

PO TRZECIE – PRZYJAZNA INFRASTRUKTURA

WZROST DOSTĘPNOŚCI WIELOFUNKCYJNYCH
PRZESTRZENI MIEJSKICH

4

PO CZWARTE – POMOCNE INSTYTUCJE

ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI
USŁUG SPOŁECZNYCH

1

PO PIERWSZE - RODZINA

AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I OBYWATELSKA MIESZKAŃCÓW

- 1.1. **Kompleksowe wsparcie dla rodzin i osób** zagrożonych przemocą, borykających się z problemami bytowymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 1.2. **Wzrost poziomu integracji społecznej** dzięki zwiększeniu dostępności zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.
- 1.3. **Wspieranie aktywności obywatelskiej**, społecznej odpowiedzialności mieszkańców oraz wzmacnianie postaw prospołecznych.
- 1.4. **Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa** publicznego i zdrowotnego.

2

PO DRUGIE - PRACA

WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I AKTYWIZACJA ZAWODOWA

- 2.1. **Aktywizacja zawodowa oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji** zawodowych mieszkańców.
- 2.2. **Rozwój zróżnicowanych form wsparcia przedsiębiorczości** mieszkańców oraz działania mające na celu generowanie nowych miejsc pracy.
- 2.3. **Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu** w grupie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 2.4. **Uwolnienie zasobów pracy** poprzez zapewnienie optymalnego poziomu opieki nad dziećmi do lat 3 oraz w wieku przedszkolnym.

3

PO TRZECIE – PRZYJAZNA INFRASTRUKTURA

WZROST DOSTĘPNOŚCI WIELOFUNKCYJNYCH PRZESTRZENI MIEJSKICH

- 3.1. **Modernizacja i przebudowa ogólnodostępnych przestrzeni miejskich i obiektów kubaturowych** w celu nadania nowych atrakcyjnych funkcji o znaczeniu integracyjnym i oddziaływaniu na branżę rozwojowe Gniewu.
- 3.2. **Modernizacja i przebudowa obiektów kubaturowych w celu zwiększenia efektywności energetycznej**, przeciwdziałania niskiej emisji oraz zapewnienia estetyki w obrębie zabytkowego układu urbanistycznego.
- 3.3. **Zwiększenie jakości i dostępności infrastruktury podstawowej** z zakresu usług komunalnych.
- 3.4. **Optymalizacja rozwiązań komunikacyjnych, drogowych i parkingowych**, zwiększenie dostępności pieszej i eliminacja barier architektonicznych.

4

PO CZWARTE – POMOCNE INSTYTUCJE

ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH

- 4.1. **Wzrost kwalifikacji i kompetencji kadr oraz zwiększenie potencjału organizacji pozarządowych** i społecznych wspierających rozwój społeczny.
- 4.2. **Wsparcie w rozwijaniu kwalifikacji i kompetencji kadr oraz optymalizacji struktury organizacyjnych** instytucji świadczących usługi społeczne.
- 4.3. **Wzrost potencjału instytucji oferujących usługi społeczne** poprzez wsparcie działań infrastrukturalnych.
- 4.4. **Działania informacyjne dla mieszkańców** dotyczące możliwości wsparcia.

11. Narzędzia realizacji celów

Określenie wizji i wskazanie celów oraz zoperacjonalizowanie ich poprzez konstrukcję założeń przedsięwzięć rewitalizacyjnych, to kluczowe działania zrealizowane podczas procesu planowania rewitalizacji. Jednak wdrożenie w życia ambitnych planów będzie możliwe jedynie przy określeniu stabilnych i wystarczających źródeł finansowania przedsięwzięć.

Drogą do zapewnienia skutecznego i efektywnego finansowania programu rewitalizacji jest uzyskanie wsparcia ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP) a także z innych źródeł. By zapewnić wsparcie ze środków unijnych konieczne było określenie priorytetu dla realizacji zadań o charakterze społecznym (tzw. działania miękkie) przy uzupełniającej roli przedsięwzięć infrastrukturalnych (tj. zadań inwestycyjnych). W rezultacie skonstruowany wachlarz przedsięwzięć dla obszaru zdegradowanego składać się będzie z pakietów działań (podprojektów) służących harmonijnemu rozwojowi wszystkich sfer kluczowych dla sukcesu rewitalizacji.

Wyczerpujące zestawienie projektów wraz z postulowanym montażem finansowym znajduje się również w załączniku nr 4 Indykatywny plan finansowy.

Ogólny opis podejmowanych działań wraz z określeniem wzajemnych powiązań

Podstawowy i fundamentalny kierunek przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze zdegradowanym został określony w ramach postulatu podnoszenia jakości życia mieszkańców poprzez kreowanie kompleksowego i trwałego rozwoju na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Cel główny o tak szerokim charakterze wpłynął na konieczność wskazania kompleksowego zestawu zadań z różnych sfer, nakierowanych do zróżnicowanych grup odbiorców działań rewitalizacyjnych. Dodatkowo, wszystkie inicjatywy rozwojowe zostały przyjęte do realizacji przy założeniu, że muszą przyczynić się do zlikwidowania lub zniwelowania problemów zidentyfikowanych podczas diagnozy

Tabela 37 Matryca spójności ważniejszych projektów podstawowych zidentyfikowanych dla Lokalnego Programu Rewitalizacji

Zidentyfikowane problemy w zakresie wykluczenia społecznego	Zakres przedmiotowy			
	Adaptacja budynków przy Placu Grunwaldzkim 16/17 oraz Placu Grunwaldzkim 45 na Centrum Wsparcia Rodzin	Zagospodarowanie skwerku przy ul. Wiślanej	Przebudowa nawierzchni wraz z wykonaniem elementów małej architektury oraz wymiana sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na obszarze zdegradowanym, w zakresie ulic: Pod Basztą, Sambora, Dolny Podmur, Kościelna, Ks. Kursikowskiego, Spichrzowa, Franciszka Jakusz – Gostomskiego.	Modernizacja wybranych elementów części wspólnych budynków mieszkalnych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji
Trudności rodzinne i wychowawcze Lokalizacja: Stare Miasto, Podzamcze	Placówka wsparcia dziennego jako odpowiedź na problemy wychowawcze, rodzicielskie, budowania zintegrowanej społeczności, pomocy w nauce i rozwijania zainteresowań.	Zagospodarowanie skwerku wykonane zostanie częściowo przez mieszkańców w ramach prowadzonych zajęć co przyczyni się do identyfikacji mieszkańców. Integracja społeczeństwa poprzez wspólną realizację części zadań (tereny zielone) oraz późniejszą ich pielęgnację.	Poprawa stanu sieci wodociągowej oraz kanalizacji deszczowej przyczyni się do poprawy komfortu życia i funkcjonowania rodziny na obszarze zdegradowanym.	Poprzez remonty podwórzy zlikwidowany zostanie problem braku terenu rekreacyjnego w bliskości miejsca zamieszkania powoduje trudności opiekuńcze dla wielu rodziców. Realizacja zadania przyczyni się do dbałości mieszkańców o własne dobro, integrację społeczeństwa.
Niski poziom aktywności obywatelskiej i włączenia społecznego Lokalizacja: Stare Miasto, Podzamcze	Inicjatywa zakłada możliwość uczestnictwa w działaniach skierowanych podnoszenie świadomości obywatelskiej, takich jak spotkania, debaty, warsztaty, jak również promujących włączenie społeczne osób wykluczonych.	Inicjatywa zakłada włączenie mieszkańców w proces odnowy terenu zdegradowanego, dzięki czemu zyskają oni poczucie własnej wartości w społeczności lokalnej i uczestnictwa w życiu lokalnym.		Inicjatywa ułatwi integrację mieszkańców w grupach sąsiedzkich dzięki stworzeniu infrastruktury umożliwiającej wspólne spędzanie czasu wolnego przez mieszkańców, oraz podnoszących jakość życia mieszkańców wspólnot.

Problem: Patologie i uzależnienia w rodzinach Lokalizacja w obszarze: Stare Miasto, Podzamcze	Inicjatywa ma prowadzić do wsparcia rodzin w trudnej sytuacji, dotkniętej uzależnieniami i innymi patologiami społecznymi poprzez konsultacje ze specjalistami, kursy, grupy wsparcia, pomoc prawników i psychologów.			
Niski poziom bezpieczeństwa Lokalizacja: Stare Miasto, Podzamcze	Inicjatywa zakłada zbliżenie między dzielnicowymi a mieszkańcami w celu lepszej identyfikacji problemów i zagrożeń oraz przygotowanie mieszkańców do szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych.	Poprawa bezpieczeństwa poprzez wykonanie oświetlenia oraz monitoringu	Cały obszar objęty rewitalizacją zostanie objęty monitoringiem.	Dzieci bawiące się w obrębie podwórza są mniej narażone na np. wypadki komunikacyjne.
Brak terenów rekreacji i spędzania wolnego czasu Lokalizacja: Stare Miasto, Podzamcze	Placówka wsparcia dziennego odpowiada na potrzeby mieszkańców w zakresie nauki spędzania czasu wolnego, a jednocześnie jest miejscem gdzie dzieci i rodziny mogą wspólnie nabywać umiejętności i spędzać czas razem.	Stworzenie miejsca, w którym w sposób bezpieczny mieszkańcy terenów zdegradowanych będą mogli spędzać czas wolny.		Zagospodarowane zostaną podwórza wspólnot mieszkaniowych pozwoli to mieszkańcom na zadbanie o własne dobro, ale także umożliwi stworzenie miejsca do spędzania czasu wolnego.
Zniszczona i zdegradowana infrastruktura techniczna Lokalizacja: Stare Miasto, Podzamcze	Zaadaptowane budynki zostaną kompleksowo wyremontowane, jak również zostaną usunięte bariery architektoniczne.	Poprawa estetyki i bezpieczeństwa poprzez wykonanie bezpiecznego zejścia.	Poprawa bezpieczeństwa poprzez wymianę zniszczonej sieci i nawierzchni, co przyczyni się do bezpiecznego poruszania się, poprawy jakości wody i zmniejszenia ilości awarii na obszarze zdegradowanym.	

Źródło: Opracowanie własne

W załączniku nr 4 Indykatory plan finansowy znajduje się wyczerpujący opis planowanych przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających, w tym szczegółowe informacje nt. zakresu rzeczowego, kwot wartości przedsięwzięcia, pochodzenia środków i współfinansowaniu zewnętrznym, grupach docelowych, partnerach i instytucjach odpowiedzialnych za wdrażanie.

Wdrożenie przedmiotowych działań nie będzie mieć negatywnego wpływu na środowisko oraz zdrowie i życie ludzi.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2014-2020

Ważnym elementem umożliwiającym realizację kompleksowego planu działań rewitalizacyjnych zarysowanych w ramach niniejszego dokumentu jest perspektywa uzyskania wsparcia dla realizacji działań ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP)*. Zakłada się możliwość realizacji komplementarnych i wzajemnie się warunkujących działań finansowanych ze środków różnych osi priorytetowych RPO WP w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Dzięki temu uzyskane zostanie wielosektorowe ukierunkowanie interwencji. Podstawowym warunkiem ubiegania się o środki RPO WP jest uwzględnienie przedsięwzięć w ramach przyjętego przez organ uchwałodawczy gminy dokumentu lokalnego programu rewitalizacji (LPR). Program ten wskazywać powinien lokalizację zadania na obszarach zdegradowanych w mieście Gniew, wyznaczonych w oparciu o określone kryteria przestrzenne oraz społeczno-ekonomiczne.

Inne źródła finansowania

Gmina Gniew oraz inne podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji mogą również ubiegać się o współfinansowanie projektów z innych źródeł niż RPO WP. Wspomnieć w tym przypadku należy o krajowych Programach Operacyjnych (PO Wiedza Edukacja Rozwój – POWER, PO Infrastruktura i Środowisko – POLiŚ, PO Inteligentny Rozwój – POIR, PO Polska Cyfrowa - POPC).

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą także być dofinansowane ze środków pochodzących z funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), środków programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) czy też programów ramowych i innych programów Komisji Europejskiej. Istnieje także możliwość pozyskania wsparcia w ramach funduszy i dotacji celowych będących w dyspozycji odpowiednich Ministerstw (np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej itp.).

Ponadto, należy podkreślić znaczenie partycypacji podmiotów prywatnych w procesie rewitalizacji, które może objawiać się realizacją własnych zadań infrastrukturalnych i społecznych o znaczeniu komplementarnym lub partycypacją finansową (wkład prywatny) w projektach współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Lista ważniejszych interesariuszy podmiotowych

Planowanie, wdrożenie i realizacja procesu rewitalizacji wymaga współdziałania liczного grona podmiotów spoza struktury Urzędu Miasta i Gminy Gniew.

Wśród potencjalnych interesariuszy projektów podstawowych planowanych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, można wskazać na takie podmioty zlokalizowane w mieście Gniew, jak:

- **organizacje pozarządowe i grupy nieformalne** działające na terenie miasta – pomoc w realizacji przedsięwzięć, wsparcie w rekrutacji uczestników oraz w promocji i informacji o planowanych działaniach (szerokie współdziałanie możliwe dzięki potencjałowi osobowemu środowiska, wieloletniemu doświadczeniu oraz znajomości lokalnych gniewskich uwarunkowań).
- **przedsiębiorcy i podmioty ekonomii społecznej** – wsparcie w zakresie umożliwienia odbycia staży lub stworzenie perspektywy przyszłego zatrudnienia dla osób uczestniczących w projekcie (współpraca istotna ze względu na potencjał finansowy i organizacyjny oraz wpływ na lokalny rynek pracy).
- **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** – w zakresie koordynacji działań społecznych w spójności z gminną polityką rozwiązywania problemów społecznych (kluczowy podmiot w zakresie kreowania, wdrażania i koordynacji współpracy, podmiot o bardzo dużym potencjale kadrowym, lokalowym i organizacyjnym).
- **przedszkola** - współpraca i konsultacje w zakresie zapewnienia opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz dziećmi w wieku przedszkolnym (postulowane uczestnictwo nie tylko placówek położonych na obszarze objętym rewitalizacją, ale również położonych w bezpośrednim sąsiedztwie).
- **szkoły podstawowe** - współpraca i konsultacje w zakresie prowadzenia uczniów, organizowania zajęć wyrównawczych, pomocy w przygotowaniu dzieci uzdolnionych do udziału w konkursach i olimpiadach oraz w zawodach sportowych, doradztwo w wyborze optymalnych ścieżek rozwoju zawodowego (problemy związane z grupą dzieci i młodzieży oraz stosunkowo niskie wyniki nauczania wskazują konieczność uczestnictwa podmiotów w rewitalizacji).
- **Komisariat Policji w Gniewie** – współpraca w zakresie organizowanych szkoleń z zakresu zagrożeń kryminalnych, zajęć praktycznych o bezpieczeństwie (istotny podmiot w zakresie zidentyfikowanych problemów związanych z bezpieczeństwem publicznym oraz poziomem przestępczości wśród nieletnich; pożądany podmiot przy realizacji zadań edukacyjnych skierowanych do młodzieży i innych grup zagrożonych występowaniem patologii społecznych).

Warto także wskazać na możliwe współdziałanie z podmiotami zlokalizowanym poza miastem, jednak mających wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy Gniewu i analizowanych obszarów problemowych:

- **Powiatowy Urząd Pracy** – współpraca w zakresie realizacji szkoleń, współpraca w zakresie bieżącej informacji o ofertach pracy, współpraca z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi (ważny podmiot konsultacyjny w ramach zadań związanych z aktywizacją zawodową).
- **szkoły zawodowe i podmioty realizujące kształcenie praktyczne i ustawiczne** na terenie Powiatu Tczewskiego – współpraca i konsultacje, organizowanie dodatkowej pomocy dla uczniów mających trudności w nauce, doradztwo w wyborze optymalnych ścieżek rozwoju zawodowego.

- **Komenda Powiatowa Policji w Tczewie** – zakres współpracy adekwatny do ww. współpracy z Komisariatem Policji w Gniewie.
-

12. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych

Uwzględnienie koniecznych działań związanych z ewaluacją zadań/podprojektów oraz monitoringiem skuteczności wdrażanych przedsięwzięć pod kątem przeciwdziałania zidentyfikowanym problemom jest warunkiem obligatoryjnym procesu programowania rewitalizacji przez Gminę Gniew.

Skuteczny system monitorowania i ewaluacji procesu rewitalizacji przyniesie więc szereg korzyści. Po pierwsze urealni rzeczywiste skoordynowanie zarządzania poprzez wyposażenie w konkretne narzędzia. Po drugie uzyskanie zostanie wzmocnienie wieloaspektowej współpracy oraz zapewnienie efektywnego i zgodnego z założeniami wykorzystania środków finansowych (w tym dotacji w ramach RPO WP) dla realizacji celów Programu. Nie bez znaczenia jest też postulat wygenerowania poczucia odpowiedzialności wszystkich partnerów.

Monitoring i ewaluacja realizacji Programu będzie prowadzony na następujących poziomach:

POZIOM REALIZACJI PODPROJEKTU/ZADANIA

Uwzględnienie wskaźników realizacji celów przypisane poszczególnym podprojektom, na podstawie danych pozyskanych od podmiotów odpowiedzialnych za realizację danego podprojektu/zadania.

POZIOM REALIZACJI PROGRAMU/LPR

Analiza w ujęciu globalnym dotycząca obserwacji wskaźników realizacji celów określonych dla całej sfery działań podstawowych oraz badanie sytuacji społeczno-gospodarczej we wszystkich obszarach kryzysowych związanych z zadaniami uzupełniającymi.

Fundamentalnym celem prowadzenia działań ewaluacyjnych Lokalnego Programu Rewitalizacji jest zapewnienie pełnego wdrożenia planowanych w dokumencie przedsięwzięć oraz osiągnięcie wskazanych celów.

Efektem ewaluacji będzie więc potwierdzenie, że Program jest realizowany zgodnie z założeniami lub też skonstruowanie wniosków i rekomendacji. Ewentualne wnioski powinny uwzględniać możliwość zaistnienia przesłanek do wdrożenia procedury aktualizacji Programu. Proces ewaluacji należy prowadzić poprzez sprawdzenie (potwierdzenie lub falsyfikację) przyjętych w Programie założeń, dotyczących poszczególnych zadań. Wskazując na zakres tematyczny ewaluacji należy wymienić: ocenę okresową efektywności i skuteczności, wpływu, odpowiedzialności, realności ekonomicznej i finansowej oraz trwałości Programu w kontekście określonych celów szczegółowych.

Za dokonywanie cyklicznego procesu ewaluacji odpowiedzialny będzie wyznaczony pracownik Urzędu Miasta i Gminy Gniew, którego zadaniem będzie sporządzanie sprawozdań/raportów z realizacji Programu. Wśród zadań wspomnianego pracownika będzie utrzymywanie stałych relacji z koordynatorami odpowiedzialnymi za wdrożenie poszczególnych zadań/podprojektów. Osoby te przekazywać mu będą dane o postępach w realizacji zadania/podprojektu oraz o możliwych opóźnieniach. W sprawozdaniu/raporcie określone zostaną wnioski i rekomendacje, za wdrożenie

których odpowiedzialni będą przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy Gniew lub też pozostałych partnerów określonych w Programie. Podkreślić należy, że część zaleceń wymagać będzie synchronizacji działań wszystkich partnerów procesu rewitalizacji, a także współudziału organów samorządowych (Burmistrz, Rada Miejska). Sytuacja taka będzie miała miejsce m.in. w przypadku zaistnienia konieczności aktualizacji Programu. Możliwe będzie włączenie mieszkańców w proces aktualizacji poprzez zastosowanie form konsultacji społecznych (np. zbieranie uwag).

W ramach procesu ewaluacji dokonywana będzie ocena konkretnych zadań/podprojektów w oparciu o dotyczące ich wskaźniki. Fundamentem procesu ewaluacji jest dokonanie optymalnego wyboru kryteriów. Sugerowane jest wykorzystanie kryteriów przedstawionych przez Komisję Europejską:

1. **Odpowiedniość** - odpowiedniość celów LPR i poszczególnych projektów realizowanych w jego ramach dla problemów, jakie program miał rozwiązać, jak również dla środowiska fizycznego i środowiska polityk, w ramach których funkcjonuje.
2. **Przygotowanie** - logika i kompletność procesu planowania programu oraz wewnętrzna logika i spójność programu.
3. **Efektywność** - koszty, szybkość i efektywność zarządzania, przy wykorzystaniu których wkład i działania zostały przekształcone w wyniki oraz jakość osiągniętych wyników.
4. **Skuteczność** - ocena wkładu osiągniętego dzięki wynikom w stosunku do osiągnięcia celów programu, oraz tego, jaki wpływ miały założenia na osiągnięcia programu.
5. **Wpływ** - skutek, jaki wywiera program w szerszym środowisku, oraz jego wkład w rozwój i podniesienie konkurencyjności miasta.

Mając na uwadze cel główny Programu należy pamiętać, że monitoring jego realizacji wymaga dokonania oceny, czy nakłady ponoszone w wyniku jego wdrażania przekładają się na rozwój społeczny, zwiększenie jakości życia mieszkańców i prowadzą do zniwelowania zidentyfikowanych problemów. Co więcej, w ramach zadań/podprojektów o charakterze „miękkim” (pozainwestycyjnym), kluczowych pod kątem realizacji Programu i realizowanych w dłuższym okresie czasu, dokonywanie oceny wpływu osiąganych rezultatów na sytuację społeczną jest nawet bardziej istotne niż w przypadku zadań/podprojektów związanych z realizacją robót budowlanych czy zakupem sprzętu i wyposażenia. To właśnie działania pozainwestycyjne stanowią też kluczowy i podstawowy element wdrażania Programu.

Krokiem wstępnym dla określenia procedury monitoringowej jest wybór zestawu wskaźników bazowych odnoszących się do podsystemu społecznego, gospodarczego i przestrzennego.

Brane pod uwagę wskaźniki powinny być wiarygodne, określone w czasie i mierzalne; odpowiadać powinny poszczególnym zadaniom/podprojektom oraz danym celom szczegółowym. Tak więc w efekcie możliwe będzie dokładne wskazanie bezpośrednich korzyści będących następstwem wdrożenia zadań/podprojektów.

Monitoring realizacji programu będzie prowadzony na następujących poziomach:

WSKAŹNIKI PRODUKTU

Odnoszą się do produktów, powstałych w wyniku realizacji przedsięwzięcia. Wskaźniki te są mierzalne, liczone w jednostkach materialnych (np. powierzchnia obszaru poddanego rewitalizacji, liczba zrealizowanych szkoleń, liczba beneficjentów itp.).

WSKAŹNIKI REZULTATU

Odpowiadają bezpośrednim efektom społeczno-ekonomicznym, wynikającym z realizacji przedsięwzięcia (np. spadek bezrobocia, wzrost poziomu przedsiębiorczości itp.)

Wskaźniki produktu:

- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (RW) (ha)
- Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich (CI 37) (os.)
- Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych w zrewitalizowanych obszarach objętych wsparciem (szt.)
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w Programie (RW) (os.)
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w Programie (os.)
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w Programie (os.)

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznego wsparcia (os.)
- Liczba udzielonych porad specjalistycznych (szt.)
- Liczba użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (os.)
- Liczba potencjalnych użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (os.)
- Liczba osób podłączonych do infrastruktury sieciowej korzystających z produktów projektu (os.)
- Liczba organizowanych wydarzeń (szkoleń, kursów itp.) (szt.)
- Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych (szt.)
- Liczba osób, które dzięki uczestnictwu w projekcie zwiększyły swoje możliwości na rynku pracy (os.)
- Nośność drogi (kN/oś)
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu Programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (os.)
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu Programu (os.)
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu Programu (os.)

- Liczba wspartych w Programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu (szt.)
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu Programu (os.)

Weryfikacja wskaźników powinna odbywać się raz do roku i powinna obejmować dane uwzględnione dotyczących minionego roku kalendarzowego, na podstawie informacji własnych (Urzędu Miasta i Gminy Gniew) oraz dostępnych danych statystycznych (np. GUS), a także danych partnerów rewitalizacji oraz innych podmiotów dysponujących odpowiednimi bazami danych. Monitoring obejmować powinien również analizę zgodności realizacji działań z przyjętym harmonogramem rzeczowym i finansowym. Postulowane jest także uwzględnienie badań opinii społecznej w zakresie przebiegu procesu rewitalizacji oraz osiągniętych efektów (w tym badania ankietowe i/lub wywiady).

Ze względu na postępujący charakter dokumentu, jakim jest Program Rewitalizacji, system monitoringu i ewaluacji powinien być sprawnym narzędziem szybkiej i efektywnej informacji zwrotnej o rezultatach jego implementacji. Tak, by zarządzający Programem mogli w czasie rzeczywistym wpływać na trwający proces, mając na uwadze jego optymalizację.

Procedura aktualizacji programu

Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji powinna spełniać następujące zasady:

- musi być zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju;
- musi powstawać i być weryfikowana w procesie społecznym przy aktywnym uczestnictwie lokalnych środowisk;
- musi być spójna ze strategiami wojewódzkimi i krajowymi, a także uwzględniać normy obowiązujące w UE;
- musi być dokumentem pragmatycznym, tj. określać jak przekładać „cele” na konkretne działania;
- powinna być zgodna w warstwie realizacyjnej ze schematem SMART tj. zadania są: konkretne (specific), mierzalne (measurable), uzgodnione (agreed), wykonalne (real) oraz określone w czasie (timed);
- musi być dokumentem dynamicznym;
- wszystkie zadania wyznaczone do realizacji przez jednostki zależne od samorządu gminy muszą być podporządkowane i zgodne ze strategią gminy.

Aktualizacja powinna być dokonywana co najmniej raz na trzy lata za pomocą weryfikacji w społecznym procesie, tzn. po uzyskaniu społecznej akceptacji. Podstawą działań jest:

- monitoring wdrażania programu rewitalizacji,
- reakcja na zaistniałe potrzeby i aktualną sytuację (tj. zmiany prawne, gospodarcze, polityczne, społeczne),
- zmiany i trendy społeczno-gospodarcze,
- opinie środowiska lokalnego uzyskiwane z użyciem procedur partycypacyjnych,
- procesy ewaluacyjne.

13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa

Ze względu na znaczący stopień skomplikowania procesu rewitalizacji niezbędne jest stworzenie konkretnych i spójnych zasad zarządzania wdrażaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew. W kroku pierwszym tworzenia systemu zarządzania należy dążyć do powołania jednostki odpowiedzialnej za kwestie związane z koordynacją działań wewnątrz struktury Urzędu Miasta i Gminy Gniew lub podjęcie decyzji w zakresie delegowania zadań związanych z koordynacją konkretnemu pracownikowi Urzędu. Do zadań jednostki lub oddelegowanego pracownika należeć będzie kreowanie efektywnego współdziałania wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji partycypujących we wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew, w tym:

- poszczególnych referatów i samodzielnych stanowisk funkcjonujących w ramach struktury Urzędu Miasta i Gminy Gniew (m.in. referaty: Organizacyjny, Inwestycji i Infrastruktury, Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska, Gospodarki Nieruchomościami, Społeczny, Promocji i Informacji)
- jednostki organizacyjne Gminy Gniew (m.in. Przedszkole w Gniewie, Szkoły Podstawowe w Gniewie, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Sportu, Fundacja Zamek w Gniewie, INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o.);
- pozostałe podmioty publiczne zaangażowane w realizację LPR (m.in. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS), Dom Pomocy Społecznej (DPS) w Gniewie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Tczewie, Komisariat Policji w Gniewie oraz Komenda Powiatowa Policji w Tczewie, Powiatowy Urząd Pracy w Tczewie, wspólnoty mieszkaniowe, Spółdzielnia Mieszkaniowa w Tczewie, Klub Sportowy "MEWA RR-WIP" Gniew, Klub Sportowy Sobieski Gniew, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Gniewie, Szpitale Tczewskie SA, Ośrodek Zdrowia – Zespół Opieki Zdrowotnej „Medical” Sp. z o.o.
- organizacje pozarządowe;
- pozostałe podmioty prywatne, w tym pracodawcy.

Niezbędne działania dla zapewnienia efektywnej realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji:

1. stworzenie kompleksowego systemu zarządzania;
2. wyznaczenie osób/podmiotów odpowiedzialnych oraz osób do kontaktu w ramach poszczególnych zadań/podprojektów;
3. przeprowadzenie procesu przygotowanie dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz opracowanie zakresu zadań/podprojektów planowanych do realizacji;
4. przeprowadzenie negocjacji zakresu zadań/podprojektów planowanych do realizacji;
5. formalne uchwalenie Lokalnego Programu Rewitalizacji przez Radę;
6. stworzenie struktur organizacyjnych umożliwiających współpracę Urzędu Miasta i Gminy Gniew z innymi uczestnikami procesu w celu realizacji działań na obszarze rewitalizacji;
7. określenie systemu ewaluacji i monitoringu, wyznaczenie osób/podmiotów odpowiedzialnych za ewaluację i monitoring oraz opracowanie niezbędnych ankiet i formularzy.

Lokalny Program Rewitalizacji jest kluczowym dokumentem wpływającym na jakość życia nie tylko mieszkańców obszarów objętych działaniami rewitalizacyjnymi, ale także pozostałych mieszkańców

Gniewu i okolic. W związku z tym dla zapewnienia optymalnego poziomu informacji w lokalnym środowisku oraz mając na uwadze konieczność promocji założeń programu i jego efektów należy rozważyć powołanie Pełnomocnika Burmistrza ds. rewitalizacji oraz zorganizowanie punktu informacyjnego w ramach struktury Urzędu Miasta i Gminy Gniew. Punkt informacyjny byłby miejscem dostępnym dla wszystkich mieszkańców, gdzie mogliby oni uzyskać wszelkie niezbędne informacje m.in. o dostępnych formach partycypacji w poszczególnych zadaniach Programu, w tym możliwościach skorzystania ze wsparcia unijnego. Punkt informacyjny powinien być zlokalizowany na obszarach poddawanych rewitalizacji, w miejscu pozbawionym barier architektonicznych.

Uzyskanie najbardziej efektywnej współpracy między poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w proces rewitalizacji wymagać może powołania w trakcie wdrażania rewitalizacji struktury organizacyjnej obejmującej funkcje doradcze i zespoły robocze np. w formie komitetu sterującego. Komitet sterujący powinien spotykać się w ustalonych interwałach czasowych i obradować nad poziomem realizacji celów oraz zadań/podprojektów, analizując także dane związane z monitoringiem i ewaluacją.

14. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z sierpnia 2016 roku, wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych (a także szerzej: przedsięwzięć) jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Tak więc analizując postulat konieczności zapewnienia komplementarności w ramach planowania i wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023 należało uwzględnić następujące okoliczności:

Tabela 38 Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Komplementarność przestrzenna
- Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. - Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. - Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.
Zadania rewitalizacyjne wpisane do programu rewitalizacji są zaplanowane na obszarze śródmieścia o największym potencjale rozwojowym. Zmodernizowana przestrzeń miejska oraz obiekty kubaturowe będą służyć także mieszkańcom innych części miasta i gminy. Zaplanowane w projekcie zadania są wzajemnie powiązane (np. w zakresie działań infrastrukturalnych i miękkich dotyczących Centrum Wsparcia Rodzin) dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergetycznego.
Komplementarność problemowa
- Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzennofunkcyjnym, technicznym, środowiskowym). - Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. - W komplementarności problemowej konieczne jest określenie pożądanego stanu, do którego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz jego parametryzacja. Tak postawione zadanie ułatwi później wybór odpowiednich mierników/wskaźników osiągnięcia celów programu rewitalizacji. - Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.
Zadania rewitalizacyjne wpisane do programu rewitalizacji są zaplanowane na obszarze śródmieścia o największym potencjale rozwojowym. Zaplanowane w projekcie zadania wzajemnie się dopełniają i dotyczą wszystkich sfer rozwojowych istotnych z punktu widzenia rewitalizacji tj. aspekt społeczny (Centrum Wsparcia Rodzin), gospodarczy oraz techniczno-przestrzenny i środowiskowy (wymiana sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej, zagospodarowanie skwerów,

modernizacja części wspólnych budynków mieszkalnych). Planowane działania powiązane są także z innymi działaniami rewitalizacyjnymi (np. działania zaplanowane przy współfinansowaniu ze środków UE będą wdrażane wspólnie z zadaniami realizowanymi ze środków własnych). Dla każdego z zadań określono wskaźniki rezultatu.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

- Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na **efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur**. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.
- Zaplanowany system zarządzania (patrz Rozdział 13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa) został zaplanowany w zgodzie z obecnie funkcjonującymi zasadami zarządzania przy uwzględnieniu priorytetu efektywności LPR.

Komplementarność międzyokresowa

- **wykorzystanie doświadczeń** z poprzedniej perspektywy UE 2007-2013
- **uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013** (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie.
- Zmiany wprowadzane w programach rewitalizacji odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu.
- **Przygotowanie programu rewitalizacji poprzedziła analiza doświadczeń z wdrażania zadań rewitalizacyjnych współfinansowanych m.in. w ramach perspektywy UE 2007-2013.**

Komplementarność źródeł finansowania

- Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego **uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS** z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji.
- **Zadania rewitalizacyjne wpisane do programu rewitalizacji uwzględniają zróżnicowany wolumen źródeł dofinansowania ze środków RPO (EFRR i EFS) a także POWER, POIiŚ i innych środków UE. Zaplanowano także współfinansowanie ze środków własnych samorządu, zaangażowanie wkładu prywatnego oraz pozyskanie innych środków zewnętrznych np. WFOŚiGW. Różne formy finansowania mają charakter dopełniający i zgodnie z zasadami prawnymi nie zakładają tzw. podwójnego finansowania.**

Źródło: Opracowanie własne;

15. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup w proces rewitalizacji

Rewitalizacja to proces, w centrum którego są przede wszystkim ludzie – mieszkańcy i przedstawiciele wszystkich interesariuszy, w tym podmiotów samorządowych, pozarządowych, gospodarczych, grup nieformalnych i innych. Nie sposób przeprowadzić rzetelnej diagnozy prowadzącej do określenia obszarów kryzysowych bez udziału osób, dla których i wśród których ma być prowadzona rewitalizacja społeczna, gospodarcza, techniczna, przestrzenna i środowiskowa.

Co więcej, ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji także podkreśla znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji w procesie tworzenia i wdrażania programu rewitalizacji. Jedynie partycypacyjne podejście do rewitalizacji daje szansę na sukces i realizację celów określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

W związku z tym podczas przygotowanie programu rewitalizacji zdecydowano się na stworzenie wielu form partycypacji społecznej i udziału mieszkańców w tworzeniu dokumentu. Zrealizowano m.in. następujące działania:

- Spotkanie 18 czerwca 2015 roku – Warsztaty z mieszkańcami Starego Miasta,
- Spotkanie 19 czerwca 2015 roku – Warsztaty z mieszkańcami Podzamcza,
- Spotkanie 15 lipca 2015 roku – spotkanie konsultacyjne z lokalnymi liderami i przedsiębiorcami,
- Spotkanie 12 sierpnia 2015 roku – spotkanie podsumowujące,
- Debata publiczna w sali kameralnej Biblioteki Miejskiej w Gniewie przy Pl. Grunwaldzkim 16/17 w dniu 20 czerwca 2016 roku,
- Spacer studyjny na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji w dniu 20 czerwca 2016 roku,
- konsultacje projektu dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji – marzec 2017 roku,
- Zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Projekt dokumentu był także zgodnie z odpowiednimi przepisami i wyłożony do publicznego wglądu oraz opublikowany na stronie internetowej gminy.

W celu szerszej promocji form konsultacji informacje o ich formie i terminie publikowano wielokrotnie na stronach internetowych gminy, a także umieszczono na plakatach i ulotkach promocyjnych.

Zbliżone mechanizmy włączenia społeczeństwa w proces rewitalizacji będą realizowane w okresie wdrażania programu, a ich opis znalazł się w rozdziale 13 System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa.

Załącznik nr 1 Raport z konsultacji społecznych na etapie diagnozy

Przeprowadzone spotkania

Rewitalizacja jest procesem, u którego podstaw leży efektywne zaangażowanie wszystkich interesariuszy i bieżąca z nimi współpraca.

Przeprowadzone do tej pory zostały **cztery spotkania** z potencjalnymi uczestnikami procesu rewitalizacji oraz wszystkimi pozostałymi interesariuszami projektu, którzy wyrazili zainteresowanie uczestnictwem.

Dwa z nich miały formę warsztatów przeprowadzonych na obszarach wybranych do rewitalizacji w trakcie procesu delimitacji obszarów problemowych, dwa kolejne miały natomiast za zadania uporządkowanie uwag mieszkańców zebranych podczas warsztatów, przedstawienie wniosków i zebranie dodatkowych uwag.

Spotkanie 18 czerwca 2015 roku – Warsztaty z mieszkańcami Starego Miasta

Uczestnicy: mieszkańcy i lokalni liderzy (ok. 15 osób)

Miejsce: sala przy Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Mikołaja, ul. Kursikowskiego w Gniewie

Prowadzący: Patryk Kropidłowski, Paweł Klawiter-Piwowski (AMT Partner sp. z o.o.)

Omawiane zagadnienia:

1. Definicja i istota rewitalizacji obszarów miejskich
 2. Lokalny Program Rewitalizacji i jego znaczenie w nowej perspektywie budżetowej Unii Europejskiej
 3. Wspólne określenie silnych i słabych stron oraz szans rozwojowych Starego Miasta w Gniewie
 4. Identyfikacja miejsc wymagających szczególnej interwencji
-

Spotkanie 19 czerwca 2015 roku – Warsztaty z mieszkańcami Podzamcza

Uczestnicy: mieszkańcy i lokalni liderzy (ok. 15 osób)

Miejsce: przystań przy ul. Rybackiej w Gniewie

Prowadzący: Ewelina Zych, Patryk Kropidłowski (AMT Partner sp. z o.o.)

Omawiane zagadnienia:

1. Definicja i istota rewitalizacji obszarów miejskich
2. Lokalny Program Rewitalizacji i jego znaczenie w nowej perspektywie budżetowej Unii Europejskiej
3. Wspólne określenie silnych i słabych stron oraz szans rozwojowych Podzamcza w Gniewie
4. Identyfikacja miejsc wymagających szczególnej interwencji

Spotkanie 15 lipca 2015 roku – spotkanie konsultacyjne z lokalnymi liderami i przedsiębiorcami

Uczestnicy: mieszkańcy, przedstawiciele władz lokalnych, przedsiębiorcy i lokalni liderzy (ok. 20 osób)

Miejsce: Sala Kameralna Biblioteki w Gniewie, Plac Grunwaldzki

Prowadzący: Patryk Kropidłowski (AMT Partner sp. z o.o.)

Omawiane zagadnienia:

1. Znaczenie procesu rewitalizacji
2. Istota Lokalnego Programu Rewitalizacji
3. Podział miasta na obszary problemowe
4. Wyniki analizy wskaźnikowej
5. Przykłady możliwych działań w procesie rewitalizacji

Spotkanie 12 sierpnia 2015 roku – spotkanie podsumowujące

Uczestnicy: mieszkańcy, przedstawiciele władz lokalnych i lokalni liderzy (ok. 25 osób)

Miejsce: Sala Kameralna Biblioteki w Gniewie, Plac Grunwaldzki

Prowadzący: Patryk Kropidłowski (AMT Partner sp. z o.o.)

Omawiane zagadnienia:

1. Podsumowanie diagnozy obszarów problemowych
2. Podsumowanie konsultacji społecznych
3. Podsumowanie wyników ankiety
4. Propozycje działań

Wnioski z przeprowadzonych spotkań

W ramach przeprowadzonych warsztatów na obszarach Starego Miasta i Podzamcza zebrano poglądy mieszkańców na temat silnych stron oraz słabości, jak i szans rozwojowych tych części miasta. Poniżej przedstawiono ich syntezę.

Mocne strony Starego Miasta w ocenie mieszkańców:

- Unikalny układ urbanistyczny
- Tereny zamkowe
- Tereny byłej fosy
- Położenie w dolinie Wisły
- Położenie i dostępność komunikacyjna (droga krajowa nr 91, bliskość autostrady A1)
- Tradycje rycerskie, strzeleckie i rzemieślnicze

Słabe strony Starego Miasta w ocenie mieszkańców:

- Niski poziom estetyki Starego Miasta
- Izolacja terenów zamkowych
- Stare Miasto nieprzyjazne turystom
- Brak miejsc rekreacji i zabawy dla dzieci
- Brak komunikacji samorząd – mieszkańcy
- Brak wizji rozwoju tego obszaru

- Złe oznakowanie atrakcji Starego Miasta
- Dziedziczenie biedy, przyzwyczajenia pokoleniowe
- Brak chęci wdrażania zmian po stronie mieszkańców
- Duży ruch samochodowy na Pl. Grunwaldzkim i Starym Mieście
- Niska ilość miejsc pracy

Potencjał rozwojowy Starego Miasta w ocenie mieszkańców:

- Wsparcie małej przedsiębiorczości
- Wykorzystanie popularności zamku do szerszej promocji miasta
- Uporządkowanie terenów zielonych
- Uporządkowanie ruchu samochodowego i systemu parkowania na Starym Mieście
- Punkty informacyjne
- Wyeksponowanie rzeki i wykorzystanie jej potencjału
- Rozwój i promocja lokalnego rzemiosła

Mocne strony Podzamcza w ocenie mieszkańców:

- Zabytkowe domy
- Bliskość terenów zamkowych
- Położenie w dolinie Wisły, przy ujściu Wierzycy
- Przystań wodna,
- Zintegrowani mieszkańcy
- Targowisko

Słabe strony Podzamcza w ocenie mieszkańców:

- Niewykorzystany potencjał terenów wodnych
- Niski poziom estetyki budynków i obejść
- Brak miejsc rekreacji dla dzieci i dorosłych
- Brak małej architektury
- Niski poziom czystości
- Zły stan chodników i oświetlenia ulicznego
- Niewykorzystany potencjał targowiska
- Brak organizacji imprez poza terenami zamkowymi
- Brak toalet w pobliżu terenów wodnych
- Odptyw młodych mieszkańców do większych ośrodków
- Niski poziom bezpieczeństwa, zbyt mało patroli

Potencjał rozwojowy Podzamcza w ocenie mieszkańców:

- Wsparcie małej przedsiębiorczości
 - Poprawa estetyki budynków – uporządkowanie kwestii własnościowych nieruchomości
 - Utrzymanie czystości na wyższym poziomie
 - Utworzenie kąpieliska
 - Rozwój przystani
 - Połączenie fosi z ul. Wiślaną
-

- Przekształcenie drogi wojewódzkiej w ciąg pieszo-rowerowy
- Utworzenie dojścia do Wierzycy
- Utworzenie systemu monitoringu
- Budowa miejsc rekreacji
- Stworzenie oferty dla dzieci i młodzieży
- Powrót ginących zawodów

Na kolejnych spotkaniach, podsumowujących wnioski z konsultacji w formie warsztatów poruszono dodatkowe kwestie problemowe, których rozwiązanie powinno znaleźć priorytetowe miejsce w lokalnym programie rewitalizacji. Należą do nich:

- Problem niskiej emisji,
- Duży udział lokali o nieuregulowanej kwestii własnościowej,
- Nadmierny ruch samochodowy,
- Izolacja terenów zamkowych
- Niski poziom estetyki ciągów Zamek – Stare Miasto.

Na bazie dyskusji wypracowano także proponowane rozwiązania zidentyfikowanych problemów, m.in.:

- Pilna estetyzacja Starego Miasta, w szczególności ciągów Zamek – Stare Miasto,
- Kompleksowa wizja rozwoju miasta,
- Wprowadzenie rozwiązań w zakresie aktywnego zwiedzania miasta,
- Oferta miejska uzupełniająca ofertę Zamku,
- Koncepcja ekspozycji wykopalisk,
- Systemowe wsparcie przedsiębiorczości.

Na ostatnim ze spotkań wypracowano ponadto listę proponowanych zadań, które powinny zostać wskazane w lokalnym programie rewitalizacji i włączone w zakres zadań. Zaliczają się do nich:

- Utworzenie Centrum Edukacji i Dziedzictwa Kulturowego z salą wystawienniczą (Pl. Grunwaldzki 6 lub 14, ul. Sobieskiego 12),
- Utworzenie Kawiarenki Obywatelskiej (miejsce szkoleń, kursów, doradztwa zawodowego, działań integracyjnych – Pl. Grunwaldzki 16-17),
- Zagospodarowanie fosy dla celów kulturalno-rekreacyjnych (np. centrum wystawiennicze, siłownia, amfiteatr),
- Uregulowanie gospodarki wód opadowych, wymiana podziemnej infrastruktury technicznej wraz z przebudową nawierzchni ulic Starego Miasta,
- Zagospodarowanie dziedzińca budynku Urzędu Miasta i Gminy na cele publiczne i wystawiennicze,
- Zagospodarowanie patio kamienic w obrębie Placu Grunwaldzkiego
- Przebudowa nawierzchni ulic Starego Miasta i montaż małej architektury,
- Planty Gniewskie (teren pomiędzy ul. Sobieskiego a ul. 27 Stycznia) – zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele rekreacyjne,
- Stworzenie taniej bazy noclegowej w rejonie Pl. Grunwaldzkiego wraz z wypożyczalnią rowerów,
- Zagospodarowanie istniejących przestrzeni publicznych (skwerów, placów zabaw):

- Ul. Sobieskiego przy budynku „Jowity”,
 - Teren pomiędzy ul. Wiślaną a Wąską,
 - Teren przy ul. Wiślanej i Promowej,
 - Odbudowa murów obronnych – prace społecznie użyteczne,
 - Utworzenie nowych terenów zielonych i rekreacyjnych,
 - Budowa fontanny i zagospodarowanie przestrzeni Placu Grunwaldzkiego,
 - Utworzenie ogrodu botanicznego na terenie fosy zamkowej,
 - Stworzenie podejścia z ul. Wiślanej do fosy zamkowej,
 - Uruchomienie baru regionalnego.
-

Załącznik nr 2 Raport z konsultacji społecznych na etapie wyboru obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Wstęp

W związku z przystąpieniem do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zaplanowano i zrealizowano konsultacje społeczne.

Konsultacje społeczne, zgodnie z wydanym w dniu 9 czerwca 2016 roku obwieszczeniem Burmistrza Miasta i Gminy Gniew zostały zaplanowane w dniach od 17 czerwca 2016 r. do 20 lipca 2016 r.

Jednocześnie zaplanowano dodatkowe formy konsultacji społecznych:

1. Debata publiczna w sali kameralnej Biblioteki Miejskiej w Gniewie przy Pl. Grunwaldzkim 16/17 w dniu 20 czerwca 2016 roku o godzinie 14.00;
2. Spacer studyjny na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji w dniu 20 czerwca 2016 r. o godzinie 15.00.
3. Zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W celu szerszej promocji form konsultacji informacje o ich formie i terminie opublikowano na stronach internetowych gminy, a także umieszczono na plakatach i ulotkach promocyjnych, których formę przedstawiono poniżej.

Zapraszamy do współuczestnictwa w tworzeniu lokalnego programu rewitalizacji miasta Gniew!

Władze Miasta i Gminy Gniew zapraszają na konsultacje społeczne „Diagnoza obszarów zdegradowanych i rewitalizacji” stworzonej na potrzeby Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Gniew do roku 2020.

Lokalny Program Rewitalizacji to dokument, który rozpoczyna proces rewitalizacji na tych obszarach miasta, na których stwierdzono największe nasilenie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

20 czerwca godzina 14.00

Sala Kameralna
Plac Grunwaldzki 16/17, Gniew

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

UNIA EUROPEJSKA
Fundusze Europejskie

Lokalny Program Rewitalizacji to dokument, który rozpoczyna proces rewitalizacji na tych obszarach miasta, na których stwierdzono największe nasilenie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Działania rewitalizacyjne zaplanowane na obszarach zagrożonych degradacją, które zostaną wpisane do Lokalnego Programu Rewitalizacji mają szansę na uzyskanie zewnętrznego finansowania, m.in. z funduszy europejskich.

Właśnie dlatego tak ważny jest Państwa udział w procesie konsultacji społecznych. To dzięki Państwa spostrzeżeniom i pomysłom możliwe będzie wspólne właściwie zdiagnozowanie problemów obszarów miasta najbardziej zagrożonych negatywnymi zjawiskami. W rezultacie łatwiej będzie opracować najważniejszy pakiet działań inwestycyjnych i aktywizacyjnych dla mieszkańców obszaru oraz jego infrastruktury.

Już 20 czerwca zapraszamy Państwa do uczestnictwa w dwóch etapach konsultacji społecznych wyznaczonych obszarów zdegradowanych i rewitalizacji – obszarze Starego Miasta i Podzamcza w Gniewie.

O godzinie 14.00 zapraszamy na prezentację wyników diagnozy obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, którą przedstawią autorzy tego opracowania. Planowana jest również dyskusja i debata na temat ustalonych granic tych obszarów.

Po zakończeniu spotkania, około godz. 15.00 zapraszamy Państwa na spacer studyjny po dwóch obszarach rewitalizacji – obszarze Starego Miasta i obszarze Podzamcza. Wspólnie z Państwem weryfikować będziemy przyjęte granice obszarów oraz dokonamy identyfikacji problemów mieszkańców, jak i ustalimy możliwe kierunki ich rozwiązania.

Liczymy na państwa obecność i aktywny udział w rewitalizacji Starego Miasta i Podzamcza w Gniewie!

Dla zapewnienia jak najszerszego udziału zainteresowanych stron w instrumentach konsultacyjnych podjęto się szerokiej dystrybucji materiałów informacyjnych, tak by dotrzeć do jak największej grupy mieszkańców miasta. Plakaty rozwieszane były na tablicach informacyjnych i słupach ogłoszeniowych, a ulotki dostarczane do lokali mieszkalnych i rozdawane w miejskich instytucjach.

Debata publiczna

Debata publiczna została przeprowadzona w Sali Kameralnej w dniu 20 czerwca 2016 roku. Ze strony organizatora – AMT Partner sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, spotkanie prowadzili Patryk Kropidłowski i Ewelina Zych.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz miasta i samorządu (w tym burmistrz i radni) oraz mieszkańcy Gniewa.

Spotkanie miało formę prezentacji najważniejszych założeń projektu uchwały oraz przedstawienia wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem takiego wyboru.

W prezentacji przedstawiono także istotę projektowanego dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz samego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Celem prowadzących było również przedstawienie pozycji planowanej rewitalizacji na tle innych licznych prowadzonych aktualnie w Gniewie działań inwestycyjnych (wymiana infrastruktury podziemnej na obszarze Starego Miasta, czy projekt realizowany w ramach działania 8.3 *Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe* Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013).

Granice obszaru zdegradowanego i rewitalizacji (ostatecznie objęty one ten sam obszar) zaprezentowano na tle całego miasta i pozostałych obszarów problemowych.

W trakcie debaty wypracowano ponadto listę proponowanych zadań, które powinny zostać wskazane w lokalnym programie rewitalizacji i włączone w zakres zadań. Zaliczają się do nich:

- Utworzenie Centrum Edukacji i Dziedzictwa Kulturowego z salą wystawienniczą (lokalizacja prawdopodobnie przy ul. Sobieskiego – do dalszego uzgodnienia),
- Utworzenie Kawiarenki Obywatelskiej (miejsce szkoleń, kursów, doradztwa zawodowego, działań integracyjnych – Pl. Grunwaldzki 16-17),
- Zagospodarowanie fosy dla celów kulturalno-rekreacyjnych
- Zagospodarowanie dziedzińca budynku Urzędu Miasta i Gminy na cele publiczne i wystawiennicze,
- Planty Gniewskie (teren pomiędzy ul. Sobieskiego a ul. 27 Stycznia) – zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele rekreacyjne,
- Zagospodarowanie istniejących przestrzeni publicznych (skwerów, placów zabaw):
- Odbudowa murów obronnych – prace społecznie użyteczne,
- Utworzenie nowych terenów zielonych i rekreacyjnych,
- Budowa fontanny i zagospodarowanie przestrzeni Placu Grunwaldzkiego,
- Utworzenie ogrodu botanicznego na terenie fosy zamkowej,
- Stworzenie podejścia z ul. Wiślanej do fosy zamkowej.

Spotkanie zawierało również formę dyskusji, z której najważniejsze wnioski to:

- konieczność szerszego informowania mieszkańców o obszarach i granicach, w ramach których realizowane są poszczególne inwestycje miejskie,
- konieczność przeglądu nieruchomości w celu właściwego wyboru lokalizacji późniejszych inwestycji w ramach projektu rewitalizacyjnego
- niezbędność objęcia obszarem rewitalizacji terenu fosy miejskiej jako wspólnego dla obszarów Starego Miasta i Podzamcza terenu o potencjale społecznym.

- konieczność ekspozycji budynków stanowiących dziedzictwo lokalne i prezentacja historii tych obiektów oraz ich właścicieli.

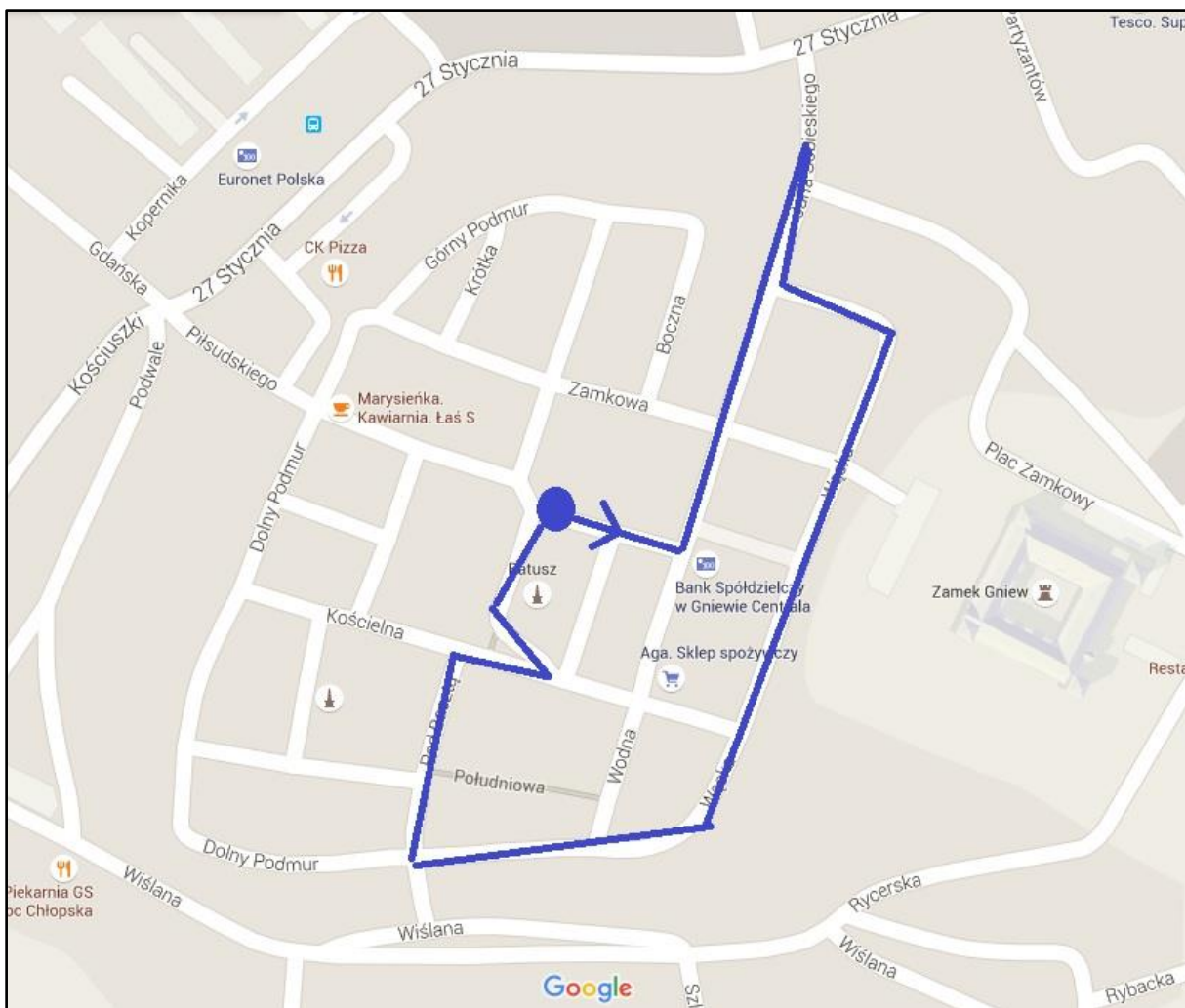

Spacer studyjny

Spacer stanowił kolejny, obok debaty instrument realizacji konsultacji społecznych. Przeprowadzony został 20 czerwca 2016 roku po godzinie 15.00. Ze strony organizatora – AMT Partner sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, spacer prowadzili Patryk Kropidłowski i Ewelina Zych.

Celem spaceru była prezentacja granic obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, a także identyfikacja potencjalnych miejsc problemowych, wymagających interwencji i kierunków interwencji na tych obszarach.

Poniżej zaprezentowano schematyczną trasę spaceru.

W trakcie spaceru mieszkańcy zwrócili uwagę na następujące miejsca problemowe:

- plany miejskie – jako teren o wysokim potencjale rekreacyjnym i integracyjnym
- fosa miejska – jako teren spajający i integrujący Stare Miasto i Podzamcze o wysokim potencjale kulturalnym i rekreacyjnym, wymagający uporządkowania i wyposażenia w odpowiednią infrastrukturę; konieczność budowy dojścia z obszaru Podzamcza;
- ul. Wąska – ulica często odwiedzana przez turystów, wymagająca pilnej estetyzacji,
- ul. Południowa – najstarszy fragment ulicy w Gniewie, należy rozważyć lepsze jego wyeksponowanie
- teren między ul. Dolny Podmur i Wąską – teren o potencjale rekreacyjnym dla Podzamcza, konieczne doinwestowanie,
- Plac Grunwaldzki – główny punkt śródmieścia o wysokim potencjale integracyjnym, stanowiący wizytówkę miasta, konieczny powrót do jego charakteru z początku XX w.
- patio ratusza miejskiego – teren o potencjale integracji, rekreacji, edukacji najmłodszych.

Formularz uwag

Uwagi do projektu uchwały poddanego konsultacjom zgłaszać można było z wykorzystaniem przygotowanego formularza uwag. Formularz umożliwiał odniesienie się do konkretnych punktów projektu i wskazanie uwag wraz z uzasadnieniem. Forma formularza wymagała podania danych osobowych i kontaktowych. Wygląd pierwszej strony formularza przedstawia poniższa ilustracja.

FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG

Projekt *Diagnozy Obszarów Zdegradowanych i Rewitalizacji* w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Gniew do roku 2020*

Prosimy o wypełnienie formularza do dnia 20 lipca 2016 r.

Wypełniony formularz prosimy wysłać pod adres e-mail: sekretariat@gniew.pl, przesłać pocztą, bądź złożyć osobiście w Urzędzie Miasta i Gminy Gniew, Plac Grunwaldzki 1, 83-140 Gniew lub Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewie, ul. Witosa 9, 83-140 Gniew

1. Informacja o zgłaszającym:

imię i nazwisko/ nazwa organizacji	
e-mail	
tel.	

2. Zgłaszane uwagi, postulaty, propozycje

Lp.	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (nr strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi
1			

1

Formularz dostępny był w wersji papierowej w Urzędzie Miasta i Gminy oraz Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewie. Dystrybuowany był również na debacie w dniu 20 czerwca 2016 roku. Wypełniony formularz można było przekazać osobiście, listownie lub pocztą elektroniczną.

Wersja elektroniczna formularza umieszczona została w internetowym Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Gniew pod adresem: <http://www.bip.gniew.pl/Article/get/id,18976.html>

biuletyn
informacji publicznej

MENU

Informacje podstawowe

URZĄD MIASTA I GMINY GNIEW

Władze gminy
Komórki Organizacyjne Urzędu
Ogłoszenia
Publicznie dostępny wykaz danych
Kontrola
Rejestr umów
Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miast...
Wybory
Spisy
Wyszukiwanie punktów adresowych
Wykazy
Gospodarka odpadami

Szukaj...

Strona główna / Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Gniew do 2020 roku

FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG Projekt Diagnozy Obszarów Zdegradowanych i Rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Gniew do roku 2020

ZAŁĄCZNIKI

formularz_zglaszania_uwag.pdf

Data: 2016-06-17 11:36:08 Rozmiar: 298,16k Format: pdf

POBIERZ

POBIERZ WSZYSTKIE ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 3 Raport z konsultacji społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji

Wstęp

W związku z przygotowaniem projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji zaplanowano i zrealizowano konsultacje społeczne projektu tego dokumentu.

Konsultacje społeczne, zgodnie z wydanym w dniu 21 września 2016 roku obwieszczeniem Burmistrza Miasta i Gminy Gniew zostały zaplanowane w dniach od 30 września 2016 r. do 31 października 2016 r.

We wskazanym wyżej okresie wyłożony do publicznego wglądu oraz opublikowany na stronie internetowej gminy był projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Jednocześnie zaplanowano dodatkowe formy konsultacji społecznych:

1. Debata publiczna w sali kameralnej Biblioteki Miejskiej w Gniewie przy Pl. Grunwaldzkim 16/17 w dniu 24 października 2016 roku o godzinie 14.00.
2. Ankieta dla mieszkańców miasta zbierana i dystrybuowana w formie papierowej w dniach od 30 września 2016 roku do 14 października 2016 roku.
3. Zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W celu szerszej promocji form konsultacji informacje o ich formie i terminie opublikowano na stronach internetowych gminy, a także umieszczono na plakatach i ulotkach promocyjnych, których formę przedstawiono poniżej.

Lokalny Program Rewitalizacji to dokument, który rozpoczyna proces rewitalizacji na tych obszarach miasta, na których stwierdzono największe nasilenie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Działania rewitalizacyjne zaplanowane na obszarach zagrożonych degradacją, które zostaną wpisane do Lokalnego Programu Rewitalizacji mają szansę na uzyskanie zewnętrznego finansowania, m.in. z funduszy europejskich.

Właśnie dlatego tak ważny jest Państwa udział w procesie konsultacji społecznych. To dzięki Państwa spostrzeżeniom i pomysłom możliwe będzie wspólne właściwie zdiagnozowanie problemów obszarów miasta najbardziej zagrożonych negatywnymi zjawiskami. W rezultacie łatwiej będzie opracować najwłaściwszy pakiet działań inwestycyjnych i aktywizacyjnych dla mieszkańców obszaru oraz jego infrastruktury.

W dniach od 30 września do 14 października dystrybuowana będzie ankieta, w której zbierane będą opinie na temat głównych założeń i kierunków Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Już 24 października o godz. 14.00 zapraszamy Państwa do Sali Kameralnej przy Placu Grunwaldzkim 16/17 w Gniewie na otwarte spotkanie, w trakcie którego przedstawione zostaną główne założenia projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji i planowane do realizacji w ramach procesu rewitalizacyjnego zadania dla obszaru Starego Miasta i Podzamcza w Gniewie.

Do 31 października zbierane będą uwagi do projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji. Formularze można przekazywać w formie papierowej lub elektronicznej. Szczegóły w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.gniew.pl w zakładce „Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Gniew do roku 2020”.

Liczymy na państwa obecność i aktywny udział w rewitalizacji Starego Miasta i Podzamcza w Gniewie!

Dla zapewnienia jak najszerszego udziału zainteresowanych stron w instrumentach konsultacyjnych podjęto się szerokiej dystrybucji materiałów informacyjnych, tak by dotrzeć do jak największej grupy mieszkańców miasta. Plakaty rozwieszane były na tablicach informacyjnych i słupach ogłoszeniowych, a ulotki dostarczane do lokali mieszkalnych i rozdawane w miejskich instytucjach.

Debata publiczna

Debata publiczna została przeprowadzona w Sali Kameralnej w dniu 24 października 2016 roku. Ze strony organizatora – AMT Partner sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, spotkanie prowadzili Patryk Kropidłowski i Ryszard Kreft. Ze strony samorządu spotkanie współprowadził Zastępca Burmistrza Tomasz Sikora.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz miasta i samorządu oraz mieszkańcy Gniewa.

Spotkanie miało formę prezentacji najważniejszych założeń projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji, w tym: podsumowania diagnozy i wyboru obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, celów ogólnych i szczegółowych, wizji programu, propozycji działań proponowanych do realizacji.

W prezentacji przedstawiono kształt przedsięwzięć rewitalizacyjnych będących wynikiem prac samorządu, dotychczasowych konsultacji społecznych, a także negocjacji z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego.

Obecnych poinformowano o możliwościach składania uwag do projektu dokumentu z wykorzystaniem formularza uwag.

Spotkanie zawierało również formę dyskusji, z której najważniejsze wnioski to:

- konieczność planowania rewitalizacji obszaru zdegradowanego z poszanowaniem praw wszystkich stron – mieszkańców, przedsiębiorców i turystów,
- konieczność harmonijnego rozwijania atrakcyjności osiedleńczej, turystycznej i inwestycyjnej,
- konieczność traktowania zadań rewitalizacyjnych jako punktu wyjścia dla dalszych, wieloaspektowych działań mających na celu zmianę społecznego i infrastrukturalnego charakteru dzielnicy,
- konieczność konsultowania proponowanych rozwiązań technicznych i architektonicznych z mieszkańcami i przedsiębiorcami na etapie projektowania.

Ankieta dla mieszkańców

W dniach od 30 września do 14 października dystrybuowana była ankieta, w której zbierane były opinie na temat głównych założeń i kierunków Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusze Spójności

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Gniew do 2020 roku

ANKIETA

W ramach konsultacji projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Gniew do 2020 roku zapraszamy do wypełnienia ankiety dotyczącej oceny stanu aktualnego oraz potencjału obszaru Starego Miasta i Podzamcze w Gniewie, określonych na etapie wcześniejszych konsultacji jako obszary zdegradowane i przeznaczone do rewitalizacji. Dla uzyskania wiarygodnych wyników prosimy o wypełnienie wszystkich pól. Ankieta jest anonimowa.

Wypełnioną ankietę prosimy zwrócić do sekretariatu Urzędu Miasta i Gminy w Gniewie lub przesłać na adres e-mail:

I. OCENA STANU AKTUALNEGO, POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO ORAZ IDENTYFIKACJA POTRZEB OBSZARU STAREGO MIASTA I PODZAMCZA W GNIEWIE

1. Proszę ocenić atrakcyjność osiedlową, turystyczną i inwestycyjną obszaru Starego Miasta i Podzamcze w Gniewie. Proszę ocenić w skali od 1 do 5:

1 – bardzo źle, 2 – źle, 3 – umiarkowanie, 4 – dobrze, 5 – bardzo dobrze

KATEGORIA	STARE MIASTO					PODZAMCZE				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Infrastruktura drogowa (drogi, chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie)										
Kanalizacja sanitarna (jakość i dostępność)										
Wodociąg (jakość i dostępność)										
Poziom estetyki obszaru										
Zagospodarowanie terenu w mała architektura (ławki, śmietniki itp.)										
Dostępność terenów zielonych i rekreacji										
Dostępność miejsc integracji mieszkańców										
Aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców										
Oferta lokalnego rynku pracy										
Oferta sportowo-rekreacyjna										
Oferta kulturalna										
Oferta turystyczna										
Oferta dla seniorów										
Oferta dla dzieci i młodzieży										
Poziom bezpieczeństwa										
Natężenie ruchu drogowego										
Dostępność miejsc parkingowych										
Dostępność punktów usługowych										
Dostępność obiektów handlowych										

2. Proszę wskazać największy atut i największą słabość obszaru Starego Miasta i Podzamcze w Gniewie. Proszę wskazać po jednym.

Atut:

Słabość:

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusze Spójności

3. Proszę wskazać, w czym można upatrywać potencjał rozwojowy Starego Miasta i Podzamcza w Gniewie. Proszę zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi.

☐ poprawa infrastruktury (drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej)

☐ rozwój oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej

☐ rozwój całonocnej oferty turystycznej

☐ poprawa warunków życia mieszkańców

☐ rozwój drobnej przedsiębiorczości, handlu, usług

☐ wzrost poziomu estetyki budynków, podwojek itp.

☐ wzrost aktywności społecznej mieszkańców

☐ inne, jakie?

4. Proszę o wskazanie najpilniejszych zadań koniecznych do realizacji na terenie obszaru Starego Miasta i Podzamcza w Gniewie w perspektywie do 2020 roku. Proszę zaznaczyć maksymalnie 2 zadania.

Zadanie	
Budowa/modernizacja dróg i chodników	
Budowa ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych	
Rozbudowa/modernizacja sieci wodno-ściekowej	
Realizacja programów/projektów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	
Realizacja programów/projektów wspierających lokalny rynek pracy	
Realizacja programów/projektów dla drobnej przedsiębiorczości	
Realizacja programów/projektów integrujących mieszkańców, w szczególności spłacidów	
Stworzenie miejsca integracji mieszkańców	
Budowa terenów zielonych (dławy, zieleńce itp.)	
Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych, np. boiska, korty tenisowe	
Poczerzenie oferty kulturalnej	
Poczerzenie oferty turystycznej	
Rewitalizacja i renowacja zabudowy	
Ograniczenie ruchu samochodowego, tworzenie stref ruchu pieszo	
Budowa parkingów/parkingów	
Inne, jakie?	

II. IDENTYFIKACJA OSOBOWA

1. Płeć: ☐ Kobieta ☐ Mężczyzna

2. Wiek: ☐ ≤ 19 lat ☐ 20-29 lat ☐ 30-39 lat ☐ 40-49 lat ☐ 50-59 lat ☐ 60 lat i więcej

3. Wykształcenie: ☐ podstawowe ☐ zawodowe ☐ średnie ☐ wyższe

4. Status zawodowy: ☐ uczeń/student ☐ pracujący ☐ przedsiębiorca ☐ emeryt/rencista ☐ bezrobotny

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Formularz uwag

Uwagi do projektu dokumentu poddanego konsultacjom zgłaszać można było z wykorzystaniem przygotowanego formularza uwag. Formularz umożliwiał odniesienie się do konkretnych punktów projektu i wskazanie uwag wraz z uzasadnieniem. Forma formularza wymagała podania danych osobowych i kontaktowych. Wygląd pierwszej strony formularza przedstawia poniższa ilustracja.

Załącznik nr 4 Indykatory plan finansowy i zakres planowanych działań dla obszaru rewitalizacji

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Potencjalne partnerstwa	Zakres czasowy realizacji	Planowany koszt w zł i źródła finansowania	Zgodność z celami LPR
Projekty podstawowe							
1	Centrum Wsparcia Rodzin	Po przeprowadzeniu diagnozy potrzeb uczestników projektu stwierdzono, że jednym z ważniejszych problemów jest bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym rodzin niepełnych i wielodzietnych. W rodzinach tych brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, właściwych wzorców komunikacyjnych, dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa. Często w tych rodzinach dzieci pozostawione są same sobie, większość czasu wolnego spędzają poza domem. Częściej u tych dzieci pojawiają się problemy z nauką, szukają akceptacji wśród rówieśników, zaczynają wagarować, uciekać z domu, popadać w konflikt z prawem. Kolejnym zauważonym problemem jest brak dostatecznego wsparcia dla osób starszych, z niepełno sprawnościami, które z różnych względów nie mogą liczyć na pomoc ze strony bliskich. Prowadzi to do izolacji od lokalnej społeczności i oraz problemów podstawowych czynnościach życiowych. Osobnym, ale równie ważnym problemem jest pomoc osobom z uzależnieniami, które nie chcą uczestniczyć w terapiach, marnotrawiących otrzymane wsparcie. W znacznej mierze oddalające się od funkcjonowania w środowisku. Nierozwiązanie wyżej wymienionych problemów prowadzić będzie do obniżenia własnej wartości, przemocy w rodzinie, uzależnień, utraty stabilizacji życiowej, poczucia bezsilności,	Gmina Gniew Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym naborze	1. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 2. Parafia Gniew 3. Komisariat policji 4. Uniwersytet III wieku 5. Klub seniora 6. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna 7. Pierwsza Gniewska drużyna harcerek „Gniazdo”	Od 01-2018 do 12-2019	1 400 000,00 Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	1.1 1.2 1.3 1.4 4.1 4.2 4.4

	które często prowadzi do zaburzeń w relacjach rodziny i może być powodem izolacji społecznej. Wsparciem w latach 2018-2019 objętych zostanie 70 osób ze zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego. Wsparciem zostaną objęte rodziny zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w których najczęściej występuje bezrobocie, trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz problem uzależnień i przemocy domowej, a także osoby niesamodzielne, a w tym osoby starsze i z niepełnosprawnościami. W ramach projektu realizowane będą działania z zakresu: I. Specjalistyczne wsparcie rodzin Opis: Wsparcie będzie miało charakter kompleksowy i jednocześnie zindywidualizowany, zaprojektowane do potrzeb konkretnego uczestnika projektu i jego rodziny, na podstawie przeprowadzonej diagnozy środowiska. W ramach projektu realizowane będą działania z zakresu: - poradnictwo prawne - konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psycholog, pedagog, terapeuta): - mediacje, terapia, porady. Świadczenie profesjonalnej pomocy (doradczej, edukacyjnej, terapeutycznej) dla dzieci i rodziców w sytuacji rozpadu rodzin lub innej trudnej sytuacji życiowej. - warsztaty umiejętności rodzicielskich (szkoła dla rodziców) - organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji rodzin - konsultacje z zakresu terapii uzależnień - wspieranie rodzin w rozwoju umiejętności spędzania czasu wolnego i rozwijania umiejętności u dzieci i młodzieży - opieka nad osobami zależnymi (dziećmi) na czas korzystania rodziców ze wsparcia II. Placówka wsparcia dziennego					
--	---	--	--	--	--	--

		Zgodnie z art. 18 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. Wsparciem objęte zostaną dzieci z obszaru zdegradowanego. Wsparcie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Placówka wsparcia dziennego prowadzona formule mieszanej: pracy opiekuńczej i podwórkowej. Forma opiekuńcza zapewniająca dzieciom: - opiekę i wychowanie - pomoc w nauce - organizację czasu wolnego, wspieranie i rozwijanie zainteresowań Forma podwórkowa: - realizowana przez wychowawców – działania animacyjne i socjoterapeutyczne. - street working – praca uliczna z osobami najbardziej zaniedbanymi i zagrożonymi patologią, potrzebującymi pomocy w ich środowisku. III. Usługi opiekuńcze Punkt wsparcia dziennej opieki dla osób niesamodzielnych w ramach którego planuje się m. in. działania animacyjne i opiekuńcze skierowane do osób starszych np. rozwijanie zainteresowań, prelekcje, wspólne spędzanie czasu, zajęcia sportowe w celu utrzymania sprawności fizycznej i aktywności społecznej osób w ich miejscu zamieszkania. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> • Liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznego wsparcia (osoby) • Liczba udzielonych porad specjalistycznych (szt.)					
2	Adaptacja budynku przy Placu Grunwaldzkim 16/17 na Centrum Wsparcia Rodzin	Adaptacja pomieszczeń budynku przy placu Grunwaldzkim 16/17 o łącznej powierzchni ok. 320 m² w tym: piwnice ok. 140 m², parter ok. 100 m², 2 piętro ok. 80m². W ramach projektu zostaną zaadaptowane pomieszczenia o łącznej powierzchni ok. 320 m², które będą pełnić funkcje: placówki wsparcia dziennego, szkoleniowe, warsztatowe i wystawiennicze oraz pod realizację zadań z zakresu	Gmina Gniew	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<i>Od 01-2018 do 12-2018</i>	1 500 000,00 zł Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	3.1 4.3

		konsultacji i poradnictwa specjalistycznego zarówno grupowego, jak i indywidualnego. W ramach zagospodarowania piwnic planuje się przystosowanie pomieszczeń na funkcje warsztatowe, wystawiennicze (ewentualnie magazyn) z zapleczem socjalno-sanitarnym. Na parterze przewiduje się przystosowanie pomieszczeń pod placówkę wsparcia dziennego oraz zajęcia szkoleniowe, konsultacje indywidualne i grupowe. W pomieszczeniu na 2 piętrze planuje się salę wystawowo – szkoleniową dla realizacji zajęć dla większych grup. Planuje się również usunięcie w obiekcie barier architektonicznych utrudniających poruszanie się osób niepełnosprawnych. Dodatkowo zostanie zagospodarowane podwórze o powierzchni ok. 160 m², poprzez zadaszenie połowy przestrzeni podwórza, wymianę nawierzchni oraz usunięcie barier architektonicznych, wykonanie oświetlenia i elementów małej architektury. Podwórze będzie dostosowane do potrzeb szkoleniowo – rekreacyjnych. Cały obszar znajduje się w strefie ochrony konserwatorskiej, dlatego zarówno nawierzchnie, jak i elewacje budynków oraz wszelkie elementy małej architektury wyznaczą zalecenia konserwatora zabytków. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby)					
3	Adaptacja budynku przy Placu Grunwaldzkim 45 na Centrum Wsparcia Rodzin	Z uwagi na niewystarczającą kubaturę budynku przy Placu Grunwaldzkim 16/17, część zadań została przeniesiona do obiektu przy Placu Grunwaldzkim 45 oddalonego o ok. 100 m. Zadanie polegać będzie na adaptacji pomieszczeń budynku przy placu Grunwaldzkim 45 o łącznej powierzchni ok. 90 m². W ramach adaptacji zostaną usunięte bariery architektoniczne utrudniające wejście do lokalu oraz zostanie zagospodarowana przestrzeń na realizację zadań z zakresu poradnictwa prawnego oraz opieki nad osobami zależnymi. <u>Wskaźniki rezultatu:</u>	Gmina Gniew	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Od 10-2017 do 12-2018	60 000,00 zł Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	3.1 4.3

		Liczba użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby)					
4	Zagospodarowanie skwerku przy ul. Wiślanej	W ramach zadania zagospodarowany zostanie zniszczony i zaniedbany obszar dz. nr 75/6, o powierzchni 1826 m², stanowiący własność gminy Gniew, poprzez nasadzenia roślin, montaż małej architektury, wykonanie ciągów komunikacyjnych oraz bezpiecznego zejścia pomiędzy ul. Wąską a ul. Wiślaną. Planuje się w drodze konkursu architektonicznego wybór wykonawcy koncepcji zagospodarowania skwerku przy ul. Wiślanej. Cały obszar znajduje się w strefie ochrony konserwatorskiej, dlatego zarówno nawierzchnie, jak i wszelkie elementy małej architektury wyznaczą zalecenia konserwatora zabytków. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba potencjalnych użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby)	Gmina Gniew	INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o. - utrzymanie porządku i zieleni miejskiej	Od 06-2018 do 06-2019	200 000,00 zł Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	3.1 3.3
5	Przebudowa nawierzchni wraz z wykonaniem elementów małej architektury oraz wymiana sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na obszarze zdegradowanym, w zakresie ulic: Pod Basztą, Sambora, Dolny Podmur, Kościelna, Ks. Kursikowskiego, Spichrzowa,	Teren objęty projektem posiada kilkudziesięcioletnią infrastrukturę o znacznym stopniu zużycia i korozji, której wymiana jest konieczna dla realizacji kolejnego etapu zadania. W ramach przebudowy nawierzchni, planuje się wymianę nawierzchni, montaż małej architektury, instalację automatycznej toalety publicznej oraz monitoringu. Cały obszar znajduje się w strefie ochrony konserwatorskiej, dlatego zarówno nawierzchnie, jak i wszelkie elementy małej architektury wyznaczą zalecenia konserwatora zabytków. W ramach zadania zostanie przebudowana nawierzchnia ulic o łącznej powierzchni 4974 m² oraz długości 721 mb, oraz wymienione zostaną sieci, w ilościach: sieci wodociągowe: 690 mb, Kanalizacji sanitarnej: 380 mb, kanalizacji deszczowej: 410 mb. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba osób podłączonych do infrastruktury sieciowej korzystających z produktów projektu (osoby)	Gmina Gniew	n/d	Od 01-2019 do 12-2021	3 942 641,08 zł Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	3.1 3.3 3.4

	Franciszka Jakusz – Gostomskiego						
6	Modernizacja wybranych elementów części wspólnych budynków mieszkalnych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji	Na obszarze Starego Miasta i Podzamcza występuje 27 wspólnot mieszkaniowych. W ostatnich latach w wielu budynkach jako priorytet wykonywano remonty dachów, pozostawiając wygląd elewacji i podwórzy bez zmian. Stan elewacji budynków oraz ich bezpośredniego otoczenia na obszarze zdegradowanym wymaga pilnej interwencji. W ramach projektu zostanie ogłoszony otwarty konkurs na partnera projektu zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy wdrożeniowej. Zakłada się udział minimum 5 wspólnot mieszkaniowych oraz minimum 1 budynku komunalnego. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby)	Gmina Gniew	Wspólnoty mieszkaniowe w obszarze rewitalizacji wyłonione w trybie i na zasadach określonych w ustawie o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności w perspektywie finansowej 2014-2020, odpowiedzialne za zaplanowanie i realizację poszczególnych zadań w ramach planowanego przedsięwzięcia.	Od 01-2019 do 12-2021	750 000,00 zł Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	1.3 3.1 3.3
7	Realizacja części skwerku przy ul. Wiślanej przez mieszkańców obszarów zdegradowanych (cross-financing)	Zadanie polegać będzie na wykonaniu części realizacji zadania: Zagospodarowanie skwerku przy ul. Wiślanej przez uczestników zajęć o tematyce projektowania i wykonania elementów małej architektury oraz zagospodarowania terenów zielonych. Mieszkańcy z obszaru zdegradowanego zaangażowani w projekt będą uczestniczyć w tworzeniu skwerku (montaż małej architektury, nasadzenia roślin i ich późniejsza pielęgnacja, dbanie o ład i porządek zagospodarowanego miejsca), co przyczyni się do integracji ze społecznością lokalną, dbałości o swoje otoczenie, docenienia własnej pracy. Skwerek stanie się jednym z miejsc ujętych w ramach Muzeum Ziemi Gniewskiej – szlaków turystycznych wiodących do atrakcyjnych miejsc miasta, w których planowana jest ekspozycja zabytków archeologicznych z terenu miasta	Gmina Gniew	Organizacje pozarządowe INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o. - utrzymanie porządku i zieleni miejskiej	Od 01-2018 do 12-2019	60 000,00 zł Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	1.3 3.3

		<u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba uczestników wydarzenia zwiększającego poziom integracji społecznej (osoby)					
8	Dostosowanie Domu Bramnego do funkcji turystycznej	Inwestycja obejmuje dostosowanie obiektu Domu Bramnego (obiekt w kompleksie zamku) do pełnienia funkcji turystycznej. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba odwiedzających obiekt o funkcji turystycznej (osoby)	Zamek Gniew sp. z o.o	n/d	Od 01-2019 do 12-2019	1.800.000,00 Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	1.3 3.3
Projekty uzupełniające							
9	Centrum Edukacji i Dziedzictwa Kulturowego wraz z salą wystawienniczą	Zagospodarowanie obiektu przy ul. Sobieskiego 12 (w tym odbudowa). Utworzenie miejsca integracji lokalnej społeczności wokół lokalnego dziedzictwa i rzemiosła, atrakcyjnego równocześnie dla turystów. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby)	Gmina Gniew	Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym naborze	Od 01-2022 do 12-2022	500 000,00 Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	1.3 3.1 4.3
10	Utworzenie Kawiarenki Obywatelskiej	Prowadzenie miejsca do prowadzenia szkoleń, kursów, doradztwa zawodowego, działań integracyjnych, kulturowych <u>Wskaźniki rezultatu:</u> - Liczba użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby) - Liczba organizowanych wydarzeń (szkoleń, kursów itp.) (szt.)	Gmina Gniew	Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym naborze	Od 01-2021 do 12-2021	430 000,00 Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	1.3 3.1 4.3 4.4
11	Zagospodarowanie fosy zamkowej dla celów kulturalno-rekreacyjnych dla mieszkańców	Wykonanie parku rozrywki, centrum wystawienniczego w plenerze, siłowni, amfiteatru, ogrodu botanicznego. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba potencjalnych użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby)	Gmina Gniew	Zamek Gniew	Od 01-2021 do 12-2023	2 000 000,00 Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	1.3 3.1 3.4

		Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych (szt.)					
12	Wiślane Trasy Rowerowe	Projekt polega na wytyczeniu trasy rowerowej biegnącej przez teren gminy Gniew wraz z budową 5 punktów postojowych. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba potencjalnych użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby)	Gmina Gniew	Miasto Tczew Gmina Tczew Gmina Subkowy Gmina Pelplin	2018	555 945,35 Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	3.1 3.4
13	Kajakiem Przez Pomorze	Projekt polega na wykonaniu 3 miejsc postojowych przy rzece Wierzycy, w miejscowościach Brody Pomorskie (wykonanie przystani wraz z polem namiotowym), Gniewskie Młyny (wykonanie przenoski) oraz Gniew (wykonanie przystani) <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba potencjalnych użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby)	Gmina Gniew	Miasto Starogard Gdański Gmina Starogard Gdański Gmina Pelplin	2018	822 444,89 Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	3.1
14	Gniew – miasto z charakterem	Przedmiotem projektu jest wykonanie prac budowlano-montażowych polegających na przebudowie nawierzchni ulic i placów w obrębie wpisanego do rejestru zabytków Starego Miasta w Gniewie (Plac Grunwaldzki i ulice Piłsudskiego, Sobieskiego, Brzozowskiego, Wąska, Bankowa, Wschodnia, Wodna i część Zamkowej) oraz montażu małej architektury, zagospodarowaniu terenu fosy zamkowej i terenu zielonego za murami obronnymi (planty gniewskie). Celem nadrzędnym projektu jest przywrócenie śródmieściu Gniewu charakteru z przełomu XIX i XX wieku, co z kolei przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności i podkreślenia walorów kulturowych przestrzeni publicznej w ramach zabytkowego układu urbanistycznego miasta. Łączna powierzchnia ulic i placów wpisanych do rejestru zabytków i objętych wsparciem w ramach projektu wynosi 2,3031 ha. Szacuje się, że liczba odwiedzających Gniew osiągnie w 2019 r. 69500 osób. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba turystów korzystających z powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby)	Gmina Gniew	n/d	2017-2018	6.892.194,42 Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	3.1 3.3 3.4

15	Projekty systemowe z dziedziny aktywizacji zawodowej dla powiatu tczewskiego	Dwuletnie systemowe projekty planowane do realizacji przez Powiatowy Urząd Pracy w Tczewie zmierzające do aktywizacji zawodowej wykluczonych grup społecznych z terenu powiatu tczewskiego <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba osób, które dzięki uczestnictwie w projekcie zwiększyły swoje możliwości na rynku pracy (osoby)	Powiatowy Urząd Pracy w Tczewie	n/d	2017-2018 2019-2020	Bd.	2.1 2.2 2.3 2.4
16	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (w ramach PO Infrastruktura i Środowisko lub RPO WP 2014-2020)	Inwestycja polegać będzie na budowie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z drogą dojazdową przy ulicy Krasickiego w Gniewie. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba potencjalnych użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby)	Gmina Gniew	n/d	2017	2.000.000,00 Dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020: 85%	3.3
17	Przebudowa ul. Hallera w Gniewie	Inwestycja polega na wykonaniu kanalizacji deszczowej oraz nawierzchni, parkingów oraz chodników, wraz z oświetleniem na ul. Hallera w Gniewie. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Nośność drogi (kN/oś)	Gmina Gniew	n/d	2017	3.500.000,00 (środki własne, PPP)	3.3 3.4
Projekty planowane do realizacji w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru zdegradowanego i oddziałujące na ten obszar							
A	Budowa Szkoły Podstawowej w Gniewie	Inwestycja polegać będzie na rozbudowie Szkoły Podstawowej w Gniewie o część dydaktyczną oraz halę sportową. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby)	Gmina Gniew	n/d	2017-2018	10.000.000,00 (środki własne, PPP)	3.1 3.3 4.3
B	Remont chodników i ulicy Partyzantów w Gniewie	Inwestycja polegać będzie na budowie kanalizacji deszczowej oraz przebudowie chodników i ulicy Partyzantów w Gniewie wraz z wykonaniem oświetlenia. <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Nośność drogi (kN/oś)	Gmina Gniew	n/d	2017	1.500.000,00 (środki własne)	3.3 3.4

C	Przebudowa ul. Sobieskiego w Gniewie	Inwestycja polegać będzie na przebudowie skrzyżowania ul. 27 stycznia z ul. Sobieskiego oraz przebudowa nawierzchni ul. Sobieskiego <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Nośność drogi (kN/oś)	Gmina Gniew	n/d	2017	2.600.000,00 (środki własne)	3.3 3.4
D	Modernizacja ul. Hallera w Gniewie	Inwestycja polega na budowie kanalizacji deszczowej oraz przebudowie nawierzchni na ul. Hallera w Gniewie <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Nośność drogi (kN/oś)	Gmina Gniew	n/d	2016	1.500.000,00 (środki własne)	3.3 3.4
E	Budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na terenie miasta Gniew, w ulicach: Sobieskiego, Plac Grunwaldzki, Piłsudskiego	Inwestycja polega na wykonaniu sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej na Placu Grunwaldzkim oraz w ulicach Sobieskiego i Piłsudskiego w Gniewie, a także wykonanie przyłączy wodociągowych i sanitarnych z posesji zlokalizowanych w tych ulicach i innych prac, zgodnie z dokumentacją budowlaną <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba osób podłączonych do infrastruktury sieciowej korzystających z produktów projektu (osoby)	INWEST-KOM w Gniewie sp. z o.o.	n/d	2016-2017	2.273.581,94 (dofinansowanie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku)	3.3

Ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji

Planowane finansowanie ze źródeł:

1.	krajowych publicznych	24 428 065,80
2	krajowych prywatnych	382 500,00
3	funduszy UE	19 476 241,88
4	z innych źródeł	0
	RAZEM	44 286 807,68

Spis Tabel

Tabela 1 Obszary realizacji celów szczegółowych polityki miejskiej – macierz wątków tematycznych	8
Tabela 2 Priorytety polityki miejskiej województwa pomorskiego.....	10
Tabela 3 Priorytety i cele określone w Strategii zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Gniew na lata 2009-2020	13
Tabela 4 Matryca powiązań między LPR a dokumentacji strategicznymi gminy	14
Tabela 5 Wybrane dane statystyczne dla Miasta i Gminy Gniew	20
Tabela 6 Charakterystyka obszarów problemowych	25
Tabela 7 OBSZAR 1 – „Osiedle Witosa”	26
Tabela 8 OBSZAR 2 – „Partyzantów”	27
Tabela 9 OBSZAR 3 – „Osiedle Sikorskiego”	28
Tabela 10 OBSZAR 4 – „Stare Miasto”	29
Tabela 11 OBSZAR 5 – „Osiedle M. Konopnickiej”	30
Tabela 12 OBSZAR 6 – „Czyżewskiego”	31
Tabela 13 OBSZAR 7 – „Gdańska”	32
Tabela 14 OBSZAR 8 – „Podzamcze”	33
Tabela 15 OBSZAR 9 – obszar nieurbanizowany	34
Tabela 16 OBSZAR 10 – Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierpice, Szprudowo.....	35
Tabela 17 OBSZAR 11 – Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy.....	36
Tabela 18 OBSZAR 12 – Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	37
Tabela 19 OBSZAR 13 – Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska	38
Tabela 20 OBSZAR 14 – Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	39
Tabela 21 OBSZAR 15 – Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	40
Tabela 22 OBSZAR 16 – Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	41
Tabela 23 OBSZAR 17 – Nicponia, Tymawa	42
Tabela 24 Wskaźniki – kryteria społeczne, gospodarcze, techniczne, przestrzenne i środowiskowe	44
Tabela 25 Porównanie obszarów w ramach kryteriów społecznych, gospodarczych, technicznych, przestrzennych i środowiskowych	47
Tabela 26 Analiza obszarów w zakresie kryteriów społecznych	49
Tabela 27 Analiza obszarów w zakresie kryteriów gospodarczych	50
Tabela 28 Analiza obszarów w zakresie kryteriów technicznych	52
Tabela 29 Analiza obszarów w zakresie kryteriów przestrzennych	53
Tabela 30 Analiza obszarów w zakresie kryteriów środowiskowych	54

Tabela 31 Powody przyznania pomocy społecznej w 2015 roku	59
Tabela 32 Dwie możliwe formy wsparcia działalności organizacji ze strony samorządu	67
Tabela 33 Zadania priorytetowe gminy w zakresie współpracy z organizacjami	68
Tabela 34 Obiekty wpisane do rejestru zabytków zlokalizowane na terenie obszaru śródmiejskim	73
Tabela 35 Nieruchomości na obszarze rewitalizacji według struktury własności	75
Tabela 36 Karta obszaru zdegradowanego	84
Tabela 37 Matryca spójności ważniejszych projektów podstawowych zidentyfikowanych dla Lokalnego Programu Rewitalizacji	94
Tabela 38 Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.	105

Spis Rysunków

Rysunek 1 Podział Gminy Gniew na obszary problemowe	23
Rysunek 2 Zaproponowany podział miasta na obszary problemowe	24
Rysunek 3 Podział terenu wiejskiego Gminy Gniew na obszary problemowe	25
Rysunek 4 Obszar wysokiego ryzyka powodziowego – raz na 10 lat (10%)	79
Rysunek 5 Obszar średniego ryzyka powodziowego – raz na 100 lat (1%)	80
Rysunek 6 Obszar ryzyka powodziowego – obszar gminy – raz na 10 (10%) oraz raz na 100 lat (1%)	80

Spis Map

Mapa 1 Położenie miasta i gminy Gniew w otoczeniu aglomeracji trójmiejskiej	76
Mapa 2 Otoczenie komunikacyjne miasta Gniew	77